

70.

NEPTANITÓK

NAPTÁRA

1872. szökő évre.

ELSŐ ÉVI FOLYAM.

SZERKESZTI

SEIDEL PÁL.

Janny Horváth

SZÉKESFEHÉRVÁR 1871.

KIADJA KLÖKNER PÉTER.

Nyomatott Egerben az érseki lyceumi nyomdában.

csak olvasóteremben használható

152

NÉPTANITÓK

N A P T Á R A

1872. szökő évre.

ELSŐ ÉVI FOLYAM.

SZERKESZTI

SEIDEL PÁL.

SZÉKESFEHÉRVÁR 1871.

KIADJA KLÖKNER PÉTER.

Nyomatott Egerben az érseki lyceumi nyomdában.

V. 1870.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Decemb. 1871.	☉ hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemen. ó. p.
1 Hétfő	Kis Karácson	Uj év	20 Ignác		7 52	4 15
2 Kedd	Makár	Abel	21 Gyula		7 52	4 16
3 Szer.	Genovéva ☉	Enoh	22 Anasztázia		7 52	4 17
4 Csüt.	Titus püsp.	Izabella	23 Krétai 10 v.		7 52	4 18
5 Pént.	Telezforus	Simeon	24 Kar. el. b. v.		7 51	4 19
6 Szom.	Vizkereszt	Vizker.	25 N. Karácson		7 51	4 20

1. I. v. vizk. ut. In excelso throno. Kat. és pr. ev. Midőn Jézus 12 éves lett volna. Luk. II. 42—52. Gör. ev. Egyiptomba futásról. Máté II. 13—23.

7 Vas.	G. 1. Luczián	G. 1. Izid.	26 B. Assz. elj.		7 51	4 21
8 Hétfő	Szeverin	Erhárd	27 István vért.		7 51	4 23
9 Kedd	Julian	Marczell	28 20000 vért.		7 51	4 24
10 Szer.	Agathon ●	Rem. Pál	29 Apró sz.		7 50	4 25
11 Csüt.	Higinus p.	Matild	30 Anyzia		7 50	4 27
12 Pént.	Ernö	Reinhold	31 Melánia		7 49	4 28
13 Szom.	Vidor p. k.	Vidor	1 Jan. 1872.		7 49	4 29

2. II. v. vk. ut. Omnis. terra. Kath. és pr. ev. A kánai menyegzőről. Ján. II. 1—11. — Gör. ev. Jánosról a pusztaságban. Márk. I. 1—8.

14 Vas.	G. 2. Jézus sz. n.	G. 2. Bód.	3 B. Sylveszt.		7 49	4 30
15 Hétfő	Pál első rem.	Mór	3 Malakiás		7 48	4 31
16 Kedd	Henrik	Marczel	4 70 Apost.		7 47	4 33
17 Szer.	Antal apát ☽	Antal r.	5 Theop.		7 46	4 35
18 Csüt.	Péter székfog.	Piroska	6 Epiphania		7 46	4 36
19 Pént.	Mária s Mártha	Sára	7 Ker. Ján.		7 45	4 37
20 Szom.	Fábián Seb.	Fáb. Seb.	8 György		7 45	4 38

3. III. v. vizk. ut. Adorate Deum I. Kat. és pr. ev. Mikor lejött volna Jézus a hegyről. Máté VIII. 1—13. — Gör. ev. József odahagyja Nazareth városát. Máté IV. 12—17.

21 Vas.	G. 3. Agnes sz.	G. 3. Ágn.	9 B. 1. Polye.		7 44	4 40
22 Hétfő	Vincze	Vincze	10 Niz. Gerg.		7 43	4 41
23 Kedd	Mária elj.	Emerenc	11 Theodóz		7 42	4 42
24 Szerd.	Timoté vt.	Timoté	12 Tatián		7 41	4 44
25 Csüt.	Pál fordulás ☽	Pál ford.	13 Hermylus		7 40	4 46
26 Pént.	Polykárp	Polikárp	14 Szabbas		7 39	4 48
27 Szom.	Ar. sz. János	Ar. sz. J.	15 Thebai Pál		7 38	4 49

4. Hetvened vas. Circumdederunt. Kath. és prot. ev. Hasonló mennyeknek országa a cselédes emberhez. Máté XX. 1. — Gör. ev. Az előkelő férfuról. Luk. XVIII. 18—27.

28 Vas.	G. Alam. János	G. Hetv.	16 B. 2. V. Péter		7 37	4 50
29 Hétfő	Szal. Ferencz	Valér	17 Antal		7 36	4 52
30 Kedd	Martina	Adelgun.	18 Atanáz		7 35	4 54
31 Szer.	Nol. Péter	Virgil	19 Makár		7 34	4 55

☉ Utolsó negyed 3-án 11 ó. 20 p. este. ☽ Első negyed 17-én 1 ó. 24 p. d. u.
● Ujhold 10-én 4 óra 20 p. délután. ☽ Holdtölte 25-én 6 óra 36 perc este.

Időjárás Átalán véve hideg, de a hó utolsó napjai enyhék és szelesek.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög orosz. Naptár	C hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemen. ó. p.
1 Csüt.	Ignác vrt.	Birgyit.	20 Euthim.		7 32	4 57
2 Pént.	Gy.sz.B.A. C	Gysz.b.a	21 Maxim		7 31	4 59
3 Szom	Balázs p.	Balázs	22 Timoté		7 29	5 1
5. Hatvanad vas. Exurge. Kath. és prot. ev. Mikor nagy sereg gyülne egybe. Luk. VIII. 4—15. Gör. ev. A jerikói világtalanról. Luk. XVIII. 35—43.						
4 Vas.	G. Veronika	G. Hatv.	23 B. 3 Kelem.		7 28	5 2
5 Hétfő	Agota v.	Agota	24 Xénia		7 27	5 4
6 Kedd	Dorottya	Dorotya	25 Gergely		7 25	5 5
7 Szerd	Romuald	Rikárd	26 Xenofon		7 23	5 7
8 Csüt.	M. János	Salamon	27 Ar. sz. Ján.		7 21	5 9
9 Pént.	Apollonia	Apollon	28 Efreml atya		7 20	5 11
10 Szom	Skolasztika	Gábor	29 Ignác		7 19	5 12
6. Ötvened vas. Esto mihi, Kath. és prot. ev. Melléje vevé Jézus a tizenkét tanítványt. Luk. XVIII. 31—43. — Gör. ev. Zakhensról. Luk. XIX. 1—10.						
11 Vas.	G. Dezső vért.	G. Ötv.	30 B. 4. Vazul		7 18	5 13
12 Hétfő	Eulalia	Eulália	31 Czirus		7 16	5 15
13 Kedd	Húshagyó	Kasztor	1 Február		7 15	5 16
14 Szerd	Hamvazó	Bálint	2 Kriszt. bem.		7 13	5 18
15 Csüt.	Fausztin	Fausztin	3 Simeon		7 11	5 19
16 Pént.	Juliána sz.	Juliána	4 Izidor		7 10	5 20
17 Szom	Dónát	Szilárd	5 Agota szüz		7 8	5 22
7. Negyvened vas. I. v. böjtb. Invocavit. Kat. ev. Jézus megkísértetik a lélektől. Máté IV. 1—11. — Prot. ev. Ján. xvii. Gör. ev. A farizeusról és publikánusról. Luk. XVIII. 10—14.						
18 Vas.	G. 1 Simeon	G. 1. Inv	6 B. Triod k.		7 6	5 24
19 Hétfő	Konrád	Gábin	6 Partén		7 4	5 26
20 Kedd	Ermelinda	Eukár.	8 Tivadar		7 2	5 28
21 Szerd	Eleon. Kánt. †	Eleonor.	9 Niczefor		7 0	5 30
22 Csüt.	Úsz. Péter	Pét. sz. f.	10 Charolamp		6 59	5 31
23 Pént.	Jézus 5 sebe ☩†	Szeverin	11 Balázs vért.		6 57	5 33
24 Szom.	Szökőnap †	Szökő n.	12 Melet vért.		6 54	5 35
8. II. v. böjtb. Reminiscere. Kat. ev. Jézus színe változásáról. Máté. XVII. 1. — Prot. ev. Máté xv. 21—28. — Gör. ev. A pazar fiúról. Luk. XV. 11—32.						
25 Vas.	F. 2. Mátyás	F. 2. Rem.	13 B. Hetv. v.		6 53	5 36
26 Hétfő	Valburga	Sándor	14 Oxent		6 51	5 37
27 Kedd	Porfirius	Gotthilf	15 Onezim		6 50	5 38
28 Szerd	Leánder	Leánder	16 Pánfil		6 48	5 40
29 Csüt.	Román	Romual.	17 Tivadar		6 46	5 42

C Utosó n. 2-án 11 óra 31 p. délelött.

Ujhold 8-án 3 ó. 13 pk. reggel.

D Első negyed 16-án 7 ó. 45 p. regg.

E Hódoltte 24-én 0 óra 18 p. délután.

Időjárás. Az első napok borultak és enyhék, utána borult és hideg napok, 8-ika körül szép idő, 10-iktől 16-ig felváltva hó és eső, azután pedig nagy hideg jár.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	C hosz-sza	Nap	
					kelte ó. p.	lelen. ó. p.
1 Pént.	Jéz. töv. kor. C	Albin	18 Leo pápa		6 44	5 43
2 Szom	Szimplicz	† Szimptic	19 Arkip.		6 42	5 45
9. III. v. böjtb. Oculi. Kat. és prot. ev. Jézus ördögöt űz ki. Luk. XI. 14—28. — Gör. ev. A vég-ső ítéletről. Máté XXV. 31.—46.						
3 Vas.	F. 3. Kirga	F. 3. Oc.	20 B. 20. Hush.		6 40	5 46
4 Hétfő	Kázmér	Adorján	21 Vaj. hét kez.		6 39	5 47
5 Kedd	Özséb	Frigyes	22 Jenő vért.		6 36	5 49
6 Szerd	Frigyes	Fridolin	23 Polixena		6 34	5 51
7 Csüt.	Acq. Tamás	Feliczit.	24 Szökő nap		6 32	5 53
8 Pént.	Istenes János †	Filemon	25 János fejev.		6 30	5 54
9 Szom	Cir. Metód ●	Francisk	26 Taráz		6 28	5 55
10. IV. v. böjtb. Laetare. Kath. és prot. ev. Jézus megvendégl 5000 embert. Ján. VI. 1—15. Gör. ev. Böjtről és alamizsnáról. Máté VI. 14—21.						
10 Vas.	F. 4. 40. vért.	F. 4. Laet	27 A. 3. Zsirh.		6 26	5 57
11 Hétfő	Szilárd, Armin	Angela	28 Vajas hét v.		6 24	5 58
12 Kedd	Gergely	Gergely	29 Vazul		6 22	6 0
13 Szerd	Rozina	Ernö	1 Marczius		6 20	6 2
14 Csüt.	Matild	Zakariás	2 Hesychius		6 17	6 3
15 Pént.	Longin †	Kristóf	3 Eutróp		6 15	6 5
16 Szom	Heribert	Henrika	4 Geráz		6 13	6 6
11. V. v. böjtb. Judica. Kath. és prot. ev. A zsidók megakarák Jézust kövezni. Ján. VIII. 46—59. — Gör. ev. Nathanaelről. Ján. I. 43—51.						
17 Vas.	F. 5. Fek. v. D	F. 5. Jud.	5 A. 1. Szilárd		6 11	6 8
18 Hétfő	Ede, Sándor	Anzelm	6 42 vértanu		6 9	6 9
19 Kedd	József Amanda	József	7 Vazul		6 8	6 10
20 Szerd	Joákim	Hubert	8 Teofilak		6 5	6 12
21 Csüt.	Benedek	Bencze	9 S. 40 vért.		6 3	6 13
22 Pént.	Svéd. Katalin †	Kázmér	10 Kodrát		6 2	6 14
23 Szom	Ottó	Eberh.	11 Szofron		5 59	6 16
12. VI. v. böjtb. Pascha Florum. Kath. és prot. ev. Jézusnak ünnepélyes bevonulásáról Jeruzsalembe. Máté XXI. 1—9. — Gör. ev. A közzvényesről. Márk II 1—12.						
24 Vas.	F. 6. Vir. Gábor	F. 6. Pal.	12 A. 2. Teofil		5 58	6 17
25 Hétfő	Gyüm. o. b. a. ☺	Gy. o. b. a.	13 Niczefor		5 56	6 19
26 Kedd	Lüdger	Manó	14 Bencze		5 53	6 20
27 Szerd	Rupert †	Gusztáv	15 Agáp		5 51	6 22
28 Csüt.	Nagy csüt. †	N. csüt.	16 Sabin.		5 48	6 23
29 Pént.	N. péntek †	N. pént.	17 Elek		5 47	6 24
30 Szom	Nagy szom. †	N. szom.	18 Cziril		5 45	6 26
13. Pascha Kat. és prot. ev. Jézus feltámadásáról. Márk. XVI. 1—7. — Gör. ev. Krisztus követéséről. Márk VIII. 34—IX. 1.						
31 Vas.	F. Husvét vas.	F. Hus. v.	19 A. 3. Krizs.		5 42	6 28

Időjárás. Eleje ködös nedves, közepétjén a hónap esők, utána ólmos idő, 22-ke körül meleg és eső, aztán derült, meleg idő, mely azonban a vége felé ismét megzordul.

☺ Utolsó n. 2-án 8 óra 50 p. este.

☹ Első n. 17-én 3 ó. 47 p. kor reggel.

● Újhold 9-én 2 óra 5 p. kor délután.

☼ Holdtölte 25-én 3 ó. 5 p. reggel.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár.	☾ hosz- sza	Nap		
					kelte ó. p.	lemen. ó. p.	
1 Hétfő	Husvét hétfő ☾	Husv. h.	20 Serg. János		5 41	6 29	
2 Kedd	Paul. Ferencz	Theod.	21 Jakab		5 39	6 31	
3 Szerd	Rikárd	Róзам.	22 Vazul		5 36	6 32	
4 Csüt.	Izidor	Ambrus	23 Nikon		5 34	6 34	
5 Pént.	Irene	Hozeás	24 Zakarjás		5 32	6 36	
6 Szom	Czölesztin	Ireneus	25 Gyüm.o.b.a		5 30	6 37	

14. I v. husv. ut. Quasimodo genitl. Kath. és prot. ev. Jézus zárt ajtón jö keresztül. Ján. XX. 19—31. — Gör. ev. Az ördögös némáról. Máté IX. 17—31.

7 Vas.	F. 1. Fehér v.	F. 1. Qua.	26 A. 4 Gábor		5 28	6 38	
8 Hétfő	Dénes pk. ●	Apoll.	27 Matróna		5 26	6 40	
9 Kedd	Dömötör	Bogyisz.	28 Vidor		5 24	6 41	
10 Szerd	Ezekhiel prof.	Dániel	29 Márk		5 22	6 42	
11 Csüt.	Leo pápa	Leo	30 Clim. János		5 20	6 44	
12 Pént.	Gyula pápa	Gyula	31 Hipác		5 18	6 45	
13 Szom	Jusztin vért.	Ida	1 Aprilis		5 16	6 47	

15. II. v. husv. ut. Miserere Dom. Kath. és prot. ev. A jó pásztorról. Ján. X. 11—16. — Gör. ev. Zebedeus fiairól. Márk. X. 32—45.

14 Vas.	F. 2 Krisztina	F. 2. Mis.	2 A. 5 Titus		5 15	6 48	
15 Hétfő	Anasztázia ☽	Olimpia	2 Niczét		5 13	6 49	
16 Kedd	Turib pk.	Áron	3 József		5 11	6 51	
17 Szerd	Rezső	Eleuther	5 Teodul		5 9	6 52	
18 Csüt.	Ede	Ede	6 Eutik		5 7	6 53	
19 Pént.	Tivadar	Werner	7 M. György		5 5	6 55	
20 Szom	Gyöző	Szulpicz	8 Herodion		5 3	6 57	

16. III. v. husv. ut. Jubilate. Kat. és Pr. ev. Egy kis idő múlva Ján. XVI. 16. — Gör. ev. Mária lábkenéséről. Ján. XII. 1—18.

21 Vas.	F. 3 Anzelm	F. 3. Jub.	9 A. 6 Eupsik		5 0	6 58	
22 Hétfő	Sotér Kaj.	Manó	10 Ferencz		4 58	7 0	
23 Kedd	Adalbert ☽	György	11 Antib		4 57	7 1	
24 Szerd	György	Albrecht	12 Vazul		4 55	7 3	
25 Csüt.	Márk ev.	Márk ev.	13 Nagy-csüt.		4 53	7 4	
26 Pént.	Ervin	Kilit	14 Nagy-pént.		4 52	7 5	
27 Szom	Peregrin	Anaszt.	15 Nagy-szom.		4 50	7 7	

17. IV. v. husv. ut. Cantate. Kath. és prot. ev. Visszamegyek ahhoz ki engem küldött. Ján. XVI. 5—14. — Gör. ev. Kezdetén vala a szó. Ján. I. 1—17.

28 Vas	F. 4 Fidel	F. 4. Can.	16 Husvét vas.		4 49	7 8	
29 Hétfő	Péter vt.	Szibilla	17 Husvét hétf.		4 47	7 9	
30 Kedd	Sz. Katalin ☾	Eutróp	18 János fejev.		4 46	7 10	

☾ Utolsó n. 1-én 3 óra 43 pkor reggel. ☽ Holdtölte 23-án 2 óra 29 pkor d. u.
 ☽ Ujhold 8-án 1 óra 43 pkor reggel. ☾ Utolsó negyed másodizben: 30-án
 ☽ Első n. 15-én 11 óra 33 pkor éjjel. ☽ 9 óra 42 perczkor délelőtt.

Időjárás. E hó általában véve hideg és száraz, közepé táján érezhet őleg meghiűegszik a levegő, úgy hogy fagytól lehet tartani, 25-ke körül megmeűegszik a levegő s a hó utolsó napjaiban lep meg az első villámias és menyődörgős.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	C hosz- sza	Nap		
					kelte ó. p.	lemer. ó. p.	a
1 Szerd	Fülöp és Jak.	Fülöp	19 Pafnúc		4 44	7 12	
2 Csüt.	Zsigm. Atanáz	Zsigm.	20 Tivadar		4 42	7 13	
3 Pént.	† feltalál.	Sz. k. f. t.	21 Január		4 40	7 15	
4 Szom	Florián	Monika	22 Tivadar S.		4 38	7 17	
18. V. v. husv. ut. Rogate. Kat. és prot. ev. Ha mit nevemben kérendetek. Ján. VI. 23—30. Gör. ev. A hitetlen Tamásról. Ján. XX. 19—31.							
5 Vas.	F. 5 Pius pápa	F. 5. Rog.	23 A. 1. György		4 36	7 18	
6 Hétfő	János olaj.	János	24 Szabbasz		4 35	7 19	
7 Kedd	Gizela	Gotfrid	25 Márk.		4 33	7 21	
8 Szerd	Dénes	Szaniszl.	26 Bazil.		4 31	7 22	
9 Csüt.	Áld. csütörtök	Áld. csüt.	27 Simeon		4 30	7 24	
10 Pént.	Antoninus	Viktorin	28 9 vértanu		4 29	7 25	
11 Szom	Beatrix sz.	Béla	29 Jazon és S.		4 27	7 26	
19. VI. v. husv. ut. Exaudi. Kat. és prot. ev. Ha majdelj övend a vigasztaló. Ján. XV. 26, 27. és xvi. 1—4. — Gör. ev. Arimathéai Józsefről. Márk XV. 42. xvi. 8.							
12 Vas.	F. 6. Pongrácz	F. 6. Exa.	30 A. 2. Jakab		4 26	7 28	
13 Hétfő	Szervác	Szervác	1 Május		4 24	7 29	
14 Kedd	Bonifác	Kristina	2 Athanáz		4 23	7 30	
15 Szerd	Zsófia vért.	Szaniszl.	3 Timoté		4 22	7 31	
16 Csüt.	Nep. János	Sára	4 Pelágia		4 20	7 33	
17 Pént.	Torpét vrt.	Jódok	5 Irene		4 19	7 34	
18 Szom	Bódog	† Libor	6 Hiob		4 18	7 35	
20. Pentecoste. Kat. és prot. ev. Ha ki engem szeret, beszédemet megtartandja. Ján. xiv. 23—31. Gör. ev. A betegről. Ján. V. 2—15.							
19 Vas.	F. Pünk. vas.	F. Pünk.	7 A. 3. Ker. fel.		4 16	7 37	
20 Hétfő	Pünkösdi hétfő	Pünk. h.	8 János hitt.		4 15	7 38	
21 Kedd	Bódog	Okos	9 Izaiás		4 14	7 39	
22 Szerd	Julia, EmilK.†	Ilona	10 Vízszentel.		4 13	7 40	
23 Csüt.	Dezső	Dezső	11 Mocius		4 12	7 41	
24 Pént.	Johanna	Susanna	12 Epiphan		4 11	7 42	
25 Szom	VII. Gerg.	† Orbán	13 Glyczeria		4 10	7 43	
21. I. v. p. ut. Dom. in tua. Kat ev. Nekem adatott teljes hatalom. Máté xxviii. 18. — Pr. ev. Ján. V. 1—15. — Gör. ev. A szamariai nőről. Ján. IV. 5—42.							
26 Vas.	F. 1. Sz. bár. vas.	F. Sz. v.	14 A. 4. Izidor		4 9	7 44	
27 Hétfő	Paz. Mária	Luczián	15 Pakóm		4 8	7 46	
28 Kedd	Germán pk.	Vilmos	16 Tivadar		4 7	7 47	
29 Szerd	Izsák hv.	Miksa	17 Andronik		4 7	7 47	
30 Csüt.	Urnapija	Ede	18 Péter		4 6	7 48	
31 Pént.	Petronilla	Petronil	19 Patrik		4 5	7 50	

● Ujhold 7-én 2 óra 30 perc. délután. ☉ Holdt. 23. 0 ó. 30 p. reg. láth. holdf.
☽ Első n. 15-én 5 óra 27 pkor. d. ut. ☾ Utol. n. 29-én 3 óra 34 pk. délután.

Időjárás. Tartós szép idő egy hétiig, azután pár szeles zord nap következik, utána vagy 10 napig igen meleg száraz idő, a hó utolsó napjaiban jó meleg esők s termékenyítő idő.

6 és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	☾ hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemen. ó. p.
Szom	Simeon	Nikod.	20 Thalélausz		4 5	7 51
22. II. v. p. ut. Factus es dom. Kat. ev. A nagy estebédéről. Luk. xiv. 16. — Pr. ev. Luk. xvi. 19—31. — Gör. ev. A vaknak születetéről. Ján. IX. 1—38.						
3 Vas.	F. 2. Erasmus	F. 1. Efr.	21 A. 5. Szilárd		4 4	7 52
4 Hétfő	Klotild	Erazmus	22 Baziliszék		4 3	7 53
5 Kedd	Quirin pk.	Bonifác	23 Mihály		4 3	7 54
6 Szerd	Bonifác	Korpács	24 Simeon		4 3	7 54
7 Csüt.	Norbert	Kegyés	25 Ald. csüt.		4 2	7 55
8 Pént.	Robert	Lukréc.	26 Karpus		4 1	7 56
9 Szom	Medárd	Medárd	27 Terap.		4 1	7 57
23. III. v. p. ut. Respicie in me. Kat. ev. Az elveszett juhról. Luk. xv. 1. — Pr. ev. Luk. XV. 1—10. — Gör. ev. Jézus dicsőítéséről. Ján. xvii. 1—13.						
0 Vas.	F. 3. Primus	F. 2. Pri.	28 A. 6. Niczet.		4 1	7 58
1 Hétfő	Margit	Onufrius	29 Teodózia		4 0	7 58
2 Kedd	Barnabás	Barnab.	30 Izsák		4 0	7 59
3 Szerd	Bazilides	Blandin.	31 Armin		4 0	8 0
4 Csüt.	Pád. Antal	Tobiás	1 Junius		4 0	8 0
5 Pént.	N. Vazul ☽	Antónia	2 Nicefor.		4 0	8 0
6 Szom	Vid, Modest.	Vid	3 Lucillian		4 0	8 0
24. IV. v. p. ut. Domin. illum. mea. Kat. ev. A gazdag halászatról. Luk. V. 1. — Pr. ev. Máté V. 1—16. — Gör. ev. Ha ki szomjuszik, jöjjön hozzám. Ján. VII. 37—52 és xix. 27—30.						
7 Vas.	F. 4. Aurelián	F. 3. Jus.	4 A. Pünk. v.		4 0	8 1
8 Hétfő	Adolf, Laura	Folmár	5 P. ink. hét		4 0	8 1
9 Kedd	Marczell	Leontine	6 Norbert		4 0	8 2
0 Szerd	Gyárfás	Szilvér	7 Theodát		4 0	8 2
1 Csüt.	Szilvér	Sziláz	8 Tivadar		4 0	8 2
2 Pént.	Alajos ☽	Albán	9 Cziril.		4 0	8 3
3 Szom	Paulin pk. hv.	Ákos	10 Timoté		4 0	8 3
25. V. v. p. ut. Exaudi dom. Kat. ev. Ha igazságosabbak nem vagytok. Máté V. 20. — Pr. ev. Máté V. 17—48. — Gör. ev. Ha ki atyját anyját jobban szereti. Máté x. 32—38 és xix. 27—30.						
4 Vas.	F. 5. Szidonia	F. 4. Vaz.	11 A. 1. Mindss.		4 0	8 3
5 Hétfő	Ker. János	Iván	12 Pét. nev. b. k.		4 1	8 3
6 Kedd	Vilmos	Elóg	13 Aquilin		4 1	8 3
7 Szerd	János és Pál	Jeremiás	14 Elizeus		4 2	8 3
8 Csüt.	László k. ☾	Fülöp	15 Amosz		4 2	8 3
9 Pént.	Leo pápa †	Serena	16 Tifon		4 3	8 3
0 Szom	Péter és Pál	Péter Pál	17 Bertalan		4 3	8 3
26. VI. v. p. ut. Dom. fortit. Kat. ev. Jézus, 4000 embert megvendégel. Márk VIII. 1. — Pr. ev. Máté VI. 1—18. — Gör. ev. A Halászkörről. Máté IV 18—32.						
1 Vas.	F. 6. Pál eml.	F. 5. Pál	18 A. 2. Leoncz		4 3	8 3
27. Ujh. 6. 4 ó. 45 p. re. nál láthatlan napf. ☽ Holdtölte 21-en 8 ó. 19 pk. reggel.						
28. Első n. 14-én 8 óra 41 pk. reggel. ☾ Utolsó n. 27-én 10 ó. 49 pk. este.						

Időjárás. Szép idővel áll be, 9-ke körül eső, reggelenként köd, a hó második fele jó meleg és nem ritkán égrinaörök.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	 hossz- szá	Nap			
					kele- ó.	le- p.	le- ó.	men- p.
1 Hétfő	Rumold pk.	Teobald	19 Patricz vt.		4	4	8	3
2 Kedd	Sarlós B. Assz.	S. B. A.	20 Metód		4	4	8	2
3 Szerd	Kornél	Kornél	21 Julián		4	5	8	2
4 Csüt.	Ulrik,	Ulrich	22 Özséb		4	6	8	1
5 Pént.	Vilmos	Sarolta	23 Agrip.		4	7	8	1
6 Szom	Izsaías	Goár	24 János szül.		4	8	8	0
27. VII. v. p. ut. Omnes gent. Kat. ev. A hamis profétákról. Máté. VII. 15. — Pr. ev. Máté VI. 19—34. — Gör. ev. Senki két urnak nem szolgálhat. Máté VI. 22—23.								
7 Vas.	F. 7. Vilibáld	F. 6. Eszt	25 A. 3. Febr.		4	8	8	0
8 Hétfő	Erzsébet	Kilián	25 Dávid		4	9	8	0
9 Kedd	Lukreczia	Luiza	27 Sámson		4	10	7	59
10 Szerd	Amália,	Amália	28 Péter f. b. k.		4	11	7	59
11 Csüt.	Pius pápa	Pius p.	29 Péter és Pál		4	12	7	58
12 Pént.	Henrik	Henrik	30 Mind. apost.		4	13	7	57
13 Szom	Jenő, Marg. ☽	Margit	1 Julius		4	14	7	56
28 VIII. v. p. ut. Suscepimus. Kat. ev. Az igazságtalan sáfárról. Luk. XVI. 1. — Pr. ev. Máté VII. 1—12. Gör. ev. A százados legényéről. Máté VIII. 5—13.								
14 Vas.	F. 8. Bonavent.	F. 7. Bon.	2 A. 4. Mária		4	15	7	55
15 Hétfő	Apost. oszl.	Ap. oszl.	3 Jácint		4	16	7	55
16 Kedd	Karm. bold. a.	Rút	4 András		4	17	7	54
17 Szerd	Elek	Elek	5 Atanáz		4	18	7	53
18 Csüt.	Emilia Arnold	Frigyes	6 Szizoes		4	19	7	52
19 Pént.	P. Vincze Beatr.	Arséna	7 Tamás		4	20	7	51
20 Szom	Illés, Jerom. ☽	Illés	8 Prokóp		4	21	7	50
29. IX. v. pk. ut. Ecce Deus adjuv. Kat. ev. Jézus megsiratja Jeruzsalem városát. Luk. XIX. 41. — Pr. ev. Máté VII. 13—29. — Gör. ev. A volt ördögösökről. Máté VIII. 23—ix. 1.								
21 Vas.	F. 9. Dániel	F. 8. Paul	9 A. 5. Pongr.		4	22	7	49
22 Hétfő	Már. Magd.	Magdol.	10 45 vértanu		4	23	7	48
23 Kedd	Libor pk.	Sidonia	11 Euphym		4	24	7	47
24 Szerd	Krisztina	Krisztin.	12 Prokol		4	26	7	46
25 Csüt.	Jakab a.	Jakab	13 Gábor f. a.		4	27	7	45
26 Pént.	Anna	Anna	14 Aquila		4	28	7	44
27 Szom	Pentel, Natal. ☽	Mártha	15 Czerykus		4	29	7	42
30. x. v. p. ut. Cum clamarem. Kat. ev. A farizeusról és vámosról Luk. XVIII. 9. — Pr. ev. Luk. xvi. 1—12. — Gör. ev. A köszvényesről. Máté IX. 1—8.								
28 Vas.	F. 10. Incze	F. 9. Pan	16 A. 6. Athen.		4	31	7	41
29 Hétfő	Márta Bód.	Beatrix	17 Marina		4	32	7	39
30 Kedd	Abdon	Abdon	18 Jácint		4	33	7	38
31 Szerd	Loj. Ignác	Ernöke	19 Dius		4	34	7	37

☉ Ujhold, 5-én 7 óra 46 pkor este.

☽ Első n. 13-án 9 óra 10 pkor este.

☽ Holdtölte: 20-án 3 óra 15 pkor d. u.

☽ Utolsó n. 27-én 8 óra 40 pkor reggel.

Időjárás. A hó nagy hőséggel áll be, de néhány nap mulva eső következik, mely pár napig tart, az utolsó hármada a hónapnak devült és mezesed.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	☾ hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemen. ó. p.
1 Csüt.	Vasas Péter	Vas. Pét.	20 Illés		4 36	7 35
2 Pént.	Porziunkula	Gusztáv	21 Simeon		4 37	7 34
3 Szom	István tal.	Ágoston	22 MáriaMagd.		4 38	7 33

31. xi. v. p. ut. Deus in loco. s. Kat. ev. A siketnémáról Márk. VII. 31. — Pr. ev. Luk. xix. 41—48. — Gör. ev. A két világtalanról. Máté. IX. 27—33.

4 Vas.	F. 11. Dom. ☉	F. 10. D.	23 A. 7. Phókás		4 39	7 31
5 Hétfő	Havi B. A.	Ozvald	24 Krisztina		4 41	7 29
6 Kedd	Urunk színe v.	U. szin v.	25 Anna		4 42	7 28
7 Szerd	Kajetán	Donát	26 Hermolaus		4 43	7 27
8 Csüt.	Czirják	Czirják	27 Pantal.		4 45	7 25
9 Pént.	Firmus és Rus.	Roland	28 Prokor		4 46	7 23
10 Szom	Lőrincz	Lőrincz	29 Kallinikus		4 48	7 21

32. xii. v. p. ut. Deus in adjut. Kat. ev. Az irgalmas samariairól. Luk. x. 23. — Pr. ev. Luk. XVIII. 9—14. — Gör. ev. Jézus megvendégl 5000 embert. Máté XIV. 14—22.

1 Vas.	F. 12. Susanna	F. 11. Ti	30 A. 8. Szilász		4 50	7 19
12 Hétfő	Klára szüz. ☽	Klára	31 Eudoczim		4 51	7 17
13 Kedd	Konkordia vt.	Ipoly	1 Augustus		4 52	7 16
14 Szerd	Anasztázia †	Özséb	2B. a. böjt k.		4 53	7 14
5 Csüt.	N. Bold. Assz.	N. b. a.	3 Izsák		4 54	7 13
16 Pént.	Arnold	Rókus	4 7 alvó		4 56	7 11
17 Szom	Liberát	Bertram	5 Eusignius		4 57	7 10

33. xiii. v. p. ut. Respice Dom Kath. ev. A bélpoklosokról. Luk. xvii. 11. — Pr. ev. Márk VII. 31—37. — Gör. ev. A felháborodott tengerről. Máté XIV. 22—34.

18 Vas.	F. 13. Ilona ☽	F. 12. A.	6 A. 9. Ur szin.		4 58	7 8
19 Hétfő	Toul. Lajos.	Szebald	7 Domácz		5 0	7 6
20 Kedd	István király	Istv. kir.	8 Emilián		5 1	7 4
21 Szerd	Johanna	Hartvig	9 Mátyás		5 2	7 2
22 Csüt.	Timoté	Timoté	10 Lőrincz		5 4	7 0
23 Pént.	Fülöp	Zakeus	11 Euplusz.		5 6	6 58
24 Szom	Bertalan	Bertalan	12 Phocius		5 8	6 56

34. xiv. v. p. ut. Protector noster. Kat. ev. Senki két urnak nem szolgálhat. Máté VI. 24. — Pr. ev. Luk. x. 23—37. — Gör. ev. A holdkórosról. Máté xvii. 14—23.

25 Vas.	F. 14. Lajos ☾	F. 13. L.	13 A. 10. Max.		5 9	6 54
26 Hétfő	Bernárd	Samuel	14 B. a. böjt v.		5 10	6 52
27 Kedd	Kal. József	Szeverin	15 N. bold. assz.		5 11	6 50
28 Szerd	Ágoston	Ágoston	16 Izzták		5 12	6 49
29 Csüt.	János feyv.	Ján. fej.	17 Myron		5 14	6 46
30 Pént.	Bódog Róza	Rebék	18 Florusz		5 15	6 44
31 Szom	Rajm. Paulin	Paulin	19 András v.		5 16	6 43

☉ Ujhold 4 én 11 óra 7 pkor délelőtt. ☽ Holdt. 18-án 10 óra 15 perck. este.
☽ Első n. 12-én 7 óra 14 pkor reggel. ☾ Utolsó n. 25-én 9 óra 56 pkor este.

Időjárás. A hó eleje nagyon forró, de nem sokára országos esők és igen hirtelen változó idő áll be, mely 19-dike körül tart, e nap után jó nyári idő, gyakori villámzással és mennydörgéssel.

Hó és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög-Orosz Naptár	C	Nap	
					hosz-sza	kelte ó. p. lemen ó. p.

35. XV. v. p. ut. Inclina dom. Kat. ev. A naimi ifjuról. Luk. VII. 11. -- Pr. ev. Lnk. xvii. 11-19. -- Gör. ev. A király számvétéről. Máté xviii. 25-35.

1 Vas.	F. 15. Óran.ün.	F. 14. E.	20 A. 11. Samu		5	18	6	41
2 Hétfő	István, Zéno	Absalon	21 Tádé ap.		5	19	6	38
3 Kedd	Seraphina ●	Mansvet	22 Agathon		5	20	6	37
4 Szerd	Rozália	Teodóz.	23 Lupus		5	22	6	35
5 Csüt.	Gyöző	Herkul.	24 Eutik		5	23	6	32
6 Pént.	Zakarjás	Mágnus	25 Bertalan		5	24	6	31
7 Szom	Regina	Regina	26 Adorján		5	26	6	29

36. XVI. v. p. ut. Miserere mihi. Kat. ev. A vízkórosról Luk. xiv. Pr. ev. Máté XVIII. 1-11. Gör. ev. A gazdag ifjuról Máté xix. 16-26.

8 Vas.	F. 16. Kisasz.n.	F. 15. K.	27 A. 13. Poem		5	28	6	26
9 Hétfő	Gorgon	Gorgon	28 Mózes		5	29	6	24
10 Kedd	Miklós hv. ☽	Jodók	29 János lefej.		5	31	6	22
11 Szerd	Prótus	Emilián	30 Sándor		5	32	6	20
12 Csüt.	Guidó Tóbiás	Rafaél	31 Mária		5	33	6	18
13 Pént.	Móricz püs.	Matern	1 September		5	35	6	16
14 Szom	† felmagaszt.	Sz. k.f.á.	2 Mamas vért.		5	36	6	14

37. XVII. v. p. ut. Justus es Dom. Kat. ev. A legfőbb rendeletről Mát. xxii. 35. -- Pr. ev. Luk. xvii. 11-17 -- Gör. ev. Egy gazda szőlőt ültet. Máté xxi. 33-42.

15 Vas.	F. 17. Mária n.	F. 16. N.	8 A. 13. Anth.		5	37	6	12
16 Hétfő	Kornél Ludm.	Eufémia	4 Babylasz		5	39	6	9
17 Kedd	Lambert ☽	Hildeg.	5 Zakharjás		5	41	6	7
18 Szerd	Zsófia Kánt. †	Gottlób	6 Mihály		5	42	6	5
19 Csüt.	Január	Szidonia	7 Szózon		5	43	6	3
20 Pént.	Eusták †	Fauszta	8 Kisasszony		5	44	6	1
21 Szom	Máté †	Máté ev.	9 Joákim		5	45	6	0

38. XVIII. v. p. ut. Da pacem. Kat. ev. A köszvényesről. Máté ix. 1 -- Pr. ev. Luk. xiv. 1-11. -- Gör. ev. A királyi menyegzőről. Máté xxii. 2-14.

22 Vas.	F. 18. Tamás	F. 17. Mór	10 A. 14. Men.		5	47	5	57
23 Hétfő	Tekla	Tekla	11 Theodóra		5	48	5	55
24 Kedd	Gellért ☽	Gellért	12 Authonom		5	49	5	54
25 Szerd	Kleofás	Adolf	13 Kornél		5	51	5	51
26 Csüt.	Cziprián Just.	Justina	14 Sz. ker. felm.		5	52	5	49
27 Pént.	Kozma és D.	Adolf	15 Niczétasz		5	53	5	47
28 Szom	Venczel kir.	Venczel	16 Eufémia		5	55	5	45

39. XIX. v. p. ut. Salus populi. Kat. ev. A királyi menyegzőről. Máté xxii. 2. -- Pr. ev. Máté xxii. 34-46. -- Gör. ev. A legfőbb parancsról. Máté XXII. 35-46.

29 Vas.	F. 19. Mihály	F. 18. M.	17 A. 15. Zsófia		5	57	5	43
30 Hétfő	Jeromos	Jeromos	18 Eumén		5	58	5	41

● Ujhold 3-án 1 óra 15 pkor reggel. | ☽ Holdtölte 17-én 6 óra 26 pkor regg.
☽ Első n. 10-én 3 óra 25 pkor délután. | ☽ Ut. n. 24-én 2 óra 43 pkor délután.

Időjárás. Az első napok szépek 4-ke körül meleg eső, utána meleg idő és gyakori mennydörgés, mely tartós, csak 20-dika és 30-ka körül esőtől félbeszakítva.

6 ó és hét nap	Katholikus naptár	Protest. Naptár	Görög orosz. Naptár	Nap		
				hosz-sza	kelte ó. p.	lemen. ó. p.
1 Kedd	Remig pk.	Remig	19 Trofin		6 0 5	38
2 Szerd	Leodegár ●	Gereon	20 Euszták		6 1 5	37
3 Csüt.	Kandid vért.	Kandid	21 Kodrát		6 2 5	35
4 Pént.	Szer. Ferencz	Sz. Fer.	22 Fókaz		6 3 5	33
5 Szom	Placxid	Fidus	23 János fog.		6 5 5	31

40. XX. v. p. ut. Omnia quae fecisti. Kath. ev. A király beteg fiáról. Ján. IV. 46. — Pr. ev. Máté IX. 1-8. — Gör. ev. A hiv szolgáról. Máté xxv. 14-23.

6 Vas.	F. 20. Oliv. ün.	F. 19. Fr.	24 A. 16. Tekla		6 7 5	28
7 Hétfő	Szergius	Amália	25 Eufrozina		6 8 5	26
8 Kedd	Brigitta	Pelág	26 János		6 10 5	24
9 Szerd	Dénes ☽	Areopa	27 Callisztrát		6 11 5	21
0 Csüt.	Ferencz	Gedeon	28 Chariton		6 12 5	20
1 Pént.	Burkh.	Burkárd	29 Czirják		6 14 5	18
2 Szom	Miksa, Dom.	Miksa	30 Gergely		6 15 5	17

41. XXI. v. p. ut. In voluntate tua. Kath. ev. A király számvételéről. Máté XVIII. 23. — Pr. ev. Máté xxii. 2-14. — Gör. ev. A kánaáni nőről. Máté xv. 21-28.

3 Vas.	F. 21. Kálmán	F. 20. Ede	1 Octob. A. 17.		6 17 5	14
4 Hétfő	Kalliszt D.	Kallist	2 Cziporján		6 18 5	12
5 Kedd	Terézia	Adviga	3 Dénes		6 19 5	11
6 Szerd	Gál ap. ☽	Gál	4 Hierót		6 21 5	9
7 Csüt.	Hedvig	Florent	5 Chariton		6 23 5	7
8 Pént.	Lukács	Lukács	6 Tamás		6 24 5	5
9 Szom	Nándor, Péter	Nándor	7 Szergius		6 26 5	3

42. XXII. v. p. ut. Si iniquitates. Kat. ev. Az adópénzről. Máté xxii. 15. — Pr. ev. Ján. IV. 47-54. — Gör. ev. Péter halászatáról. Luk. v. 1-11.

0 Vas.	F. 22. K. János	F. 21. V.	8 A. 18. Pel.		6 27 5	1
1 Hétfő	Orsolya	Orsolya	9 Jakab		6 28 5	0
2 Kedd	Kordula	Kordula	10 Eulamp		6 30 4	58
3 Szerd	Kapisztráni J.	Vidor	11 Fülöp		6 32 4	56
4 Csüt.	Rafael ☽	Szalome	12 Próbus		6 34 4	54
5 Pént.	Krisánt	Vilmos	13 Karpusz		6 35 4	52
6 Szom	Demeter	Evariszt	14 Nazár		6 36 4	51

43. XXIII. v. p. ut. Dicit Dom. Kath. ev. A főnök leányáról. Máté IX. 15. — Pr. ev. Máté xviii. 21-35. — Gör. ev. Az ellenségi szeretetről. Luk. VI. 31-46.

7 Vas.	F. 23. Florentin	F. 22. Sz.	15 A. 19. Lucz.		6 38 4	49
8 Hétfő	Simon Jud.	Simon	16 Longin		6 40 4	47
9 Kedd	Zenob	Narczis	17 Ozeás		6 41 4	46
0 Szerd	Kolos, Alfons	Claudia	18 Lukács ev.		6 42 4	44
1 Csüt.	Farkas †	Ref. em.	19 Joel próf.		6 43 4	43

● Uj h. 2-án 4 óra 52 pkor délután.

☽ Első n. 9-én 10 óra 25 pkor este.

☽ Holdtölte 16-án 4 ó. 56 pk. délután.

☾ Ut. negy. 24-én 10 óra 15 pkor d. e.

Időjárás. Esővel áll be a hó, s ez a hó első felében gyakran ismétlődik, 15-dikétől több derült szép nap 24-ke körül és utána ismét szép idő, a hó vége ködös és hős.

Hó és hét nap	Katholikus naptár	Protest. Naptár	Görög orosz. Naptár	☉ hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemer. ó. p.
1 Pént.	Mind szent. ●	Mindsz.	20 Artémiusz		6 45	4 41
2 Szom	Halottak napj.	Gottlib	21 Hilarion		6 46	4 40
44. xxiv. v. pk. ut. Adorate Deum I. Kat. ev. Bemenvén Jézus a hajóba. Máté VIII. 23—27. Pr. ev. Máté xxii. 15—22. — Gör. ev. A naimi holt ifjuról. Luk. VII. 11—16.						
3 Vas.	F. 24. Hubert	F. 23. H.	22 A. 20. Acz.		6 48	4 38
4 Hétfő	B. Károly	Imre	23 Jakab		6 50	4 36
5 Kedd	Imre	Fehérke	24 Aret.		6 52	4 34
6 Szerd	Lénárd	Erdman	25 Marczian		6 54	4 33
7 Csüt.	Engelb.	Malahiás	26 Demeter		6 55	4 31
8 Pént.	Gottfrid	☉ Szevér	27 Nesztor		6 56	4 30
9 Szom	Tivadar	Tivadar	28 Terencz vt.		7 58	4 29
45. xxv. v. pk. ut. Adorate Deum. II Kath. ev. A magvetőről. Máté XIII. 24.—30. — Prot. ev. Máté ix. 18—26. — Gör. ev. A vetőről és magról. Luk. VIII. 5—15.						
10 Vas.	F. 25. András	F. 24. P.	29 A. 21. Anas.		7 0	4 27
11 Hétfő	Márton püsp.	Márton	30 Zenobius		7 1	4 26
12 Kedd	Márton	Jónás	31 Stákiz		7 2	4 25
13 Szerd	Szaniszló	Biri	1 November		7 4	4 23
14 Csüt.	Jokond	Levin	2 Aczindin		7 6	4 22
15 Pént.	Lipót Eugen ☉	Lipót	3 Acenzimász		7 7	4 21
16 Szom	Edmund	Otmár	4 Joanczius		7 9	4 20
46. xxvi. v. pk. ut. Adorate Deum. III. Kat. ev. A mustármagról. Máté XIII. 31—36. — Pr. ev. Luk. XIII. 1—9. — Gör. ev. A gazdag és szegény emberről. Luk. XVI. 19—31.						
17 Vas.	F. 26. Cs. Gerg.	F. 25. H.	5 A. 22. Galak		7 10	4 19
18 Hétfő	Odo apát	Geláz	6 Pál pk.		7 12	4 18
19 Kedd	Erzsébet	Erzsébet	7 Jeromos		7 13	4 17
20 Szerd	Bódog	Ödön	8 Mihály főa.		7 15	4 16
21 Csüt.	Bold. A. avat.	B. A. av.	9 Onezifor		7 16	4 15
22 Pént.	Cziczelle	Cziczelle	10 Eraszt		7 17	4 14
23 Szom	Kelemen ☉	Kelemen	11 Gyöző		7 19	4 13
47. xxvii. utolsó vas. pk. ut. Adorate Deum. IV. Kat. ev. Midőn látjátok a pusztulás undokságát. Máté xxiv. 15—35. — Prot. ev. Luk. xxi. 25—36. — Jézus ördögöt űz vala ki. Luk. VIII. 26—39.						
24 Vas.	F. 27. Flóra	F. 26. E.	12 A. 23. János		7 20	4 12
25 Hétfő	Katalin	Katalin	13 Ar. sz. Ján.		7 21	4 12
26 Kedd	Konrád	Konrád	14 Fülöp		7 23	4 11
27 Szerd	Virgil	Güntér	15 Kar. e. b. k.		7 24	4 10
28 Csüt.	Sosten.	Rufus	16 Máté		7 26	4 9
29 Pént.	Szaturnin	Valtér	17 Gergely		7 27	4 9
30 Szom	András ap. ●	András	18 Plát. és Rom.		7 28	4 9

☉ Ujhold 1-én 6 óra 50 pkor reggel.

☽ Első n. 8-án 5óra 13 pkor reggel.

☾ Holdt. 15. 6 ó. 30 p. reg. nláth. holdf.

☉ Utolsó n. 23-án 7 óra 7 p. reggel.

● Ujhold más. izb. 30-án 7 ó. 7 p. este. nálunk láthatlan napfogyatkozással.

Időjárás. A hó szép idővel áll be, 5-ke körül nagy szél, utána pár eső, erre ismét szép idő, csak hogy néha köd van, 17-ke

és hét nap	Katholikus Naptár	Protest. Naptár	Görög orosz. Naptár	☾ hosz- sza	Nap	
					kelte ó. p.	lemer. ó. p.
9. Urjövet I. vas. Ad te levavi. Kat. ev. Jelek lesznek a napban. Luk. XXI. 25. — Pr. ev. Máté XXI. 1—9 — Gör. ev. Jairus leányáról. Luk. VIII. 40—55.						
Vas.	F.1. Urj. Elegy	F.1. Urj.	19 A.24. Abád		7 29	4 8
Hétfő	Bibiana, Ar.	Aranka	20 Gergely		7 31	4 7
Kedd	Xav. Ferencz	Dömötör	21 Bold. a. av.		7 32	4 7
Szerd	Borbála †	Borbála	22 Filemon		7 34	4 6
Csüt.	Szabbasz	Abigail	23 Anfillok		7 35	4 6
Pént.	Miklós p. †	Miklós	24 Katalina		7 36	4 6
Szom	Ambrus ☽	Agaton	25 Kelemen		7 37	4 6
10. Urjövet II. vas. Populus Sion. Kat. ev. János a fogságban. Máté XI. 2. — Pr. ev. Máté XXV. 31—46. — Gör. ev. Az irgalmas samariáiról. Luk. x. 25—37.						
Vas.	F.2. Bold. a. fog.	F.2. Bán.	26 A.25. Györ.		7 38	4 6
Hétfő	Leokádia	Joákim	27 Jakab		7 39	4 5
Kedd	Judit	Judith	28 István		7 40	4 5
Szerd	Damáz p. †	Damáz	29 Paramon		7 41	4 5
Csüt.	Maxent	Epimon	30 András		7 42	4 5
Pént.	Lucza, †	Lucza	1 Deczember		7 43	4 5
Szom	Spirid. ☽	Nikáz	2 Habakuk		7 43	4 5
11. Urjöv. III. vas. Gaudete Kat. ev. János tanubizonyágáról. Ján I. 19. — Pr. ev. Máté xi. 2.—10. — Gör. ev. A gazdag ember természtményeiről. Luk. xii. 16—12.						
Vas.	F.3. Ireneus	F.3. Ig.	3 A.26. Urjöv.		7 44	4 6
Hétfő	Etelka,	Albin	4 Borbála		7 45	4 6
Kedd	Lázár	Lázár	5 Szabasz		7 46	4 6
Szerd	Grác. Kánt. †	Miklós	6 Miklós		7 47	4 7
Csüt.	Nemez	Ábrab.	7 Ambrus		7 47	4 7
Pént.	Adelheid †	Ammon	8 Parapius		7 48	4 8
Szom	Tamás †	Tamás	9 Bold. a. fog.		7 58	4 8
12. Urjövet IV. vas. Rorate coeli. Kat. ev. Tiberius császár uralk 15-dik évében. Luk. III. 1. — Pr. ev. Ján. I. 19—34. — Gör. ev. Jézus szombatnapon gyógyit. Luk. XIII. 10—17.						
Vas.	F.4. Flavian	F.4. Bol.	10 A.27. Herm.		7 49	4 8
Hétfő	Viktoria ☾	Dagober	11 Dániel		7 50	4 9
Kedd	Ád. Év. Adel †	Ádám É.	12 Spiridion		7 50	4 10
Szerd	Nagy karácson	N. Kará.	13 Eustrát		7 50	4 10
Csüt.	István vértanu	István v.	14 Tyrzus		7 51	4 11
Pént.	János ev.	János ev.	15 Pál		7 51	4 12
Szom	Apró szent.	Apró sz.	16 Aggeus		7 51	4 13
13. Üres vas. Kat. ev. Augusztus császár rendeletet bocsátott ki. Luk. II. 33. — Pr. ev. Luk. II. 15—20. — Gör. ev. A nagy vacsoráról. Luk. xiv. 16—24.						
Vas.	F. Tamás p.	F. Jónás	17 A.28. Dániel		7 52	4 13
Hétfő	Dávid, Jenő ●	Melania	18 Sebestyén		7 52	4 14
Kedd	Sylveszter	Gottl.	19 Bonifác		7 52	4 15
14. Első negyed 7-én 0 óra 58 pkor délut. ☾ Utolsó n 23-án 3 ó, 33 pk. reggel.						
15. Holdtölte 14-én 11 óra, 6 pkor este. ● Ujhold 30-án 8 óra 58 pkor reggel.						

Időjárás. A kezdetén szép idő, utána zord, középen a hónak hideg, utána tartós borult idő és néha hó eső, a hó utolsó napjai kemény hideget hoznak.

Nap- és holdfogyatkozások.

A jelen 1872-dik szökő évben *négy* fogyatkozás fog beállani, még pedig *kető a holdban és kető a napban*, melyek közül azonban Magyarországbán csak *egyetlenegy*, t. i. az *első holdfogyatkozás* látható lesz.

E tünemények sorrendje pedig a következő:

I. Parányi nagyságú *holdfogyatkozás* május 23-án reggel, mely Európában, Afrikában és nyugati Ázsiában és keleti Amerikában látható lesz.

Egerben, helybeli középnapidőt értve, lesz:

A fogyatkozás kezdete 0 óra 2 perczkor. A fogyatkozás közepe 0 óra 30pkr. A fogyatkozás vége 1 óra 18 pkr reggel, nagysága 1 $\frac{1}{2}$ ujnvi, minőt 12 számlálunk a holdtányér átmérőjébe.

II. Gyűrűs *napfogyatkozás* június 6-án. A fogyatkozás kezdete a földön átalán értve 1 óra 44 pkr reggel.

A Ferrótól számított keleti hossz-nak 101° 3' s a déli szélességnek 0° 45' alatt. Az indiai teng. Ceylontól délre.

A gyűrűs alak kezdődik 2 óra 54 perczkor délután.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 81° 50 perc és a északi szélességnek 5° 52' alatt.

A gyűrűs alak véget ér 6 óra 32 perczkor reggel.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 223° 3' s az északi szélességnek 27° 29' alatt.

A fogyatkozás vége a földön általában, 7 óra 42 pkr reggel.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 205° 48' s az északi szélességnek 21° 7' alatt.

E fogyatkozás nálunk nem látható

III. Csekély nagyságú *részleges holdfogyatkozás* november 15-én, mel 6 óra 22 perczkor. reggel kezdetét vesz és 7 óra 0 perczkor reggel végét ér és csak $\frac{3}{10}$ ujnvi nagyságu. De eze fogyatkozás egész folyamát csak Amerikában, egyes részeit nyugati Európában és Afrikában is látják, mig nálunk teljesen láthatlan marad.

IV. *Teljes napfogyatkozás* november 30-án, Egerben láthatlan.

A fogyatkozás kezdete a földön általában: 5 óra 25 pkr délután.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 224° 13' s a déli szélességnek 4° 2' alatt.

A teljes fogyatkozás kezdete 6 óra 30 perczkor este.

A Ferrótól számított keleti hossz-nak 204° 11' és a déli szélességnek 14° 54' alatt.

A teljes fogyatkozásnak vége 9 óra 34 perczkor este.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 5° 3' s a déli szélességnek 41° 10' alatt.

A fogyatkozás vége a földön általában 10 óra 38 pkr este.

A Ferrótól számlált keleti hossz-nak 343° 21', s a déli szélességnek 30° 43' alatt.

Ezen fogyatkozás láthatósága terjed az aethiopiai tengerre, a déli jeges tengerre, az ausztráliai szigetekre, a csendes tengerre, és déli Amerikának délnek fekvő nagyobb részére.

Uralkodó bolygó.

Merkur ☿, melynek természetrajza a következő: *Keringés ideje* csillagzati 87 nap 23 óra 15 p. 44 mp. fordulati: 87 nap 23 óra 14 p. 32 mp.; fényváltozati: 115 nap 21 óra. *Naptól távolsága* legnagyobb: 9 millió 650000, legkisebb 6: millió 360 ezer mértföld; *földtől távolsága* legnagyobb: 31, legkisebb: 11 millió mértföld. — *Tömege*: egy huszonötöd része a földtömegének. *Látzasos átmérője* a földről tekintve legnagyobb: 12., legkisebb: 4 $\frac{1}{4}$ másodpercz. *Valódi átmérője*: 670mfld. — *Földülete*: 1 millió 410000 négyzet mértföld, *terfogata*: 157 millió köbmérföld. — *Tömöttsége*: 1.403 a föld tömöttségének, vagyis közel 8-szor sűrűbb a viznél. — *Mi a föld fölületén 100 fontot nyom, az Merkur fölületén csak 55 fontot nyom.* — *Egy szabadon eső test*, esésének első másodperce alatt Merkur felszínén 8.2 párisi lábnyi utat ír le. — *Tengely körüli forgását* végzi: 24 óra 5 perc alatt. — Ha föld pályának nagy tengelyét 1000 egyenlő részre osztjuk, Merkur pályája nagy *tengelyére* 387 ilyen rész esik. — Merkur pályájának *központkülisége* 411 ezred részét teszi ki a nagy tengelyének. — *Napközelinek* hossza: 75° 7' 14.5". — *Emelkedő pályacsomójának* hossza: 46° 33' 8.8". *Pályájának hajlása* a földpálya síkjához: 7° 0' 7.7" — *Naponkénti fordulati közép mozgása* 4° 5' 32.56"

I. Rész.

IRÁNYCIKKEK.

A tanítói pálya fény- és árnyoldalai.

„A kikre haragudtak az istenek, azt tanítóvá tették.“

Ez a pogány felfogás a tanítói pálya felől.

„Boldog az, kit a jó Isten tanítói pályára segített.“

Ez a tanítói pálya keresztényi felfogása.

Mielőtt a tanítói pályáról való felfogásom helyességét bebizonyítani törekedném: vizsgáljuk meg: rejlik-e és mennyiben rejlik némi igazság a tanítói pályáról való pogány nézetben is? Így sikerülhet csak bebizonyítanom ezt, hogy elfogulatlanul fogom fel a tanítói pályát.

Fejtegetésemet különösen a falusi néptanítók viszonyaihoz iparkodom alkalmazni. — — —

Küzdünk kell a földön minden pályán; sok küzdelem jár a néptanítói pálya is.

Sok méltatlanságot kell eltűrnie a néptanítónak a szülőkötől, sok bosszontást a gyermekektől, néha némelyeknek fájdalmat az előljáróktól s ezeken kívül..... soknak még anyagiilag is sokat kell nélkülöznie.

Ezek a pálya árnyoldalai.

A szülők. — A legnemesb, a legbuzgóbb törekvései mellett is lehetetlen a néptanítónak elérnie azt, hogy minden szülőnek kedvére tegyen.

Az egyik házbán ezt mondják: „Olyan roszak a gyermekek! a tanító nem bírja őket rendre tanítani. Az olyan „anyámasszony“-féle tanító, kinek bot sincs iskolájában, nem tanítónak való.“

A másik házban pedig azt mondják: „Ma már megint goromba volt a tanító a kis Pistikámmal, az én gyermekembőz pedig hozzá ne nyuljon!!“

Egyik szülőnek az a kifogása a tanító ellen, hogy többet foglalkozik a hittannal, mint kellene, mert kevés ideje marad a gyermeknek az írás és olvasás tanulására. A másik megelégszik az írással és olvasással; de hibáztatja a tanítót, hogy kevés ideig foglalkozik a hittannal. Egyik szülő azt mondja: „az a tanító mindig csak az írást és olvasást tanítja, jobb volna, ha nagyobb gondot fordítana a számtanra.“ A másik ellenben azt mondja: „számolni jól tudnak már a gyermekek; de az írással és olvasással semmit sem törődik a tanító.“

Ezekhöz hasonló panaszokat számtalanszor hallani a népiskolai tanítókról. Egy szülő kívánságának is nehezen tehet teljesen eleget a nevelő, hogyan tehetne eleget 80—90 szülőnek a néptanító?

Különösen faluhelyeken a szülők legképtelenebb panaszokat mondanak sokszor a néptanítók ellen. Tudok esetet, midőn a szülő bepanaszolta a néptanítót azért; hogy „gyermeke még a betűket sem ismeri“; pedig azon gyermek már jól tudott olvasni. Tudok esetet, midőn más szülő bepanaszolta ugyanazon tanítót, hogy „gyermeke semmit sem tud írni“; pedig a gyermek igen jó író volt stb. stb.

És még mennyi bajuk van a tanítóknak a szülőkkel a tandíj miatt! mennyi bajok van azokkal, kik gyermekeiket az iskolába csak hanyagul, vagy pedig éppen nem küldik! . . .

Legyen elég ebből ennyi. — — —

A **gyermekek** engedelmetlenségökkel, hanyagságokkal, figyelmetlenségökkel számtalan kellemetlenséget okoznak a tanítónak. — — —

Megtörténhetik néha, hogy az **előjárók** szeszélyei is kellemetlenségeket okoznak:

Mind ezen bajok mellett a néptanítók nagy részének **anyagi nélkülözésekkel** is kell küzdeniök. Különben sem bő jövedelmök főforrását többnyire földek képezik, ezek

után pedig hivatalos elfoglaltságuk miatt rendszeren nem nézhetnek.

Ime! van tehát a néptanítói pályának elég kellemetlen oldala. Van elég baja, melyekkel nemes lélekkel meg kell küzdenie részint a tapintatosság, részint a türelem fegyverével. Valóban tiszteletet érdemelnek azok, kik ezen bajok nemes elviselésével buzgón s ügyesen nevelik a népet.

Az elszámláltak a pálya árnyoldalait képezik. A mely néptanítók — föl nem emelkedve a nemesb elvek és érzelmek dicső színvonalára — elfogult, gyenge lélekkel csak ezen árnyoldalait tekintik a néptanítói pályának, azok teljesen igazat adnak a pogányság ama felfogásának:

„A kit gyűlöttek az istenek; azt tanítóvá tették.“

Ellenben azok, kik a kereszténység magasztos vallásosságának, és a hazaszeretet dicső érzelmének színvonalán állnak elveikkel és érzelmeikkel: pályájokkal megelégedett lélekkel, s hálátelt szívvel vallják meg azon igazságot:

„Boldogok azok, kiket a jó Isten arra segített, hogy néptanítók lehettek!“

Elfogultan gondolkodik az életről az, ki azt véli, hogy a néptanítói pályának előbb említett árnyoldalai annyira sötétek, hogy mellette az élet egyéb pályái mind „fényes állomás“-oknak tűnnek fel.

Minden pályának vannak árnyoldalai.

A néptanító legnemesb törekvése mellett sem bir kedvére tenni minden szülőnek. Ilyfélé baj egyéb életpályákon is található. A lelkész legjobb akaratú törekvései mellett sem bírja minden hívének minden óhaját teljesen kielégíteni; a legderekabb előjáró, a legügyesebb ügyvéd, a legügyesebb orvos stb. stb. legnemesb buzgalmok mellett is mindig találnak gáncsolókat.

Igaz, hogy sok veszélye van a tanítóknak a gyermekekkel; de ez ezekkel való fáradságáért kapja „kenyerét.“ Ne felejtjük el, hogy az orvosnak, az ügyvédnek, a lelkésznek, a hivatalnoknak, az iparosnak, a gazdának stb. stb. szinte csak „fáradsággal kell keresnie kenyerét.“

De ím nem fejtegetjük tovább az életpályák árnyoldalait. Tagadhatlan, hogy igen sok árnyoldala van a néptanítói pályának; de tagadhatatlan az is, hogy vannak e pályának igen szép fényoldalai is; méltó tehát hogy a néptanító urak pályájok iránt lelkesüljenek, s annak nehézségeivel nemes buzgósággal — és sorsukkal megelégedett kebellet — küzdenek meg.

Mily nemes foglalkozás virágokat, vagy fákat nevelni! mennyivel nemesebb foglalkozás embereket nevelni! Virágos kert az iskola. Kertésze a tanító. Mily dicső, mily nemes élv: nevelni az „élő virágokat“ úgy, hogy azok majd egykor díszére vállaljanak a hazának, — s erényeik kellemé nemes illat gyanánt szálljanak fel az Ég felé!

Aranybánya az iskola, bányász a buzgó tanító, ki nemes fáradságaival kincseket, jó honfiakat, nevel a hazának, — kincseket, buzgó vallásos tagokat nevel az emberiségnek, — kincsekkel gazdagítja növendékeit, a vallásosság és a tudomány kincseivel, — kincseket gyűjt magának — az érdemek kincseit.

Küzdelem tere az iskola, a nemes csatáknak küzdtere. Harcolnia kell itt a tanítónak növendékei hibái ellen, hogy győzván azokon, dicső jelleműekké alkossa a növendékeket, — harcolnia kell a tudatlanság sötétsége ellen, hogy győzhessen az emberiség között a műveltség világossága, — harcolnia kell saját emberi gyarlóságai ellen, hogy meggyőzván saját gyarlóságait, tanítványainak mindenkor jó példát adjon . . . . . és mennél több akadálylyal, nehézséggel kell küzdenie, hogy dicső céljait elérje, annál virulóbb lesz az érdem koszorúja, melyet nemes küzdelmei után el fog nyerni.

Kevés pálya van, melyen a hazának és az emberiségnek annyi hasznot tehetnénk, mint a tanítói pályán; kevés pálya van, melyen annyi és oly kedvező alkalom nyujtatnék, mint épen a tanítói pályán, arra: hogy mennél nagyobb, s mennél több kincscsel gazdagíthassuk egyetlen — halhatatlan lelkünket! ! . . . . .

Az irgalmasság lelki cselekedetei közé tartozik: „tudat-

lanokat tanítani, bűnösöket megfeddeni, kétkedőknek jó tanácsot adni, boszontásokat békével viselni, élőkért és holtakért imádkozni.“ Ezeket és egyéb erényeket folyton gyakorolni a néptanítói pálya elég alkalmat ad. — — —

A jó keresztény és a jó hazafi szeretettel viseltetik a néptanítói pálya iránt, szívesen megküzd annak bajaival, ...

Boldog a haza, melynek néptanítói szívesen megküzdnek pályájok nehézségeivel! . . . . . Csak az lehet jó néptanító, ki pályája árnyoldalait tulságos sötét színekkel nem nézi, — figyel annak fényoldalaira és hivatását örömmel tölti be!

A falusi tanító es „a falu tanítója.“

A tanítónak nem csak az iskolában; hanem azon kívül is igen szép szerepe és számtalan alkalmja van az emberiségnek, egyházának és hazájának használatni.

Napjainkban, hála legyen a jó Istennek! a néptanítói karnak helyzete javulni kezd. Nem csak arról kezdenek gondoskodni, hogy anyagi helyzetök javíttassék; de a társaságokban is általában szebb helyök kezd jutni, mint a minő ez előtt volt.

Tagadhatlan azonban az is, hogy a néptanítótól is többet kíván jelenleg a világ, mint régebben: Sokkal „több szem néz“ napjainkban a néptanítókra, mint ez előtt. Magasabb műveltséget, több ildomot kívánnak napjainkban tőlök, mint a mennyit kívántak a régiek. Hatáskörüket, munkásságukat, nagyobbak óhajtják, mint a minő ez előtt volt.

Különösen faluhelyeken igen szép szerepök s nagy hatáskörüik van a tanítóknak.

Buzgó tanító némi ügyességgel igen sokat tehet a felnöttek között is a község jólétének emelésére.

Ehhez azonban a tanulmányon és szorgalmon kívül a tanítónak tekintélyre és kedveltségre is van szüksége.

A tekintélyt és a kedveltséget majdnem mindenik tanító megnyeri, ha vallásos, erkölcsös, tanult és ildomos. Az ilyen tanító nem jár ugyan kevélyen bordonzott fővel a nép között, de magát annak meghunnyászkodó szolgájává sem aljasítja. Óvakodik az ilyen legkisebb szavára is, melyet kiejt, nehogy valaki legkevesebb rosztat is tanuljon tőle el. Neki a faluban állásánál fogva a legelső emberek közé kell tartoznia, hivatalásánál fogva számosak előtt példánykép kell állnia, boldog, ha elérheti azt, hogy rája illik nem csak ezen kifejezés, hogy ő „falusi tanító“; hanem méltán mondható róla az is, hogy ő a lelkész után a „falu első tanítója.“

E szép nevezetre a „falu tanítója“ csak akkor méltó a tanító, ha valódi vallásosságával és valódi erkölcsösségével nem csak a gyermekeknek; hanem a népnek is jó példát ad.

Különben, ha csak a gyermekeket tanítja a hit- és erkölcstanra, ekkor nem a „falu tanítója“ hanem egyszerűen csak „falusi tanító“ ő.

A „falu tanítója“ akkor, ha nem csak a gyermekeket tanítja; hanem esténként, főkép télen, összegyűjti az iskolába a felnőtt embereket is, és oktatja őket.

A „falusi tanító“ csak a gyermekeket tanítja.

A „falu tanítója“ kis gazdaságát szorgalma és tanulmányai folytán úgy rendez be, hogy abból a nép is tanuljon rendet és czélszerű gazdászatot.

A „falusi tanító“ ellenben csak úgy gazdálkodik, mint a többi szegény tudatlan földmivelő.

A „falu tanítója“ háza elejét, udvarát, kertjét gyümölcsfákkal ülteti be, s hogy mások is tegyék ezt, okkal-móddal buzdítja erre a népet. Az ilyen hamar megéri azt, hogy községének utczái, utjai stb. szinte gyümölcsfákkal leendnek betöltve.

A „falusi tanító“ ellenben megelégszik azzal, hogy iskolásgyermekait a fatültetésre tanítja, mert hogy ezt tegye,

arra a törvény sürgeti, tetteivel is jó példát adni e tekintetben fölslégesnek tartja.

A „falu tanítója“ iparkodik községi olvasóköroket, községi könyvtárt stb. alakítani, hogy a nép felnöttei is menél többet tanuljanak.

A „falusi tanító“ megelégszik azzal, ha annyit tanul, hogy iskolájában kellőleg taníthasson.

Szóval: a „falu tanítója“ a népet is iparkodik tanítani, a „falusi tanító“ pedig megelégszik az iskolások tanításával.

Látjuk ezekből, hogy a „falu tanítója“ és a „falusi tanító“ között különbség van.

A „falu tanítója“ remélheti, hogy a falu népe előtt köztiszteletet vivhat ki magának; remélheti, hogy az utókor is tisztelettel fogja nevét említeni; az remélheti, hogy nemcsak törekvéseiért a jó Isten is meg fogja áldani.

II. Rész.

ISKOLAÜGY.

I.

Az iskolai óráról.

Miért nem tartják meg oly sokan a tanrendet?

Ennek igen egyszerű oka van.

Kevés faluban van toronyóra, még kevesebb faluban van az iskolában óra. E miatt sok tanító nem tudja tanítás közben: hány óra van?

Miért emlitem fel e kérdést?

Azért; mert általánosan elismert igazság az, hogy csak akkor érhetjük el az iskolában a kívánt célt, ha megtartjuk a tanrendet, a tanrendet pedig toronyóra, vagy iskolai óra nélkül megtartani igen nehéz; érdemesnek találtam tehát azon tanügybaráti figyelmeztetést tenni, hogy minden néptanító, ki oly faluban tanít, hol toronyóra nincs, iparkodjék iskoláját órával ellátni.

Kicsinységnek látszhatik ugyan e figyelmeztetés; de fontosságát könnyen beláthatja minden olyan tanfőúr, a ki tudja: mennyire fontos a tanrend megtartása! mennyire bajos ezt elóttünk levő óra nélkül megtartani! a mily sok oly falusi iskola van hazánkban, melyekben óra nincs! . . . . .

II.

Az ildomoság tanítása a falusi népiskolában.

A mily igaz az, hogy a népiskolai gyermekekkel nem tanultathatunk be holmi „Finom Társalgó“ című könyveket: ép oly bizonyos az, hogy a falusi iskolásgyermeket is kell ildomoságra tanítani.

Evvél azonban népiskoláinkban általában igen keveset törődnek.

Mennél ildomosabb valaki, annál kedveltebb ember szokott lenni; ha tehát akarjuk, hogy növendékeink egykor mennél jobban boldoguljanak az életben, kell őket némi ildomoságra tanítanunk.

A naptár szűk kerete korlátol abban, hogy e tekintetben nézeteimet teljesen kifejteném; tehát csak néhány szóval fogok e tárgyról szólni.

Nevetséges volna az olyan földmives, vagy póráló, ki a műveltebb körök ildomi szabályait mindenben utánozni örekednék:

Nevetséges azonban az oly földmives is, — minő pedig hazánkban igen sok van — ki akkor köszön az embernek, már mikor majd nem elment az ember mellette.

Nevetséges volna azon földmives, ki, mikor belép az ajtón, úgy köszöntene, mint valami nagy városi arszlán; de az meg unalmas mikor belép a falusi földmives a szobába, és 10 percig is tartó, olyan hosszú köszöntést mond el, hogy az ember, kivált, ha dolga van, alig bírja kivárni végét. Pedig hazánk sok vidékén ez a szokása falusi népnek.

Nem lehet kívánni a földmivestől, hogy fiakkereken járjon és száraz lábbal lépjen be szobánkba; de az mégis kellemetlen, ha arasznyi vastagságuan áll a sár csizmáján, még sem tisztogatja meg; kanem tenyéryi nagyságu sárdarabokat hullat el végig sárosra mázolt padlónkon.

Nem kívánhatjuk a földmivesektől, hogy selyem zsebkenőt hordjanak magokkal; de arról mégis elszoktathatjuk őket, hogy ne dolmányuk újjával, s a nők ne szoknyájok alsó szélével töröljék szemüket és o . . . kat.

Van még számos ilyen nagyon ildomtalan szokás a köznépnel; tanácsos a gyermekeket az ilyenekről leszoktatni.

A hajnak rendes megfésülése, a rendes mosdás, és a ruhának — főképp nőknél — tisztántartása szinte gyakran ajánlandó a népiskolákban.

III.

Mondjuk-e ezt sokszor „Kezet a padra!?“

Jelszó: „Ne kívánjunk fölöslegest!“
 „Ne kívánjunk lehetetlent!“

„Kezet a padra!“

E szavak némely iskolában évenként ezerszer és ezerszer elhangzanak.

Pedig ennek nem szabad történnie.

Valahányszor megszólal a tanító: „kezet a padra!“ mindannyiszor megszakad a tanítás eszmevonala; sőt, ha e felkiáltás tulságosan sokszor történik, veszt általa a tanító tekintélye is. Az ügyes tanítónak ugyanazon figyelmeztetést nem kell, nem szabad, sokszor ismételnie.

Mit tegyünk tehát? Talán hagyjuk a gyermeket a pad alatt kezével játszani? . . . Oh! épen ne! Ne kívánjunk azonban a gyermektől olyant, a mit neki megtennie fölötte nehéz, sőt úgy testére, mint szellemi működésére nézve, káros is.

Fölötte nehéz a gyermeknek huzamos ideig a padra téve tartania kezét; sőt káros is ez testére nézve; mert zsibbasztólag, senyvesztőleg hat, és káros szellemi működésére nézve is, mert ellankasztja a gyermek szellemi erejét.

Mit tegyünk tehát?

Ne csak azáltal akadályozzuk meg a gyermeket attól, hogy a pad alatt játszik, hogy rá parancsoljunk, hogy kezét folytonosan a pad tetején tartsa; hanem más módon is. Tanácsos például a gyermeknek megengedni, hogy, ha kezét néhez a pad tetején tartania, tartsa karjait melle előtt összefonva. Ez nem fárasztó, kivált, ha a kéz padra helyezésével felváltva történik. Legyen gondunk azonban úgy szoktatni a gyermekeket, hogy ne fűzzék nagyon szoroson össze karjaikat mellök előtt, a mire a gyermekek különösen télen igen hajlandók. Ha igen szoroson fűzik össze karjaikat mellök előtt, akkor mellök romlik.

Bár sokan vannak, kik azt kívánják a gyermektől, hogy az kezét folyton a padra téve tartsa; de még többen vannak olyanok, kik azt kívánják, hogy az egész délelőtti és déutáni tanítási idő alatt a gyermekek keze folyton vagy a padra, vagy a mell előtt karba helyezze legyen.

Ez utóbbi is helytelen kívánat.

Nem szabad a gyermektől kívánni azt, hogy az 2—3 óra hosszát folyton „mozdulatlanul“ üljön. Egészsége úgy, mint szellemi működése megkívánja a gyakoriabb mozgást.

Megengedjük tehát, hogy tanítás alatt folyton fészkelőd-hessenek a gyermekek?

Oh! ne!

Tartsunk azonban a népiskolákban is, mint a gymnasiumokban szokás, tanítás közben óránként, (sőt kis gyermeknél akár félóránként is) néhány percnyi szünetet, a mely idő alatt engedjük meg nekik, hogy helyökből is fölkelhessenek és lassan beszélgethessenek, sőt néha állva is tanítsuk őket, például: midőn valamely padban ülő gyermekek együtt olvasnak, állva olvastassunk velök.

Ne gondolja senki, hogy a néhány percnyi szünetek tartása a tanuló kárára történik. A lélek ébersége, melyet a szünetek alatt nyerünk, és a tanítás alatti folytonos fegyelem, melyet csak is a szünetek tartása által lehetséges elnyerünk, sokszorosan helyrepótolja azon időt, melyet a kis szünetek által veszünk. — —

Természetes, hogy e tekintetben a rendre az oskolaév első napjaiban kell szoktatni a gyermeket.

Néhány nap alatt a fenebbi eljárás alkalmazása mellett kitünő fegyelemre szoktathatjuk a gyermeket, ha erélyesen követeljük tőle az év elején e rendet. Az így rendezett oskolában a tanítónak a tanítási idő alatt nem kell folytonosan kiabálnia: „kezet a padra!“ a gyermekek nem fészkelődnek, nem susognak, türelemmel és éber figyelemmel hallgatják a tanítást.

Ellenben az olyan oskolában, hol azt kívánja a tanító, hogy a gyermek kezét folyton a pad tetején tartsa és 2—3 óra hosszát tanuljon, vagy feszesen üljön szünet nélkül: célját a tanító soha sem éri el, mert lehetetlent kíván; egész a tanév végeig naponként gyakrabban kell ismételnie: „kezet a padra!“ „ne mozogj!“ „ne susogj!“ E folytonos intések által a tanítás menete számtalanszor megszakittatik, a gyermekek mégis többnyire a pad alatt játszanak kezeikkel, fészkelődnek, suttognak, s a szegény tanító kénytelen e folytonos susogás és zajban oly fennhangon tartani előadását, hogy mellet rontja el.

A legjobb siker reményében ajánlom tehát minden nép-tanító urnak a fennebb említett fegyelmi eljárást. Tanácslom azonban, hogy az, ki a néhány percznyi szüneteket be akarja hozni oly falusi iskolába, hol az eddig szokásban nem volt, alkalmilag „okkal-móddal“ világosítsa fel az iskolaszék értelmetlenebb tagjait és a szülőket a pihenési perczek hasznáról; különben könnyen megtörténhetik, hogy ezen eljárásra, mely a fegyelem szilárdítására, a tanítványok testi egészségére és lelki tehetőségei rugékonyságának folytonos megtartására, a tanügy sikerének előmozdítására, s a tanító mellének megkímélésére vezet — a műveletlenebb nép azt mondja: „a tanító ur új szokása nem egyéb, mint haszontalan időpazarlás“

Adja Isten, hogy mennél előbb száműzessék hazánk iskoláiból amaz annyira elterjedt káros szokás: szüntelen hangoztatása azon szavaknak: „kezet a padra!“ Ne kívánjunk lehetetlent; mert akkor semmit sem nyerünk! Azt kívánjuk, a mi lehetséges és hasznos: s ekkor célt érhetünk!

III. Szépirodalmi rész.

A tanító és testvérei.

(Beszély.)

Néhány évtizeddel ez előtt nagy urak voltak a magyar nemes-emberek.

És ezek között épen nem volt utolsó csatavölgyi Buzogány Mátyás.

Nagyszerű kastélya volt. Jobbágyai számosan voltak és birtoka több ezernyi holdra terjedt.

Szebbnél szebb paripák álltak istállójában, és a kopók s az agarak csak úgy hemzsegték udvarában.

Volt azonban Buzogány Mátyásnak könyvtára is, és dicseretére legyen mondva, ő szorgalmasan olvasgatta is a könyveket.

Legidősb fia Menyhért volt, kit atyja gazdának nevelt. A második gyermek Péter, kit atyja tudósnek szánt, pedig ily szándék „akkori nemeseinknél“ ritkaság volt, és úgy látszott Péter nem is volt hajlandó a „száraz tudományok“ pályájára, mert igen rosszul tanult. Jobban szeretett ő a paripákkal és az agarakkal, a lovászokkal és a kutyapeccérekkel, mint a tudományokkal, foglalkozni.

Lányai is voltak Buzogánynak. Egyik a negédes Ilka, ki magát a legszebb és a legkedvesebb hölgynek képzelé, másik Constantina, kiről egyebet, mint szépet és jót, alig mondhatnánk. . . . .

. . . . . Gyönyörű juniusi nap volt. Fényes társaság ült együtt a pompás angol kert sűrű lugosának gallyai alatt. Itt végeztek el az ebédet; mert a vendégek nagyobb része városi volt, s azt hitte e család, hogy kellemesebb azoknak változatoság kedvéért a szabadban ebédelni. Hisz oly gyönyörű ez a kedves juniusi nap! Ilyenkor többnyire csak e beteg, és a városi és a . . . . . szegény tudós ül naphosszat szobájában.

Még nem végződött el egészen az ebéd és a kastély tornyának órája kettőt ütött.

Az egész társaság igen derült kedélyállapotban volt, mint ez többnyire történni szokott az ebéd vége felé.

„Hallod Péter? kettőt ütött!“ — mondá a bázinr.

„Édes apuskám! az ég szerelmére!! ne légy Dyonisius!!!“ felkiáltott Ilka negédesen, a nélkül, hogy a társaság megértette volna, mit akart ezzel a „gyengédlelkű nő.“

„Nem sokára az erdőbe rándulunk ki“ — mondá Constantina egész egyszerűen; de a valódi szívjóság hangján — „talán el is maradhatna „ez“ ma atyám, hogy Péter is veltünk jöhetne.“

„Tanulja meg e lemondást — mondá komolyan Buzo-

gány — s tanulja meg a pontosságot; majd, ha elvégezte dolgát, utánunk jöhet.“

Az egész társaság szemei Péter felé fordultak. Senki sem értette meg a beszédet, senki sem mert közbe szólni. De Péter sem tette ki magát sokáig a feléje irányzott szemek tekintetének; hanem fölkel és távozott.

Ez után tudta meg csak a társaság: hova ment ő? Ez után tudta csak meg, hogy Péter az iskolába ment.

Az iskolába?

Igen, igen, az iskolába, és pedig a falusi iskolába.

Hisz Péter már felnőtt ifju volt! Ifju, ki koránál fogva már a hölgyek udvarlására is igen hajlandó lett volna! Mit keres ő a falusi iskolában?

Kedves olvasóim tudják, hogy a falusi tanítóknak helyzete anyagilag általában még most sem a legjobb; s a társadalmi életben is még most is csak a műveltebb lelkek adják meg nekik a nemes hivatásuknál fogva őket valóban megillető megbecsülést. Néhány évtizeddel ez előtt azonban a néptanítói karnak még sokkal kedvezőtlenebb helyzete volt, mint jelenleg. Mégis erre a pályára kényszerítette a gazdag, nemes, csatavölgyi Buzogány Mátyás Péter fiát . . . . . büntetésből.

Büntetésből, mert a . . . fiu . . . . . a fiu nem akart tanulni.

„Bármily keveset tudjon is, falusi tanítónak még is csak jó.“ Így fogták fel a néptanítók helyzetét a régiek.

Elég hibás felfogás volt ez.

Még most is vannak oly „tekintetes urak,“ kik a néptanítókról másképp nem gondolkodnak. — Elég együgyűség ez.

Ezért szabta „büntetés gyanánt“ csatavölgyi Buzogány Mátyás Péterre azt, hogy tanító legyen a faluban. Azt hitte ő, hogy, ha e tekintetben szigoruan jár el fia irányában, majd használni fog a „büntetés,“ s „a fiu eszére tér,“ megjobbítja magát s jól fog majd tanulni; szivesebben fog majd ismét tanulónak menni a gymnasiumba, mint tanítónak a falusi iskolába. . . . .

Azt gondolják talán kedves olvasóim, hogy Péter a tanítás után nem ment ki az erdőbe mulatni „szégyen-fejjel.“

Kiment bizony ő, kiment, de nem azért, mintha kedve lett volna „szemlesítve“ mulatni; hanem kiment azért, mert ő már ekkor, miután már néhány hóig volt a tanítói pályán, a legkevesebb szégyenleni valót sem látott abban, hogy ő falusi tanító.

Nincs is ebben szégyenleni való; mert igen diszes a tanítói hivatal.

A mily elkeseredett kebellet lépett e pályára, a mily túlszigorunak tátszott előtte atyjának „büntetése“ ép annyira megkedvelte e pályát, midőn már néhány hétig ezen működött.

Örömmel telt el szive, midőn látta a gyermekek haladását, örömmel tölté el lelkét a tudat, hogy ő is tud használni másoknak.

Buzogány Mátyás észrevette azt, hogy fia komolyabb gondolkozásu lett, s örült, hogy használt a „büntetés,“ felszólította tehát fiát, hogy, elég levén már a tanítóskodás, hagyja csak ezt másra, és folytassa a gymnasiumi tanulmányokat.

Péter azonban tanító akart maradni és e pályáról semmikép sem hagyta magát lebeszélni.

Később már megunta atyja, hogy a nemes csatavölgyi Buzogány Péter csak falusi tanító; de röstelte ezt Menyhért is, a fivér, de még jobban „Ilka nagysád;“ csak Constantia szólt „n é h a“ pár szót a tanítói pálya szépsége mellett.

Végre atyja azzal biztatta Pétert, hogy nem kell neki a gymnasiumot folytatnia, lehet gazda úgy, mint Menyhért, csak a tanítói pályát hagyja abba.

Péternek azonban a legvakitobb ígéretek sem használtak; hisz jól tudta ő azt, hogy a világon a legszebb pályák egyike a nevelői pálya. . .

„Szereted virágaidat? örülsz, ha látod, hogy azok fejlődnek gondviselésed alatt — mondá többször Constantiának, ki iránt legbizalmasabb volt — és én ne örüljek azon, ha lá-

tóm, hogy a gyermekek, kiket én jobban szeretek mint te virágaidat, szinte fejlődnek szellemileg? —

„Igazad van,“ mondá ilyenkor a nemes szívű hölgy, és egyebet nem is lehetett modania.

Nem használván az ígéretek, Buzogány a fenytetéshez folyamodott.

„Az én paripámra ugyan nem tülz, az én agaraimmal ugyan nem vadászasz“ — mondá Péternek — „addig, mig te tanító maradsz.“

Szerette Péter a paripákat, szerette az agarakat; de mégis sokkal jobban szerette már ezeknél a gyermekeket.

És így semmit sem használt a fenytetés.

Végre komolyabban lépett föl Buzogány, és határozottan megtiltotta fiának, hogy tanító ne legyen.

Péter engedelmeskedett s bár nehezen esék neki e pályát elhagynia, mégis lemondott róla, hogy atyját ne szomorítsa.

Nemsokára azonban meghalt atyja . . . . . és Péter ismét tanító lett; de elköltözött falujokból, mert testvérei — Constantia kivételével — szüntelenül boszantották őt.

Vagyonának csak csekély részét hagyta meg magának, s nagyobb részéből iskolákat építtetett.

Akkor lett legnagyobb testvéreinek haragja, mikor, megnőtülvén, egy művelt de szegény nőt vett el.

Erzsébet volt nejének neve.

Erzsébet igen jó nő volt. Szeretvén a gyermekeket, az iskolába járó kisleánykákat megtanította kötni, varrni s horgolni.

Úgy látszott azonban, hogy Buzogány Péternek a tanítói pályán nem akadt szerencséje. Lángoló buzgalommal törekedvén a nevelésügy előmozdítására, igen szigoruan követelte a növendékektől, hogy azok rendesen járjanak iskolába. E miatt a tudatlan szülők sok kellemetlensége lett. Különbösen irigye is sok volt. Végre elvesztette hivatalát.

Most Péter is gazdálkodni kezdett mint testvére. De minő különbség volt az ő és bátyjának gazdasága között!

Menyhért ezira ruhába bujtatott inasokkal, hosszú sallangos szerszámokkal, gyönyörű lovakkal, fényes fogatokkal járt gazdaságai után, hol ispánokat tartott. Ilka előkelő urhoz ment férjhez, s fénytüzésével a grófnékkal vetélkedett. Péter kevés vagyonnal birván, alig birt kis gazdaságának jövedelméből megélni.

A gazdag rokonok kikerülték Pétert. Soha sem látogatták meg.

Pétert a szerencsétlenség nagyon üldöze. Fagy, szárazság, jégeső és tűz nemsokára egymásután sujták őt. E csapások miatt minden vagyonát elveszté.

Ekkor könyörült rajta a jó Ég.

Ismét tanítói állomást kapott, s a hivatalt, melyet eddig csak emberszeretetből viselt, most kenyérkereseti forrásul is tekinté.

Buzgalma azonban ezáltal nem fogyott, hanem inkább növekedett. Ő a kenyeret, melyet evett, a szó legszigorubb értelmében meg akarta érdemelni.

Igen szorgalmasan olvasgatott, hogy magát folyvást mennél jobban kiképezhesse. Az iskolába pontosan jelent meg s soha egy perczig sem hagyta el a tanodát, mig a tanidő le nem telt. Szigoruságát — tanulmányai folytán — kellő tapintattal tudván párosítani, s követvén azon nagy igazságot, hogy „szép szóval leginkább lehet boldogulni,“ nem csak folyvást rendben tartá iskoláját, nem csak elérhető azt, hogy tanítványai példás pontossággal jártak el az iskolába; de egyszersmind sikerült neki a nép részéről is köztiszteletet és szeretetet vivni ki. . . . .

Menyhértet a nagy fénytüzés nem sokára tönkre juttatta. Mindenét elprédálván, föbe lötte magát. . . . — — —

Évek multak már el az óta, mióta Péter testvéreit láthatá, midőn egy alkalommal Pestre ment.

Késő estve volt, mire beért a fővárosba.

A mint a Duna partján elhaladott, éles sikoltások és segélykiáltások ütötték meg füleit a hullámok közül.

A nemes lelkü férfin a hullámokba veté magát, hogy megmentse a segélyért kiáltót.

A Duna hullámai azonban igen sebesen, igen zajosan folytak. Péternek pedig kevesebb volt ügyessége az uszásban mint bátorsága és emberszeretete vala.

A hullámok őt sodorni kezdék már a mélység felé. S Péter, ki előbb a segélykiáltó felé uszott, most maga is kénytelen volt segélyért kiáltani.

Már majdnem elnyelték őt a hullámok.

Ekkor egy erős kar ragadta meg őt, és a haláltól megmentetett.

Kocsira ültették fel. Ott volt már a nő is, ki szinte megmentetett a vízbe fulladástól. A nőnek arca, minthogy sötétes est vala, kellőleg nem volt látható. A mint azonban közelült mellette, észrevette, hogy az átázott ruhája selyemből vala. Később, midőn már a lámpák közelébe értek, észrevette azt is, hogy a nő karján fényes karperecz, s nyakán csillogó láncz volt.

A legközelebbi vendéglőbe vitetének.

Eddig a nő szótalan vala. A mint azonban a vendéglő kapujában értek, nő felsikoltott :

„Péter! te vagy?!!”

Ekkor ismerte meg Péter, hogy a nő testvérje volt, Ilka.

„Az Istenért! hogyan találkozánk! — mondá Péter — megrettenve inkább, mint megörülve, e váratlan találkozás miatt.

Szobákat bérelvén ki, s öltönyöket hozatván, átöltözének.

Ezután hallá meg Péter, hogy Ilka kétségbeesésből veté magát a Duna hullámaiba, azonban a hideg hullámok kijózanították őt, kivevék fejéből az öngyilkossági szándékot; ezért kiáltozott segélyért.

„Miféle nagy bajod lehet, hogy ily borzasztó lépésre határozta el magadat?” — kérdé Péter — hisz, mint öltönyeidről s ékszereidről látom, rossz sorsod alig lehet.”

„Ah! Péter! — sóhajtá Ilka — ah! bár elnyelték volna a hullámok! Bár ne vesztettem volna el bátorságomat! Én kimondhatlanul boldogtalan vagyok!”

„Mi bajod van?”

„Férjem hűtlen lett. Elhagyott. Ő mást szeret!”

S nincs most senkim, ki vigasztalom lehetne!”

„Majd a jó Isten megsegít — mondá Péter, vigasztalódó őt — ne légy kislelkű, nyugodjál meg helyzetedben, majd a jó Isten megsegít!”

Ilka hallgatott. Neki nem volt már bizalma Abban sem, kitől mindig lehet és kell is vigaszt s segélyt remélenünk.

„Ha nincs vigasztalód — folytató Péter — jer el velem. Áldott jó lélek az én kedves kis Erzsime, majd megvigasztal tégedet: Mi ott a falun oly boldogok vagyunk!”

„Jertek inkább ti hozzám — mondá Ilka — hisz vagyonom van még elég. Legyetek nálam, minden élvezetben közösen osztozunk.”

„Köszönöm Ilkám — mondá Péter — azt én nem tehesem. Én iskolámat nem hagyhatom el. Én a nevelészetnek akarom áldozni egész életemet.”

„Én pedig hozzátok nem mehetek,” mondá Ilka hidegen.

„És miért ne jöhetnél? — kérdé Péter — hisz, ha kis lakunk nem tetszik neked, rendezhetsz be közelünkben számodra teljes kényelmű szerinti lakot, s meglátogatsz bennünket akkor, a mikor akarsz, s én is, Erzsime is, naponként meglátogatunk, remélem, majd közöttünk találhatsz vigaszt.”

„Ah Péter! — viszonzá Ilka — Te azt gondold, hogy csatavölgyi Buzogány Ilka, öthalmi Szilárd Arthurnak neje, barátnéja lehet egy szegény falusi tanítónénak?”

E gögös beszédre már Péter nem bírt felelni. Fájt neki ez óriási gög. Néhány közönbös szót váltottak még és az után egymástól elválnak. Hideg lélekkel váltak el egymástól s kik a hideg víztől dideregve találkozának.

Annyira fájt Péternek e jelenet, hogy sokaig még nejeknek sem szólt felőle . . . .

15 év mult el úgy, hogy Péter semmit sem halott testvérei felől. Ez idő alatt Isten áldásai és takarékoságával már némi kis vagyont is szerzett magának. Két gyermeke is volt: egy fiú s egy lány. Mindenik szép, jó és okos. Mindenik sok örömet okozott a boldog házaspárnak.

De Péternek nem csak családi életében voltak örömei. Tanítói buzgóságának gyümölcsei is igen szépen mutatkoztak már a községben. Az istenházának szorgalmasb látogatói nem voltak a faluban, mint azon ifjak, kik Péter iskolájából kerültek ki. Megérte azt, hogy egykori tanítványai közül hármat már 24 éves korukban községi előjáróknak választottak meg; mert igen jól tudtak írni, olvasni, számolni, s becsületességök s ildomos modoruk miatt magokat mindenkivel megkedveltették. Öröme tellett Péternek láthatnia, hogy a község minden háza előtt szép fiatal gyümölcsfák virultak, s a batár vizmosásos helyei s homokbuczkái már mind be voltak fákkal ültetve. Ezeket a község mind Péter okosságának és buzgalmánának köszönheté. De neki köszönheté a község olvasóköriét s közös könyvtárát is, melyek a községnek oly sok élvezetet és hasznot szerének!

El sem mondhatom: mit mindent köszönhetett a község derék iskolamesterének?

Képzeltető, hogy Péter igen boldog volt, midőn fáradozásainak nagy sikerét láthatá.

Estéknént, midőn már elvégzé a nép dolgát, télen az iskolába, nyáron pedig a tanító kertjébe gyűltek össze az emberek, hogy ott a tanító esti tanításait hallgassák.

Épen, midőn sokan össze voltak gyűlve egy szép májusi napon a tanító kertjében s hallgatták annak tanítását, történt, hogy egy alkalommal fényes fogat állt be a tanító udvarába.

A hintó Péter előtt ismeretlen volt s kíváncsian nézte ő is, meg a nép is; kik jöhettek ily késő órában a szegény tanító udvarába ily fényes fogattal?

A hintó, daczára a szép időnek, egészen be volt függönyözve.

Péter gyorsan oda sietett, s mily nagy volt meglepetése, midőn abban két szegény apácza, és egy eléktelenült arczu, beteges, de fényesen öltözött, nőt látott meg.

Az idősebb apáczának és a beteges nőnek arczai olyan ismeretesek voltak Péter előtt.

Maga sem tudta jól lát-e?

Remegni kezdett.

Lesegíté őket a kocsiról, s a beteg nőt bevivék a szobába.

„Ismersz-e bennünket Péter? — Kérdé az idősbik apácza, midőn beértek a szobába.

„Constanz te vagy?“ kérdé Péter elfogult hangon.

„Igen, az vagyok,“ — felelé az apácza, Péternek nővére — „s a szegény betegben ráismersz-e Ilkára?“ kérdé.

„Ah! felkiáltott a tanító — szegény Ilka! hogyan néz ki! alig ismertelek meg édesem! Mióta vagy ily beteg? mi bajod van?“

Képzeltető, hogy Erzsébet mindent elkövetett, hogy a szegény betegnek, ki pedig ez előtt őt megveté, mennél nyugalmasabb ágyat készítsen.

Elmondá az után Constanz — mert Ilka alig birt szólani — hogy Ilka betegségében testvéréhez kívánczolt.

Erre e beteg iszonyuan könnyezett. Eszébe jutott: mennyire múltatlan volt ő e család iránt; eszébe jutott: mennyire érdemetlen ő Erzsébet szeretetteljes ágolására. Kezei közé szorítá Erzsébet kezeit s azt könnyeivel áztatá.

„Megbocsátasz ugy-e? mielőtt meghalok? — kérdé fuldokolva — senki sem szeret en-ge-met; csak test-vé-re-im — mondá szaggatottan — pe-dig tő-le-tek leg-ke-vésbé ér-demlem ezt.“

Erre erős hánykolódással a fal felé fordult.

Nagyokat sóhajtott. Nagyokat fohászokodott. S egyszer csak ajkai leestek... szemei bezáródtak..... és meghalt.....

Később tudta csak meg Péter és Erzsébet, hogy Ilka, ki sohasem volt megelégedve sorsával, s ki egyszer már ön-

gyilkossági szándékból a Dunába ugrott, mérget vett be épen a Péter lakhelyéhez legközelebb eső város egyik vendéglőjében.

Kisebb adagban vevén be a mérget, az lassan ölé meg őt. A beteg, ápolónékul apáczákat hivatott. Épen ez idő tájban jött Constanz is mint apáca e városba. Esetleg ő küldetett a beteg mellé. Szivrázó volt a jelenet, midőn a két testvér ily váratlanul és ily kellemetlen helyzetben találkozott.

Ilkának, a nyughatatlan szellemű szeszélyes nőnek, az volt kívánsága, hogy testvérének, Péternek, házában hal meg.

Ellenálhatlanul ragaszkodott e kívánságához s ezt teljesíteni kellett.

Igy jöttek ők Péterhez.

„Hát te mióta vagy apáca?“ kérdé Péter Constanztól.

„Több év óta már“ — felelé ez — „Hidd el! annyit csalódtam, szenvedtem életemben, hogy lemondtam a világról, és a kolostorba léptem. Életuntság vezetett e lépésre; de alig voltam néhány hétig a kolostorban, az ima, az ájtatosság egyéb gyakorlatai egészen átváltoztatták szívemet. Most szent meggyőződésből élek hivatásomnak, adja a jó Isten, hogy bűneim eltöröltessenek, adja a jó Isten, hogy egykor a mennyekben örökre boldog legyek! Ez életemnek legfőbb kívánsága.“

„Adja az Ég, hogy teljesüljön e szép kívánságod — mondá Péter, s ez után átkarolá nejét, s meghatott hangon mondá:

„Lásd édes Erzsébet! nemcsak a szegény falusi tanítónak kell szenvednie a világon!“ . . . . .

A tanító vacsorája.

Családi kép.

Tolltartói István, békástavi tanító, igen hecsületes ember volt.

De nemcsak jelleme volt becsületes; közönségesen „étvágya is becsületes“ szokott lenni. Különösen szerette a frankfurti kalbászokát, köznéven: a „wirslí“-ket. Még ezeknél is jobban szerette azonban nejét, Julesát.

Egyik alkalommal megjött Julesa a városból. Lett nagy öröme a tanítónak nem csak azért mert megjött a „kedves feleség;“ hanem azért is, mert nem maga jött meg, hanem hozott is magával valamit a városból és ez a valami jó frankfurti volt.

Tolltartói uram már alig bírta várni a vacsora idejét. Sokszor el is mondta estve:

„Be sokáig harangoz ma az a harangozó imádságra! alighanem rosszul jár az órája.“

Végre harangoztak.

És Julesa behozta a vacsorát.

Olyan szépen kipiroslottak azok a frankfurtik a közül a szép fehér torma közül!

Julesa azonban mindjárt nem ülhetett le az asztalhoz; mert még néhány percze künn kellett lennie, hogy a béreseknek is találjon ebédet.

Máskor is sokszor megtörtént ez. Azonban a tanító mégis közönségesen megszokta várni nejét; mert sokkal jobb ízűen esett neki az étel, ha Julesa is vele evett; hisz ők igazán nagyon szerették egymást, de most nem állhatott ellen tanító uram a kolbász és a torma bűvös illatjának, és megkezdé az evést, mielőtt neje az asztalhoz ülhetett volna.

Végre bejött Julesa.

„Jer csak kedvesem! jer! egyél! ez ám a jó vacsora!“ mondá Tolltartó uram.

Julesa azonban nem igen kapkodott a frankfurti után, ügylátszott, ő azt nem igen szerette.

„Hallottad öregem — kezdé meg Julesa a társalgást — hallottad, hogy ma veszett kutya is járt a faluban.“

„Hallottam,“ felelé egykedvűen Toltartó.

E közben vette észre a tanító, hogy a tálban nincs annyi frankfurti, mint a mennyit neje a városból hozott.

„Talán már te ettél is belőle asszony, — mondá tréfásan Toltartó — azért fittymálod oly könnyen.“

„Nem én — felelé egész egykedvűen Julesa — én nem ettem még belőle. Nem tudom hogy hova lehetett az? ami hibázik, mindjárt megkérdem a szolgálót.“

Zsuzsi, a szolgáló, bejött s azt mondta, hogy ő mikor a kocis megjött, künn felejtette a kosarat és egy kutya vitte el belőle a hiányzó frankfurtikat.“

„A mi kutyánk?“ kérdé Toltartó.

„Nem — felelé Zsuzsi — vidéki kutya vitte el, én soha sem láttam még az ebet.“

„Te! ha az a kutya veszett volt mondá Toltartó, aggódva nejének — akkor én is megveszem, ha nyála ezen frankfurtikhoz ért.“

„Ha te megveszel, veszszem meg én is!!!“
mondá rémült arcczal Julesa, s hirtelen belemarkolva a tálba, csak úgy tömte magába a frankfurtikat.

Szerencsére azonban a kutya nem volt veszett. Baja senkinek sem lett e vacsorától.

Toltartói uram még most is „hizik egyet“ örömeiben, ha ez esetre gondol, melyben Julesája oly élénken megmutatta férje iránti nagy szeretetét.

Nagyszerű jutalom.

Beszély.

Erős Márton, gyöngyfalvai tanító, igen tanult és igen jó ember volt.

Nagy befolyása volt a népre, s e befolyását igen jól használta föl.

Többek között alapított a faluban „Szeretet társasága“ nevezetű együletet, melynek célja az volt, hogy hirtelen segélyt igénylő bajokban segítséget nyújtson.

A társulat minden tagja negyedévenként néhány krajczárt fizetett az egylet pénztárába, s lakodalmak, névnapok s más effélék alkalmával is gyűjtöttek össze valamit. Így alakult az egylet pénztára.

Egykor csikorgó téli időben egy rongyos, vékonyan öltözött, gyermek nyöszörgött egy sarokban ülve a tanító háza előtt. Észrevette őt a tanító, s minthogy a gyermek idegen volt, elvezette őt a bíróhoz, hogy segítsenek rajta a „Szeretet társasága“ költségén.

Igy segítettek néhány napig a szegény fiún, néhány nap mulva pedig Erős Márton, tanító, kinek már két gyermeke: egy fia és leánya volt, magához fogadta a szegény árvát, és oly gondnal nevelte, mintba saját gyermeke lett volna.

Nem sokára meghaltak Erős Márton gyermekei, s így a szegény árva, kit Péternek neveztek, maga maradt a tanító házában.

Bár már azelőtt is nagy gondja volt a tanítónak Péterre, még nagyobb gondolt viselt rája ezután.

A fiú igen jó viseletű volt, ő volt a tanítónak és nejének legnagyobb vigasztalója a földön.

A tanítói pályára nevelé őt nevelőatyja, s Gyöngyfalván maradt 24 éves koráig, midőn segédtanító gyanánt Bükkallya nevű faluba küldeték.

Erős Márton és neje a legszebb intelmeket, tanácsokat, adták neki, mielőtt tőlök eltávozott.

Fájó szívvel bocsáták ugyan el magoktól, mert igen szerették őt; de a legszebb reményekkel telt szívvel váltak tőle el, hisz Péter, mint, mondám, kitünően erkölcsös volt.

Nem sokára azonban borzasztó hírrel lepték meg a derék nevelőszülőket. Iszonyu hírről értesültek, melynek hitelt adni épen nem akartak, s nem is adtak hitelt addig, míg saját szemeikkel meg nem győződtek arról, hogy a hírek — legalább egyik része igaz.

Péter a megyeház börtönébe csukatott be. Erről szívők legélesebb fájdalmára saját szemökkel is meggyőződtek a nevelőszülők.

A hírek második részét azonban sem Erős Márton, sem neje soha sem hitték el.

Azt beszélték Péterről, hogy rablógyilkosságot követett el. Több körülmény valóban ellene bizonyított. E miatt fogták el őt.

Olvasóim bizonyosan óhajtják tudni: miért történt ez? . . .

Alig érkezett Péter Bükkallyára segédtanítónak, ott nem sokára egyik éjjel rablógyilkosság követtetett el.

A rablógyilkosság után való reggel Péter szobájában a gyermekek egy szűrt, egy rézzel kivert furkós botot, egy erszényt és egy álarcot találtak.

Azon házban, hol a rablógyilkosság történt, a kis leány, midőn az ajtón zörögtek, ijedtében az ágy alá rejté magát s itt észrevétlenül levén elrejtözve, életben maradt. Ez mondta el a szomszédoknak, hogy a gyilkos szűrtben volt, arczán álarc volt, s a gyilkolást rézzel kivert furkós bottal követte el.

A gyermekek közül, kik reggel korán a segédtanító szobájába léptek, egyik már hallotta volt a kis leány elbeszélését.

„Ah! ez a véres bot, melylyel megölték Juli nénémet ez éjjel!“ felkiáltott a gyermek.

Természetesen az efféle hírek villámgyorsasággal futják végig a falut.

A bírók pedig közel laktak a tanítóékhoz, tehát mindjárt meg is jelent a bíró Péter szobájába.

„Hol vette tanító ur ezt a szűrt, erszényt, botot és álarcot?“ kérdé hevesen a bíró.

„Az utcán találtam“ — felelé Péter.

„Mikor?“ kérdé a bíró.

„Éjfél után,“ felelé Péter.

„Becsületes ember ritkán szok éjfél után járni az utcán,“ volt a bíró észrevétele.

„Kissé válogassa meg szavait bíró uram — mondá Péter — én az ilyféle beszédhöz nem vagyok szokva.“

„Miért járt éjfél után?“ kérdé a bíró.

„Mert a mesterné asszony egy betegnél volt, és én érte mentem, hogy meg ne harapják őt a kutyák.“

Megkérdezte ez után a bíró az iskolamesternét, hogy igaz-e, hogy ő érte volt Péter. Az iskolamesterné azt mondta, hogy ő Péterrel nem találkozott, az iskolamester azonban bizonyította, hogy ő megkérte volt Pétert, hogy menne el nejeért.

Erre Péter azt állította, hogy alig ment ki a kapuból, azonnal észrevette, hogy már jön a mesterné haza, s bár már közel volt a házhoz, a kutyák még sem ugattak; tehát hagyta őt magát jönni; de, minthogy látta, hogy távolról vörösös az ég, kiment a dombutcára s megnézte nincs-e valahol tűz?

„Midőn onnan visszajöttem — folytatá Péter — akkor láttam, hogy egy ember szaladt az utcán. A kutyák üldözőbe vették őt, és az botját hajította utánuk. Ez után tovább szaladt s ledobta magáról a szűrt. Úgy látszott, azért, hogy könnyebben szaladhasson. Az álarcot és a tárczát, azt hiszem, véletlenül vesztette el“

„És tanító ur fölszedte ezeket?“ kérdé jelentékteljes arczczal a bíró.

„Igen“ — felelé Péter.

„Ah! és nem tudta még nekem átadni?“ jegyzé meg a bíró.

„Átakartam adni — viszonzá Péter — és, ha bíró ur át nem jött volna, magam is átvittem volna mindjárt bíró uramhoz.“

„Gyönyörű mentség!!“ mondá a bíró gunyosan.

„Láthatja bíró uram, hogy még csak most keltem föl — felelé Péter — addig csak nem mehettem bíró urhoz, míg föl nem öltözém.“

„Miért nem tett mindjárt az éjjel nálam jelentést? miért nem fogta el a rablót? miért nem kiáltott segélyért?“ — valatá Pétert a bíró.

„Ennek mindnek igen egyszerű oka van — felelé Péter — én nem tudtam, hogy azon ember rabló; én azt gondoltam, hogy csak a kutyák elől fut.“

„Mégis csak borzasztó vakmerőség ily mentségekkel állni elő!! — kifakadt a bíró — jöjjön csak! majd mindjárt a megyére kísértetem.“

Az iskolamester és neje menteketni kezdék a segéd-tanítót.

„Nem használhat itt semmiféle menteketés sem — mes-ter uram — mondá a bíró. Segédjüket saját szavai is eléggé elárulják. Van már egy segéd-tanítónak annyi esze, hogy tudja hogy nincs paraszt, a ki annyira félne a kutyáktól, hogy szürét és tárczáját is elhagyná ijedtében. Tudhatta volna ő tehát, hogy az rabló, miért nem kiáltott volna tehát segélyért?“

„Tárczája felől azt hittem — felelé Péter — hogy azt maga sem vette észre, hogy elvesztette. Hogy szürét az ut-czán hagyta, azt pedig úgy magyaráztam magamnak, hogy valószínűleg itt közelében lakik valahol, s a kertbe csak azért szaladt, hogy botot hozzon magával, miután botját eldobta volt, s vártam is, hogy majd mindjárt kijön a bottal, s elveri a kutyákat s elviszi a szürt.“

„És azután?“

„Eltűnván ő a fák sűrűjében, kissé vártam rá, hogy ismét jő a szürért; de, megunván a várást, fölvettem a szürt,

nehogy, míg ő visszajöhet, eltépjek a kutyák, s elhoztam velem, gondolva, hogy ma majd átadom bíró uramnak és gazdája majd megtalálhatja.“

„Különösek azok a kutyák!!“ — mondá a bíró gunyosan, és békókat vett ki zsebéből — „Különösek azok a kutyák!! Mást annyira bántanak! egy suhanczot megszalasz-tanak!! a segéd-tanítónak pedig semmit sem ártanak!!“

„Mert kenyér volt nálam, azt dobtam eléjük — mondá Péter — és bátran megálltam előttök. Azt pedig elégszer tapasztalhatni, hogy azt, ki nem szalad el a kutyák elől, ha-nem megáll előttük, sőt kenyeret is dob nekik, nem bántják az ebek.“

„Elég volt már ennyi a sok haszontalan beszédből — mondá a bíró — adja csak ide kezeit, nem fogják azok egy hamar senkinek szürét sem megtalálni.“

Ezzel a bíró a békókat Péter kezeire akará tenni.

„Az Istenért, kíméljen meg ezektől — mondá Péter — Nincs nekem szükségem békókra, elmegyek én, ha kell, ezek nélkül is a megyére, oly bűnről vádolnak engemet, mit, a ki csak legkevésbbé is ismer, a legtávolabbról sem tehet föl soha sem rólam.“

Az iskolamester és az iskolamesterné is nagyon könyörögtek a bírónak, hogy kímélné meg Pétert és házukat a gyalázattól.

Adjanak hálát az Istennek — mondá a bíró — hogy Pé-ter urfi nem az önök házában; hanem másében követte el az iszonyu tettet. Csodálom, hogy önök még most sem győződtek meg Péter bűnösségéről! Azt mondja ő, hogy azt vélte, hogy „azon ember a kutyák elől szaladt.“ Ezt elhinni merő képtelenség! Jól tudja ő, hogy a kinél véres bot van éjnek idején, az nem becsületes ember; jól tudja ő, hogy becsületes földműves ember soha sem tart magánál álarczot. Jól tudta volna már az éjjel is, hogy embere nem a kutyák elől szaladt el. Nem is látott ő az éjjel egy embert sem, azt hiszem, hanem csak azt az asszonyt látta, akit meggyilkolt.

Erre Péter halálhalavány lett. Meggyőződött arról, hogy a körülmények iszonyuan ellene bizonyítanak. Hamar összedete azonban erejét, s komoly, határozott hangon mondá:

„Jerünk tehát a megyére. Azt azonban e helyen is meg kell mondanom, hogy én az éjjel nem vettem észre hogy a bot véres; az álarczot pedig csak ma reggel találtam meg a szűrűjében.“

„Kár, hogy nem ügyvédnek születünk urfi“ felelé a bíró, „okoskodni csak becsületesen tud ő kelme! No! de majd kifognak rajta a megyén! . . .“

Kedves olvasóim már ezekből is láthatják, hogy Péter ellen igen súlyos gyanúsító okok merültek föl.

A megye házához vitetett, s vizsgálati fogságba helyeztetett. Vallatáskor ismét úgy beszélt, mint Bükkallyán. Magát teljesen ártatlannak nyilvánítá.

Különben fogságában igen türelmes volt. „Boldogok, a kik sirnak és szenvednek; mert ők megvigasztaltatnak“; ez volt szavajárása.

Legjobban fájt neki az, hogy nevelőatyjára igen kellemtlenül hathat ezen esemény. S ezen kívül az is nagyon bántotta őt, hogy félt, hogy Mariska, ki Gyöngyfalván a legjobb és legszebb leány volt, s ki iránt ő igen forró érzelmeket s szép reményeket táplált volt szívében, ez esemény után megfogja őt vetni.

„Szegény Péter! — mondá neki egykor egyik gyöngyfalvai barátja — nem kételkedem azon, hogy fogságból ki fogsz szabadulni: de becsületed el van veszve.“

„Azt szokta mondani nevelőatyám, viszonzá Péter nyugodtan — az emberek ítélete olyan mint a jégre irt betű, melynek mindjárt vége van, mihelyt fel süt a nap. Hadd gyalázzanak, majd megúnják?“

Mindenkinek feltűnt a megyeházán Péternek erkölcsös gondolkozásmódja, s nyugodt viselete, általános lett iránta a rokonszenv, s nemsokára a városi társaságokban sokat beszéltek a „szép, okos és erkölcsös“ ifjú rabról.

Épen ez időszakban tartózkodék bizonyos Telkes Győző

nevű, igen gazdag erdélyi ur a városban, melyben Péter fogva volt. Ez is sok szépet hallván róla, fölkereste őt, s meggyőződött arról, hogy ez ifju igen vallásos, igen erkölcsös, s valóban becsülésre, szeretetre méltó. Felszólította őt, hogy amint kiszabadul fogságából keresse fel őt.

Végre elérkezett Péter szabadulásának órája. Egy gonosztevő elfogaiván, megvallotta, hogy ő vitte véghez a bükkallyai rablógyilkosságot.

Péter azonnal fölkereste Telkes Győzöt és megköszönte neki szives rokonszenvét, melylyel fogságában iránta viseltetek.

Telkes Győző, a gazdag öreg ur, kijelentette Péter előtt azon kívánságát, hogy nevelőszüleit szeretné ismerni.

Együtt utaztak ki Gyöngyfalvára.

Késő est volt, mikor odaértek.

Péternek szive örömtől dobogott, midőn a városból kiért kocsi; öröme azonban csakhamar megzavartatott, midőn meglátá hogy Gyöngyfalva felé egészen piros az ég, s később meggyőződött arról, hogy Gyöngyfalvának legnagyobb része tűzben van.

Sebesebben hajtották lovaikat, s nemsokára a faluba értek.

Még nem jutottak el a tanítólakig, midőn, egyik égő ház előtt elhaladva, borzasztó sikoltások ttek meg füleiket.

Megállították a kocsit s leszálltak.

Egy kis lány volt egyik házban bennszorulva, és senki sem mert segítségére menni.

Péter hőiesen rohant az égő gerendák közé, és a gyermeket szerencsésen megmenté.

Épen akkor, midőn kihozta karján a tűz közül a gyermeket, érkezett meg a gyermek atyja a vásárról.

Látva az, hogy Péter megmenté egyetlen gyermekét, előrántá zsebéből jól megtömött tárczáját, s hálája jelétül Péternek akará nyújtani.

De a nemes lelkű Péter semmi jutalmat sem fogadott tőle el.

Látva, hogy nevelőatyjának udvarában semmi sem ég, addig haza sem ment, míg a tűznek vége nem lett; hanem nagy önfeláldozással segített mindenfelé oltani.

Látván ezeket Telkes Győző, szeretete az ifju iránt növekedett.

Nem irom le azt: mily meghatottan fogadta Pétert nevelőatyja Erős Márton! Nem irom le azt, mennyire örült a szép Mariska, midőn megtudta, hogy ártatlansága kiviláglott! Nem irom le azt sem: mennyire boldog volt Péter, midőn tapasztalta, hogy Mariskája nem hidegült meg iránta!

Azt azonban nem hagyhatom említetlenül, hogy a gazdag erdélyi ur, Telkes Győző, mielőtt eltávozott volna a faluból, megígérte Péternek, hogy nem sokára küld neki Erdélyből négyezer forintot.

„Nekem egyetlen gyermekem sincs — mondá az öreg ur — gazdaságom pedig, hála Istennek, sok van; kötelességemnek tartom tehát, hogy másoknak is juttassak jövedelmemből. Sok méltatlanságot szenvedtél Péter, és te azokat igen nemeslelkűen viseltél el, megérdemled tehát a jutalmat. Különbén is meglehet, hogy rokonom vagy; mert egyik testvéremnek egyik kis Péter nevű árvája elveszett gyámánjának gondatlansága miatt. A fiu annyi idős jelenleg, ha él, mint a menyői idős te vagy. Némileg hasonlítasz is testvéremhez.“

Péter elejénte vonakodott elfogadni a nagyszertű ajánlatot, magát arra méltatlannak tartva, végre azonban megköszönte nagy szivességét és elfogadta ajánlatát.

A gazdag ur pár nap múlva elutazott. . . . .

Több hét elmúlt a nélkül, hogy az ígért küldemény megérkezett volna.

Végre egy alkalommal a megyeházhoz hivatták Pétert.

Szegény Péternek ekkortájban is szomorú napjai voltak; mert Mariska veszélyesen beteg volt. . . . .

A mint elvégezte a megyeháznál dolgát, sietve hajtattott haza felé.

Maga sem tudta: mi miatt sietett legjobban? a miatt-e,

mert érdekes ujságot vihett falujába? vagy inkább a miatt, mert félt, hogy Mariskáját nem találja életben.

A mint a faluhoz közeledett, hallotta, hogy halottra harangoztak.

Forróan fohászkozott a jó Istenhez, kérve őt, hogy bárki legyen a halott, a kire most harangoznak, adjon lelkének örök nyugodalmat.

„Ha Mariska halt meg — gondolta magában — ő az égben boldogabb lesz, mint a földön lett volna, hisz a földön senki sem boldog egészen . . . . de én kimondhatlan sokat vesztenék halálával.“

Megérdemlette Mariska, hogy Péter őt szeresse; hisz, mint mondók, ő igen jó leány volt.

Igen élénk részvéttel viseltetett mások bajai iránt. Örült, ha másokon segíthetett. Midőn átadta a szegényeknek az alamizsnát, melyet szülei engedelméből adhatott, mindig talált a szegény számára vigasztaló szavakat is. Vigasztalásul ez volt szavajárása: „a szenvedés vezet leghamarabb és legbiztosabb uton mennyekországába.“ Oly jól esett a szegényeknek, midőn hallhatták vigasztaló szavait!

Hogy kitűnően erkölcsös jelleművé fejlődött ő, annak egyik főoka az volt; mert igen gyakran megemlékezett a jó Istenről. Dolog közben is sokszor felfohászkozott az Istenhez, néhány rövid szóval rebegvén el a sziv mélyéből eredt röpimákat. Nem földi javakért; hanem azért imádkozott legtöbbit, hogy adja Isten sz. kegyelmét, hogy igazán szeresse Istent és felebarátjait.

Estve pedig lefekvéskor mindig meggondolta röviden, hogy másnap különösen milyen erényeket iparkodik gyakorolni, hogy másnap különösen iparkodik türelmes, szelid, alázatos lenni. Ilyenféléket szokott magának napirendül kitűzni; képzelhető azonban, hogy ezen előre kitűzött erényeken kívül a többieket is iparkodott naponként gyakorolni annyira, a mennyire alkalma volt.

Elgondolható, hogy ily nemes törekvés mellett Mariska

az erkölcsöknek szép fokára emelkedhetett! Képzeltető tehát: mennyire meg volt hatva Péter, midőn tudta, hogy ő veszélyesen beteg és hallotta, hogy halottra harangoztak a faluban.

A mint a tanítói lak udvarára ért, első kérdése az volt: „nem-e Mariska halt meg?”

Azonban a halott nem Mariska; hanem egy szegény idegen koldus volt.

„Miért hívtak a megyeházba?” kérdé a tanító Pétert.

„A végett a jó öreg ur miatt, ki minap itt volt” — felelé Péter — „ki most beteg és a megyeházba küldött számomra pénzt.”

„Lám csak megtartotta ígéretét!”

„Meg ám! — felelé Péter — még pedig többet adott, mint a mennyit ígért.”

Átadott Péter 5000 forintot nevelőatyjának és délben kérdezte tőle:

„Atyám szeretne-e gazdag urrá lenni?”

„Megelégszem én fiam — mondá Erős Márton — sorsommal, melyet a jó Isten adott; soha sem kívánnék nagy gazdagságot.

„Én sem kívánnék — mondá a tanítóné — én soha sem játszottam még sorsjátékon; de ha valaha játszanám és nyernék, nagyon keveset tartanék meg abból magamnak; a nyereség legnagyobb részét jótékony célra fordítanám.”

„Teljes meggyőződésből beszélnek így?” kérdé Péter.

„Bizony! teljes meggyőződésből” — felelé Erős Márton.

„Én is a legkomolyabban szoltam,” mondá az iskolamesterné.

Délután megkérte Péter a bírót, hogy estvére hívassa össze a tanítólakba a falu összes felnőtt férfiai.

Erős Márton csak azt a kifogást tette ez ellen, hogy jobb volna csak a szegényebbeket hívni össze. Sejtette a tanító, hogy Péter a szegények között akar pénzt osztani szét.

Péter azonban azt állította, hogy ő azt hiszi, nagyobb örömet okoz akkor, ha az egész népet összehívja.

„Remélem, nem azért hívatasz annyit össze — mondá Erős Márton — hogy mennél többen dicsérjenek jótette-dért.”

„Azt hiszem, atyám jobban ismer, minthogy fitogtatási szándékot tehetne rólam fel — viszonzá Péter“ . . . .

Estve tele lett emberekkel az iskolaház udvara.

Mindenki, kíváncsi volt arra: mit akar Péter?

Péter rövid bevezetés után így szolt.

„Kedves polgártársak! Isten kegyelméből fölépíttetem házát mindnek, a kié leégett. Ezen kívül építtetek új templomot és új iskolát.”

E nem várt szavak által egészen meghatva, csendben maradt a nép; de erős Márton fejcsóválva szolt fel:

„Hallgass! hallgass édes fiam! . . . ilyen ez a fiatal nép! . . . Nem tudja meggondolni, mit beszél! . . . . . Hogyan tehetnél te, fiam! ennyit ötezer forinttal? . . . . . Hová gondolsz? — Hogyan lehetne 5000 forintért annyi házat fölépíteni?”

Erre találkoztak a nép között, kik összenéztek és nevettek, egy szájasabb pedig fölkiáltott:

„Nem kell olyan nagyokat ígérni!”

Péter azonban így folytatta beszédjét.

„Engedje meg kedves atyám! hogy ismételhessem azt, a mit előbb mondtam. Én minden leégettnek fölépíttetem házát, s új templomot és új iskolát építtetek; sőt még azoknak is juttatok némi segítséget, a kiknek semmiök sem égett el.

„Hagyjuk a bolondot!” — fölkiáltott az előbbi türelmetlen ember s indult kifelé.

Már némelyek szinte indulni kezdtek utánna; de Péter kigombolta átilláját s abból egy iratot vett elő. Ekkor mindnyájan kíváncsian fordultak vissza. Péter pedig felolvasta az iratot, melyből meggyőződhettek, hogy ő komolyan beszélt.

Telkes Győző egyik erdélyi faluját Péternek ajándékozta. . . . .

A tanító és a tanítóné összecsóskolták nevelt fiokat szí-

vének nemességeért. Valóban jól ismerte tehát ő nevelő szüleit, midőn azok előleges megkérdezése nélkül ilyenert mert tenni . . . . .

Nem sokára egybekelt Péter Mariskával, s vett magának és nevelő szüleinek a megmaradt pénzből egy szépen berendezett kisgazdaságot, s a legnagyobb meglepéssel tölté el egész életét.

Mily nagyszerű jutalmat nyert Péter a méltatlan szenvedések nemes lelkű eltűréseért . . . . . Erős Márton a felebaráti szeretetért, melylyel a szegény árvát örökbe fogadá . . . . . s „Gyöngyfalva“ azért, hogy „szeretet társulatá“-val birt, mely legelőször fogadta fel Pétert. . . . .

Az erényt jutalom követi. . . . .

IV. Gazdászati rész.

A néptanító, mint „új gazda.“

Számos szomorú példa bizonyítja, hogy vannak oly sajnálatra méltó néptanítók, kik meglehetősen jóvedelemmel bíró állomásokon is igen sokat kénytelenek nélkülözni anyagilag csak azért, mert évek előtt, mikor állomásukat elnyerték, mikor még „új gazdák“ voltak, olyan gazdálkodási hibákat követtek el, melyeknek helyrehozására számos év hosszú sora kivántatik.

Hogy ezen nagy bajtól a fiatal néptanítókat megmenthessem, azért irtam jelen fejtegetésemet. Nem céloim jelenleg

kimerítő gazdasági és gazdálkodási cikket írni; minthogy a naptár szűk kerete ezt nem engedi; hanem csak óvó intésül szándékom kimutatni azon nagy hibákat, melyeknek oly sok néptanító anyagi jóléte lett áldozatja ifjúkori tapasztalatlansága miatt.

E hibák a következők :

1. Számos néptanító, mint új gazda, csalódban él új állomása jóvedelmeit illetőleg, s ez okból, mint új gazda, „tovább nyújtózkodik, mint a menyire takarója ér.“ Volt például a segédtanítónak évenként 100 frt jóvedelme kész pénzben, s az új állomás, melyet elnyert, hiteles állítások szerint 500 forint jóvedelmet hoz. Az új gazda azt képzeli, hogy most már tetemesen több jóvedelme leend, mint ez előtt volt; tehát bátran kezd, szokottnál jóval bővebben költeni. Ha pedig jól tekintetbe venné a körülményeket, könnyen meggyőződhetnék, hogy ez 500 frt jóvedelme mellett sem igen költhet többet rubára és más ilyenekre, mint a mennyit az előtt költhetett, mikor még kész pénzben évenként csak 100 forintot kapott.

Miért ?

Mint önálló tanítónak már magának kell gondoskodnia élelméről, melyet előbb, mint segédtanító, a főtanító asztalánál nyert. Ezen kívül magának kell gondoskodnia fűtőszerről, világítószerekről, eselédéről, adóról, mosásról, stb. stb. Számítsuk mindezeket csak igen olcsó áron.

Legyen például a kiadás ekként :

saját élelmezésére . . .	150 frt,
cselédje élelmezésére . . .	120 „
cselédje fizetésére	30 „
fűtőszerre	30 „
világító szerre	15 „
mosásra	15 „
adóra	40 „ *) ;

e szerint lesz a szükséges évi kiadás

összesen : 400 frt; ide nem szá-

*) A néptanítók és lelkészek aránylag legtöbb adót fizetnek, mert

mitva azokat, miket ruhára kell költenie, a mire segédtanító korában is maga költött; szinte ide nem számítva azon körülményt, hogy mint önálló tanítónak néha becsületbeli kötelessége, kivált falu helyen, vendégeket fogadni délre, vagy vacsorára, mit segédtanítói korában soha sem kellett tennie!

Igaz, hogy a helyi körülmények szerint és a háztartás beosztása szerint az előbb elsorolt szükséges kiadások némely pontnál kevesebbre rugnak, mint példánkban számítottam; de az is igaz, hogy némely pontnál meg többre rugnak, mint a miként azt példánk mutatja. Azt sem tagadom, hogy vannak oly állomások, hol a segédtanítónak is magának kell mosásra, vagy gyertyára, vagy más ilyenfélére költenie, miket én a 100 forintos segédtanító kiadásainál tekintetbe nem vettem.

Igen, a viszonyok, a körülmények különböző állomásokon különbözők; de mégis azt vélem, hogy a fennebbi példa által sikerült kimutatnom azt, hogy az 500 frt jövedelemmel bíró önállólag működő falusi néptanítónak is körülbelől annyira megy fizetése, mint azon falusi segédtanítónak, ki kész pénzben csak 100 frtot kap évenként.

Ezeket igen tanácsos fontolóra venniök a néptanítóknak, mint új gazdáknak, nehogy anyagi helyzetöket illetőleg csalódásban ringatván magokat, már állomásuk első évében annyira elszámítsák magokat jövedelmeiket és kiadásaikat illetőleg, mint ezt már tették sokan, kik állomásuk első évében történt elszámításukra még évek után is keserűen gondoltak vissza.

Tudnék megnevezni is olyanokat, kik keserűen panaszkodnak a fölött, hogy mint új gazdák elkápráztatták szemüket azáltal, hogy jövedelmök sokkal több lesz mint akkor volt, midőn még csak segédtanítók voltak! és nem volt senki, ki felvilágosította volna őket, hogy, midőn új állomásukon rendes

bevételeik nagymértékben szaporodnak, egyszersmind szükségessé kiadásaik is igen nagy mértékben növekednek!

Olyan állomáson, ahol a hivatalnok havonként kapja ki fizetését, nem igen veszélyes az efféle csalódások általi elszámítás; mert csakhamar kiábrándul az ilyféle hivatalnok csalódásából, de igen veszélyes a falusi néptanítóknál, kik évenként leginkább egyszerre, aratáskor, kapják meg jövedelmüket; s arra már előre adósságot csinálnak a fűszerboltban, mészárosnál, szabónál, az adóhivatalnál stb. (halogatván napról napra a fizetendők kifizetését) mindent az aratástól, a gabona jó árártól remélvén. Néha az ily csalódás egy-két évig is elhúzódik, „jobb természettel,” és a „gabona leendő magasabb árával” biztatván és ámtván az új gazda magát, s erszényének laposságát a „rosz termésnek” és a „gabona olesó árának” tulajdonítván; az szerencsésebb csak e tekintetben, ki évenként határozott összegben kapja ki fizetését, azonban a falusi néptanítók legnagyobb része a földekből huzván legfőbb jövedelmét, így a csalódás soká tarthat, mert az 500 forintosnak kikiáltott állomás néha 700 frt, némely évben pedig alig csak 200—300 frt jövedelmet ad. Ily állomásokon 200 forintnyi jövedelmet illetőleg magát a tapasztalatlan s nagyreményű új gazda könnyen elszámíthatja; e 200 frt pedig éppen elég teher az ilyféle állomásokon arra, hogy a gazdát anyagilag évekre elnyomorítsa. . . . .

A 2-ik hiba, mely új gazdáknál szinte előfordul, az, hogy magukat jó gazdáknak tartják, mert gazdasági lapokat és könyveket olvasgattak. Vérmes reménnyel kapnak ezek neki a gazdálkodásnak, sokfelét megkísértenek, s többnyire megbukik kísérletök.

Ezen hiba elkerülése miatt csak azt jegyzem meg, hogy a tudomány egyik ágában sem szükséges annyira a gyakorlat, mint a gazdaságban. Lehet valaki a gyakorlati életben a legroszabb gazda a mellett, hogy sok kitűnő elméleti ismerettel bír, sőt sokszor igen talpraesett észrevételeket is tesz más gazdálkodásának hibáit illetőleg. Ennek oka az, hogy nem létezik oly gazdasági mű, melyben a gazdaság teljesen kime-

á föld után is fizetnek, melynek nem tulajdonosa, csak haszonélvezők és e mellett aequivalens adót is fizetnek.

ritőleg tárgyaltnék, a gazdasági könyvek írói igen sokféle pontot illetőleg föltevén olvasóikról, hogy azok előttök kellőleg ismertek. Ez okból tudnék példát mondani olyanról, ki igen sok elméleti ismerettel birt a gazdasáztanból, s földjei buza helyett gazdálkodása első évében majdnem egyedül gazt termettek. Miért? mert, olvasván, hogy a földet tanácsos jó mélyen szántani meg; de nem tudván: mikor kell ezt tenni? vetéskor is oly mélyen szántatta alá a magot, hogy az egész év folytán csak alig kaphatott esőt, rendkívül ritkán kelt ki. Ez okból tanácslom a néptanítóknak mint új gazdáknak azt, hogy gazdálkodásukban sohasem járjanak el önféjüleg; hanem folytonos figyelemmel kísérjék a tapasztaltabb gazdák tanácsát,

A 3-ik hiba melyet sok néptanító elkövet mint új gazda: az adósságcsinálás. Legtöbb falusi néptanítónak jövedelmi forrását földek teszik. A földek művelésére barmok, vetnivaló gabona és gazdasági eszközök kellene. Ezek beszerzésére pénz kell; de pénz kell egyszersmind azon butorok s konyhai szerek beszerzésére is, melyekre a segédtanítónak szüksége nem volt. Ez okozza azt, hogy legtöbb néptanító új állomásán adóssággal kezdi meg gazdálkodását.

Ezen adósság kifizetése igen sok néptanítónak számos évekre súlyos gondokat ad. Könnyen megtörténhetik, hogy az új gazdának első évben, vagy még a másodikban is rossz termése van; s így adósságából épen semmit, vagy csak nagyon keveset bír lefizetni, sőt könnyen megtörténhetik az is, hogy még növelni kell adósságát. Ez pedig nagy baj!

Az adósok sürgetik, s kénytelen vagy nagy kamat ígérete mellett könyörögni hitelezőinek, hogy tovább is várjanak a kifizetésre, vagy pedig kénytelen ismét másoktól szinte nagy kamatra venni fel pénzt, hogy régi hitelezőjét kielégítse. A néptanító, ki földjeinek csak haszonélvezője, s kinek saját fekvőbirtokai nincsenek, közönségesen csak nagy kamatokra, 20—30%-re kap fel pénzt, megtörténik, hogy a hitelező még azt is kívánja, hogy a szegény tanító biztosító társulatoknál biztosítsa életét.

A sok kamat s az életbiztosításra évenként fizetendő összeg annyira megnehezítik a szegény tanítónak az adósság törlesztését, hogy évek kellene, még a legnagyobb önmegtagadása és szorgalma mellett is sikerülend végre adósságaitól megmenekülnie.

Ez okból tanácsos, hogy a néptanítók, amennyire csak lehet, kerüljék el az adósságtévést. Ha nincs elég pénzüik, melylyel gazdaságukat beruházhatnák, adják ki, ha lehet, földjeiket haszonbérbe, vagy feleseknék, de kölcsönzött pénzzel ne kezdjék el a gazdálkodást! . . . .

A néptanítók, ha állomást kapnak, közönségesen azonnal önálló háztartást kezdenek vezetni. E miatt kell konyhai szereket szerezniök és cselédet fogadniok. Én azt tanácslom, hogy a néptanító, mint új gazda, elégedjék meg szerény szobai butorral, s élelmezés s mosás végett szerződjék, ha lehet, valamely becületes házzal. Ez által megkíméli nagyobb részét annak, a mit a cseléd élelmezésére és fizetésére kellene fordítania. Ha nőtelen ember, nincs szüksége más cselédre, mint egy tisztogatóra, ki reggelenként igen csekély fizetésért elvégzi dolgát. E módon sokat megtakaríthat magának az új gazda addigra, míg anyagilag oly helyzetben leend, hogy földjeivel maga gazdálkodhatik . . . .

Végül még a következőket ajánljuk a néptanítóknak, mint új gazdáknak.

Iparkodjék a néptanító, mint új gazda, mennél jobban tisztába jönni magával a felől: átlag mennyit jövedelmez állomása? Ez különösen szükséges azért; mert ritkán jövedelmez a néptanítói állomás annyit, mint a mennyit „állítottól ag” jövedelmez. E miatt ajánlható, hogy különösen gazdálkodása első éveiben pontosan jegyezze föl bevételeit és kiadásait.

Ha a gazdálkodásban valami kísérletet tesz, kicsinyben tegye azt; mert gyakran nem sikerül azon eljárás, melyet a gazdasági könyvek ajánlanak.

Ha a gazdálkodás valamely ágában kísérlet gyanánt nem úgy jár el, mint azt közönségesen szokták tenni a vi-

déken, annak remélt eredményét soha se kürtölje ki előre; mert a kísérlet nem mindig sikerül, s ha nem sikerül, anyagi vesztesége mellett még tekintélye is veszt a nép előtt; pedig igen kívánatos, hogy a néptanítónak minden tekintetben, s különösen a gazdaságban is legyen tekintélye a nép előtt.

Végre ajánlom, hogy azon néptanító, ki anyagilag gyengén áll, ha gazdálkodik, vetéseit tűz és jég ellen biztosítsa; mert az elemi csapás sokkal súlyosabban hat a néptanítóra, ki szorultság idejében csak nagy kamatra kap pénzt, mint az olyan gazdára, ki földjeinek nem csak haszonélvezője, de egyszersmind tulajdonosa is.

Vajba elmondott nézeteimet a fiatal néptanító urak kellő figyelembe vennék, hogy senki se jutna közülök anyagilag oly helyzetbe, minőbe már sok néptanító jutott azon hibák miatt, melyeket mint tapasztalatlan új dazda követett el!

A párberről.

A párbértűgy a néptanítóknak egyik legpanaszosabb tárgya. Sokan panaszkodnak, hogy párbér-illetékeket nagyon hiányosan kapják meg. Sokan panaszkodnak, hogy párbér miatt sok kellemetlen surlódásuk van a néppel.

Remélhetjük, hogy ez ügy illetékes helyeken rövid idő múlva tárgyalatni fog, s szinte remélhetjük, hogy e bajokon segítve leend.

E sorok írója csak szerény nézeteit mondja el e tekintetben, hasznosnak vélvén, ha e fontos kérdés azoknak is gondos megfontolásuk tárgyává tétetik, kiket legközelebről érdekel, s kik hivataloknál fogva különösen ismerhetik e tekintetben a körülményeket.

Nézetem elmondása előtt különösen tekintetbe veendőnek tartok két körülményt.

Egyik az, hogy a faluk legnagyobb részében lehetetlen követelni azt, hogy egyetlenegy kivétel nélkül mindenki minden évben megfizesse a párbért. Minden faluban találkozik 1—2 pár, kik öregség, betegség, vagy egyéb körülmények miatt anyagilag annyira nyomorult helyzetben vannak, hogy a nemes szív reszketés nélkül nem erőszakolhatja ki tőlük az évi diajt.

A második, mit előre megemlíteni akarok az, hogy van számos közzég, hol törvényileg ki van mondva, hogy mindenik pár mennyit köteles fizetni évenként a tanítónak, s a tanító vagy maga kénytelen azt beszédni, vagy pedig a templomgondnokok által szedeti be olykép, hogy azok 15 alkalommal is megjárják a falut a párbér miatt, s mindig csak igen kevés eredménnyel térnek vissza, néhány pártól beszédvén az illetéket, s a község $\frac{1}{4}$, vagy $\frac{1}{3}$. sőt néhol $\frac{1}{2}$ része is adós marad évenként, s executio kell ellenök!! . . . .

Oly helyeken, hol a párbér körül ily nagy rendetlenség uralg, véleményem szerint használ a következő intézkedés.

Előbb nézetemet, s az után érveimet mondandom el.

A párbér beszédésére ne a tanítónak; hanem az iskolaszéknek legyen gondja. Irja össze az iskolaszék: hány pár lakik a községben? E szerint számítsa ki: mennyire megy átlag évenként a községben a követelhető párbér összege. Legyen ez például 50 mérő rozs és 25 frt. Határoztassék az után törvényes módon el az, hogy évenként kap a tanító párbérilleték fejében pl. 50 mérő rozsot, s 25 frtot. Legyen ez után kötelessége az iskolaszéknek ez összeget évenként bizonyos napon, pl. november 1-én egyszerre átadni a tanítónak.

Megjegyzem azonban azt, hogy a párok átlagos száma mindig valamivel kevesebbnek számíttassék, mint a mennyi

pár van a faluban. Oly faluban például, hol 105 pár van, elég átlagos számítással csak 100 párt számítani. Megjegyzem egyszersmind azt is, hogy e fizetés átlag csak néhány évre, pl. 3 évre állapíttassék meg egyelőre, mert megtörténhetik, hogy ott, hol ez évben 105 pár van, 3 év múlva 115 pár leend. Az azonban törvényesen legyen biztosítva, hogy a kitüzött évsor után, pl. a 3 év lefolyása után, sem kevesbítettethetik az egyes pár által fizetendő összeg, bár növekedjék is a párszám; valamint törvényesen biztosítassék az is, hogy a fizetési átlag megállapításában 3 év múlva sem szabad a tanító jogának sérelmével eljárni; azaz, ha pl. ez idén 105 pár közül a 3 évi átlag meghatározására 100 pár által fizetett összeg számitatott a tanító javára, akkor 3 év múlva, midőn pl. 110 pár leend, nem szabad a következő másik 3 évi évsorra 100-nál kevesebb, hanem inkább a párok szaporodása miatt akkor már 100-nál nagyobb számot kell fölvenni átlagul különben a tanító eddigi joga esorbulna.

Ha 105 pár között csak 100 vétetett fel átlagul; akkor 5 párra nézve az iskolatanács, mely a nép anyagi helyzetét legjobban ismerheti, határozhat arra nézve, hogy azon 5 pár közül nyomorusága miatt hánynak engedendő el ez évi párbér? . . Ezt elhatározván, ha még marad valami a tanító részén kívül, e maradék az iskola javára fordíttassék.

Ily módon, hiszem, hogy az ügyöntetemesen segítve leend, s azon néptanító, kinek eddig például 105 köteles fizető közül évenként csak 70—90 szokott fizetni, s még sem kerülhette el a párbér miatt a néppel való surlódásokat, jövőre 100 pártól kapja meg fizetését, s még sem kell e miatt a néppel surlódnia.

Véleményem érvei a következők:

1. Sokkal nagyobb hatást tesz a hanyag fizetőkre, ha 12 „iskolatanácsos“ veszi kezébe a párbér beszedését, mintha azt csak maga a tanító, vagypedig a gondnokok teszik.

2. A hanyag fizetőket maga a nép is sürgeti fizetésre,

ha tudja azt, hogy a hanyag fizetők a „közvagyon“nak, az iskolai vagyonnak, vannak ártalmára.

3. Erkölcsileg kénytelen néha a tanító „egy évre“ elengedni a párbért némely nyomorban levőknek. Ha egynek elégedi, 10 jő könyörögni. E baj indítványom által megátoltatik; mert a tanító a folyamodót az iskolaszékhez utasíthatja, az pedig „engedményadásában“ korlátok közé van szorítva.

4. Ha átlag fizet a község évenként bizonyos összeget: akkor a tanítónak a párbért illetőleg „moralis testülettel“ van dolga; pedig jobb egy „moralis testület“-tel lenni viszonyban pl. 50 mérő rozs és 25 frt kifizetését illetőleg, mint 100 fizetővel, kiknek mindenike csak 1/2 mérő rozstot és 25 krt fizet. Miért? Mert az egyes fizetők közül sok úgy gondolkodik: „arra a 1/2 m. rozsra és 25 krra nem szorult rá a mester ur!“ A ki ismeri a nép gondolkozasmódját, talán elég annak erről ennyit említeni. — —

Vannak ugyan jól rendezett községek, hol indítványomat kár volna fogadtatba venni; azonban az olyan községekben, minőknek példáját felhoztam cikkem elején, azt vélem, igénytelen nézeteim sikerrel volnának érvényesíthetők.

Különböen illetékes helyen majd illetékesen és helyesen határozandnak e tekintetben. Türelemmel várjuk be a jövőt.

Nem tartottam azonban fölöslegesnek a párbér ügyét fejtegetni, mert szeretem a nép tanítóit, s mert szeretem a népet, és mert forró kebellemmel vi-seltetem a népnevelés ügye iránt; . . . a párbér ügyének szabályozását pedig úgy a néptanítóknak, mind a népnek, mind pedig a népnevelés ügyének érdekei kívánják.

*) Mit nyerne a nép is párbérügyének fennebb említett elrendezése által? Gondolkodó fők ezt könnyen beláthatják. Számos haszna van a népnek is abból, ha rendes fizetésre szoktattatik. . . .

Klökner Péter könyvkereskedésében Székesfehérvárott kaphatók:

Nagy L. Beszéd és értelemgyakorlatok, ára	24 kr.
Gönczy P. Magyar ABC.	14 "
" " Vezérkönyv a két fentebbihez	18 "
Bárány. Magyar ABC. és olvasókönyv	20 "
Gáspár. Olvasókönyv II. osztály számára	19 "
" " III. " "	24 "
" " IV. " "	30 "
Györfy. Olvasókönyv III—IV. oszt. "	50 "

Továbbá minden az eddig használatban volt r. k. tankönyvek,

Számtanításra.

Kisdedek számvetése, ára	40 kr.
Számító Socrates	70 "
Számtan a kath. iskolák 3. és 4. oszt. sz. 18—21	"
Számtan iparisk. számára, Kerekes és Maurictól	50 "
Vezérfonal a számtanításban, Strehltől	20 "
Vezérkönyv a számtanításban, Veresstől 1 frt 20	"
Iványi Gyakorlati fejszámolásban népiskolai használatra	80 "

Földrajz, történelem s alkotmány tanítására.

Kuttner. Első oktatás a földrajzban, kötve ára	30 kr.
" " " a magyarok történetében	24 kr.
" " " a világtörténetben, magy. és német szöveggel, ktv.	50 kr.
Ballagi és Nagy L. Magyarok története, kötve	30 kr.
Fábián. Kalauz a földgömb használatára	40 kr.
Brassay. Földírat, I-ső rész	50 kr.
" " II-ik "	60 kr.
Környei. Polgári jogok és kötelességek, kötve	36 kr.
Világ- és földismeret. Sárospataki	25 kr.
Szauter. Első hármass tankönyv, I. kötet	60 kr.

Tartalma: 1. Földrajz. 2. történelem. 3. polgári jogok és kötelességek.

Bánhegyi. Közép- és népiskolai tankönyv, ára	50 kr.
Tartalma: Erkölcsi nézlettan, Emberisme, Földleírás, Történelem, Alkotmánytan, Ásvány, növény és állattan, Természettan.	
Seidel Pál földrajza népiskolák haszn. ára	18 kr.
Seidel Pál magyarok történ. népiskolák haszn.	25 kr.
Vasadi Balogh Lajos Honpolgáritan, vagyis a polg. jogok és köteles. népisk. használatra	18 kr.

Természetrájk és természettanra.

Természetrájk. Sárospataki	35 kr.
Schubert. Természetrájk	88 "
Rövid természetrájk, népiskolák sz. (Debreczen)	27 "
Reisz. Első oktatás a természetrájkban, kötve	20 "
Természettan. Sárospataki	22 "
Vezérkönyv a természettan tanításához	60 "
Fuchs. Természettan, népiskolák számára	28 "
Greguss Gyula. Természettan	1 frt 20 "
Gr. Lázár Kálmán. Lég urai, képek a madárvilágból, 6 füzet, ára	5 frt — "
Seidel Pál Természetrájk	— 18 "
Bardon "	— 18 "
Seidel Pál Természettan	— 18 "
Második hármass tankönyv	
I. Terményrájk	
II. Természettan	
III. Gazdászattan	— 70 "

TOVÁBBÁ AJÁNLTATNAK

Dr. Lutter: Az egyszerű s kettős könyvvitel elemei népiskolák számára ára 50 kr.
 Nyulassy: Uj magyar köszöntő ára 60 kr.
 Rónaszéki: Legteljesebb köszöntő ára 60 kr.
 Legujabb köszöntő ára 50 kr.

- Bácsi József: A kis magyar mint köszöntő ára 70 kr.
 Péterfy Sándor: Gyermekök öröme, költemények 9—12 éves
 gyermekek számára ára 70 kr.
 Hoffman Mór: Kezelhangok. Ujévi és születésnapj köszönté-
 sek, kötve ára 1 frt.
 Borza Nándor: Szavaló könyv. Elemi iskola és házi használatra
 ára 30 kr.
 Legujabb levelező könyv a magyar nép számára ára 40 kr.
 Szász Károly: Szavalástan ára 1 frt.
 Környei: Szavaló-könyv I. rész ára 40 kr. II. rész ára 60 kr.
 A keresztény vallás tanítása a népiskolákban. Elméleti s gyakor-
 lati utmutatás. Paedagogiai elvek szerint és a szentírás
 alapján Kehr C. után. Magyar nyelven előadja Kovács
 Lajos. Első füzet, ára 60 kr.

Népiskolai tankönyvek:

- Seidel P. Földrajz. ára 18 kr.
 „ „ Természettan, ára 18 kr.
 „ „ Természetrajz, ára 18 kr.
 „ „ Gazdászattan, ára 18 kr.
 „ „ Ismétlő iskolások tankönyve
 I. Tanítók részére,
 II. Tanulók „
 Bardon J. Terményrajz kérdések és feleletekben ára 18 kr.
 Seidel Pál Hires népitanítók nejei s leányai. Történelmi beszé-
 lyek, ára 60 kr.
 „Virágnyelv“ 30 színnyomatu képpel — díszes kemény kötés-
 ben, ára 60 kr.
 Üzletem mindennemű tan- és segédkönyvekkel gazdagon
 van felszerelve, így, úgy a helyi, mint a vidéki megrendelések-
 nek gyorsan, mindenkör az eredeti bolti áron — képes vagyok
 megfelelni: raktáron nem levő könyvek lehető rövid idő alatt
 minden árfelemelés nélkül meghozatnak.
 Az egyetemi nyomda, s Szent-István-Társulat kiadó hi-
 vatalában megjelent mindennemű könyvek nagy mennyiségben
 található raktáramon, ugyszintén a n. m. közokt. miniszt. által
 ajánlott tan- és segédkönyvek, természetrajzi képek, Gönczy
 Magyarország és Énrópa térképei, fali táblák, — Globus —
 Tellurium — számoló gépek stb. az eredeti áron kaphatók.

Közönséges vásárok Magyar- és Erdélyországban.

A csillaggal jelölt helységek Erdélyben vannak.

- Abony, Pest vármegye máj. 31. aug.
 20, nov. 30.
 *Abrudbánya, első hétfő nagyböjttben,
 május Isó után második hétfőn, —
 szent Mihály előtt való hétfőn, Ka-
 rácson előtt való hétfőn.
 Ada, Bács v. Laetare, mart. 19, jun.
 25, oct. 25.
 Adánd, Somogy v. Laetare. máj. 16.
 aug. 6. nov. 1.
 Adony (Duna), Fejér v. apr. 2, jun.
 14. sept. 13. nov. 22.
 *Ágota (Szent-), Judika utáni hétfőn,
 Szentháromság utáni hétfő.
 *Ajta (Nagy) Julianna feb. 16. Áldozó
 csötört. utáni nap, apró szentek
 dec. 28.
 *Alamor (Alsó Fehér v.) mart. 5. sept. 4.
 Alberti Pest v. máj. 16. jul. 13. nov. 5.
 *Alczina (Alsen) febr. 20, aug. 30.
 *Algyógy, jan. 2. mart. 12. máj. 5.
 sept. 5.
 Almás (Magyar-), Bács v. febr. 9, máj.
 1. sept. 24. nov. 22.
 *Almás (Nagy-), jan. 23. máj. 6. jul.
 26. Anna napján, oct. 10. nov. 22.
 *Alparét, jan. 2. apr. 27. aug. 1, oct. 10.
 *Alvincz, jun. 21. keresztelő szt. János
 s Katalin napján nov. 25.
 Anna (Uj-Szent-), Arad v., febr. 2.
 jul. 26. nov. 11.
 Apáti (Jász-), Jászság, febr. 18. jun.
 24. sept. 8. oct. 18. dec. 3.
 Apáti, Zala v. Pünkösöd előtti szerdán.
 Apátfalva, Borsod v. mart. 19. máj.
 29. aug. 14. nov.
 *Apold (Nagy-), mart. 19, József nap,
 nov. 19. Erzsébet nap.
 Arad (Ó-), Arad v. Judica vasárnap
 hetében, Péter és Pál, Demeter nap-
 ján, az ó naptár szerint.
 Arad, (Uj-), Temes v. mart. 4. jun. 16.
 oct. 18.
 Aranyos-Megyes, Szatmár v. Zöld
 csötörtökön, jun. 21. aug. 3. nov. 5.
 és Karacson előtt való csötörtökön.
 Ardó (Fekete-), Ugocsa v. jan. 20.
 mart. 20. jun. 5. jul. 22. sept. 16.
 Árokszállás (Jász-), Jászság, febr.
 26—27. juni. 15. aug. 5. sept. 21.
 *Árpás (Alsó-), Fogaras várm. jul. 6.
 oct. 10.
 Árpás, Sopron v. jul. 6. Izaias napján.
 Aszaló, Abauj v. jan. 1. Virágvasár-
 nap, jun. 24.
 Aszód, Pest v. Áldozó csötörtök., aug.
 20. nov. 11. Mártonnapjan.
 Asszonyfa (Ostfi-), Vas v. jul. 13.
 Attád (Nagy-), Somogy v., mart. 12.
 máj. 4. jun. 20, aug. 10, sept. 15.
 Baán, Baranya v. mart. 10. jun. 1.
 sept. 29, dec. 8.
 Baán, Trencsén v. jan. 7, febr. 14.
 apr. 24. Szentháromság napja, János
 fejj., Mária fogantatása előtti hétfő.
 oct. 28. dec. 13.
 Babocsa, Somogy v. mart. 19. József
 napján, Szenthároms. utáni hétfőn
 aug. 24, nov. 30.
 Bács, Bács v. máj. 1. első hétfő, Pün-
 kösd kedd, aug. 15, oct. 28.
 Bakcskó, Urnap utáni nap, Kísasszony
 napján, sept. 8.
 *Bacson (Telegdi-), jan. 21. apr. 13.
 juli. 31. Ignác napj., oct. 7.
 Bád (Sex-), Virágvasárnap ut. nap.
 Rogate máj. 26. aug. 10. és 1-ső ad-
 vent ut. 3-ik vasár.
 *Bágyon, jun. 17. nov. 12.
 Baja, Bács v. apr. 2. juli. 22. sept.
 21. dec. 6. Miklós nap.
 Bajmóc, Nyitra v. Viszkereszt, apr.
 17—24. aug. 17—24. sept. 22—29.
 nov. 5—12.
 Bajom, Bihar v. Hushagyó ked. utáni
 pénteken, Pünkösöd előtt való vasár-
 nap, és sept. 27.
 Bakonya, Baranya v. Pünkösöd utáni
 kedd., s szent Mihály, sept. 29.
 Bakta Szabolcs v. jan. 27. apr. 15.
 juli. 5. aug. 21—24. nov. 6.
 *Balászfalva, Virágvasárn. előtti szom-
 baton, uj szerint, Sárköl Bold. Asz-
 szony és Miklós napján dec. 6.
 Balassa-Gyarmat, Nógrád v. jan. 3.
 febr. 2. Gyertyaszentelő utáni nap,
 Laetare, Pülöp napján, szt. Iván nap,
 szt. István nap, szt. Mihály nap,
 Mindenszentek napján.
 *Bánfy-Sz.-Miklós, jul. 15. sept. 21.
 dec. 13.
 *Bankfalva Csik-szt.-György, Nagy-
 héten hétfőn, Karacson előtti hétfőn.
 Bánya, (Göllnicz,) Szepes v. feb. 14.
 apr. 3, sept. 4, dec. 18.
 Bánya (Felső-), Szatmár v. kedd. há-

rom király hetében, Rogate, jul. 15. Ferencz napján oct. 4.
 Bánya, (Breznó. Bries.) Zólyom v. Laetare nap, Pünkösöd előtti csütörtök, aug. 16. nov. 30.
 *Bánya (Körös), jun. 20, jul. 18, nov. 20, dec. 17.
 *Bányicza (Jász-), jan. 11. febr. 11.
 Barót, Bihar v. febr. 2. Pünkösöd ut. pénteken, nov. 11.
 Bars, Bars v. Invocavit, Áldozó csöt. Kisasszony nap. sept. 8. Járton nap, nov. 11.
 Barád (Német), Invocavit, Gotthárd ut. vasárnap, maj. 9. kereszt. János jun. 24. János fejr. aug. 29. Imre hg. nov. 5.
 *Baromlak (Wurmloch), apr. 5, sept. 10.
 Barts, Somogy v. jun. 24 sept. 2. Leokadia nap dec. 9-én.
 Báth (Frauenmarkt) Hont v. febr. 14. Virágvasárnap után, Lőrincz nap, Márton nap. nov. 11. advent 3-ik vasárnap.
 Batonya, Békés v. József nap, Sarlós Boldogasszony jul. 3. oct. 29—30.
 Bátor (Nyír-), Szabolcs v. Jézus szt. n. jan. 20-án Gyümölcs oltó B. A. mart. 25-én. Kisasszony napján sept. 8. Erzsébet napján, nov. 19. Miklós nap, dec. 6.
 Bátorkeszi, Esztergam v. jan. 24—25, mart. 4. jul. 4—5. sept. 15.
 Báltaszék, Tolna v. szent József hetében hétfőn s kedden, mart. 17—18. ha pedig, a szegszárdi vásár szinte ezen hétben esnék, akkor a Báltaszéki vásár a husvéti ünnepek után kedden s szerdán tartatik, jun. 16. sept. 24. oct. 28. mindig hétfőn.
 Bazin (Bösing), Posony v. febr. 6. Husvét kedden, Pünkösöd hétfőn. jul. 22. aug. 28, oct. 4. Ferencz napján, Katalin napján, nov. 25.
 Beel, Hont v. jan. 17, mart. 23, jun. 1, oct. 10.
 Becse (Ó), Bács v. jul. 5, oct. 17.
 Becse (Uj- vagy Török-), Torontál v. Virágvasárnap. aug. 17, oct. 13.
 Becsehely, Zala v. József nap Barnabás nap, jun. 11. Egyed nap, sept. 1. és Kálmán nap, oct. 13.
 Becskerek (Nagy-), Torontál v. Áldozó csütörtök hetében hétfőn ó szerint, aug. 17, oct. 12.
 Beczkó, Trencsén v. Gergely napján,

mart. 12. Kereszt feltalál., sz. Istvan király, aug. 20., Katalin napján. nov. 25.
 Békés Békés v. mart. 24, jul. 20. Illés nap, sept. 29. Mihály nap.
 Békés-Csaba, febr. 12. jul. 1. oct. 26. s Advent vas. ut. hétfőn.
 Béla (Uj-), Szepes v. febr. 2. Pünkösöd 3. nap, nov. 19.
 Béla (Szepes) jan. 17. Antal Remete nad nagyhétben kedden, Áldozó csöt., apostolok oszlás., Máté, Szentháromság utolsó vas., és Tamás napján.— Mindig kedden és szerdán.
 Belényes, Bihar v. febr. 15, máj. 5. jul. 20, oct. 28.
 Bellatincz, Zala v. jan. 20. febr. 24. apr. 25, jul. 25, nov. 5.
 Bélték, Szatmár v. nagyhéti kedden, Pünkösöd ut. kedden, szt. Mihály kedden, szt. Márton kedden.
 Bellus, Trencsén v. febr. 24, máj. 1. jun. 24. sept. 8. oct. 20.
 *Benedek (Szent-), jan. 26. Pünkösöd utáni csöt., Egyed utáni hétfőn sept. 1-jén.
 Bér (Kis.), Komárom v. apr. 27, jun. 22. aug. 17. nov. 9.
 *Bereczk, jan. 25, aug. 7, sept. 26.
 Berény (Jász-), mindig hétfőn mart. 25. hetében, máj. 6. aug. 12. sept. 29—30. dec. 1—2.
 Berczel, Szabolcs v. febr. 16, Pünk. el. hétf., aug. 24. oct. 15.
 Beregszász, Bereg v. Virágvas. előtt, Gergely hetében, Antal hetében, Mindszent hét, és Lucza hete, mindig szerdán s csütört.
 Berencs, Szabolcs v. jul. 2. Karácson előtti csütört.
 Berezna (Nagy), Ung. v. febr. 6—7. Pünkösöd előtti pénteken Bertalan és Erzsébet előtt 2 nappal.
 *Berkes (Szász), máj. 10.
 Berki, Somogy v. jan. 17, Husv. kedden, szt. László, sz. Lőrincz és 25. sept. Kleofás hetében mindig hétfőn.
 Berzenca, Somogy v. Julián el. 3 nap. Pünkösöd el. 3 nap, Bertalan el. marha vás. együtt
 Besenyő (Ó-), máj. 15, oct. 15.
 *Beszterce, apr. 10. máj. 17, Bertalan ut. szerdán. aug. 27. Katalin ut. szerdán. nov. 26.
 Beszterce (Vágh-), Trencsén v., jan

7. Virág vas. Szentháromság, Lőrincz és Máté napokon.
 Beszterce-Bánya (Neusohl), Zolyom v. jan. 25. máj. 7. nov. 30.
 *Bethlen, jun. 16. nov. 24.
 Bezdán, Bács v. mart. 15, jul. 16, sept. 29, oct. 18.
 Bilke, Bereg v. máj. 23, jul. 17. sept. 20, oct. 18.
 Bitske, Fehér v. jan. 25, máj. 5. kereszt feltal., Máté nap sept. 12. Borbála nap dec. 4.
 Bittse, (Nagy-), Trencsén v. Pál fordul. ut., Fül. Jakab. után † felm. ut. és Mindszent után való hétfőkön.
 Borocz (Nagy-), Invoc. máj. 16, sept. 1. dec. 6,
 Bordó, Árva v. febr. 2 maj. 26. jul. 17. nov. 5. mind a követ. hétfőn.
 Bodon, Pünk. szerd.
 Bodzás-Ujlak, Zemplén v., jan. 18. mart. 24. jul. 14, oct. 17. Ezen nap, el. v. n. a. baromvásár.
 Bogdány, Szabolcs v. mart. 12. Gergely nap, Péter Pál jun. 29. Ferencz napt oct. 4. Miklós nap dec. 6.
 *Boldogfalva (Ó-), Virág vas. el. szomb. ó szer., és Kisasszony nap ó szerint.
 Bóly (Pémet), Baranya v. Vizker., maj. 16. jul. 26. Kisasszony nap.
 *Bonczhida, Laetare utáni nap, jun. 30. oct. 21.
 Bonyhád, Tolna v. mart. 25. áldozó csütörtök előtt egy hét, jul. 6. és Rozália nap sept. 4.
 Borzás, apr. 24. szt. György napján.
 Bozók, Hont v. Quasim., aug. 30. és Borbala nap dec. 4.
 Bő, Sopron v. febr. 6. Rogat. aug. 19. oct. 4.
 *Bödön (Magyar-), Pünkösöd után szerdán.
 Bőhönye, Somogy v. mart. 20. Urnapja után hétfőn, aug. 20. szt. Istv. napján.
 Börsöny (Pilsen), Hont v. jan. 1. mart. 4. Mária Magdolna, Ur színe vált. oct. 15.
 Böszörmény (Hajdú), Balázs febr. 3-án, Húgó april 1., János és Pál jun. 26., Lajos aug. 25., Erzsébet november 19-ik után következő hétfőn.
 *Brassó, Urnap, ut. v. nap. Mindszent ut. v. nap. november 2. án.
 Breezkov, jan. 1. jul. 2. dec. 13.
 Berzova, Nyitra v. Vizkereszt heté-

ben zöld csöt. Pünkösöd het., aug. 20. Máté nov. 5. dec. 31.
 Buda Pest v. mart. 1 jun. 24. sept. 14. nov. 30.
 Buda (Ó), Pest v., febr. 16, máj. 24. aug. 15. nov. 1.
 Buggancz (Bakabánya), Hont v. febr. 4—6. apr. 23—24, jul. 2—3, aug. 31. sept. 1, dec. 5—6.
 Bukovetz (Kis), Varasd. v. nov. 26.
 Butka, Zemplén v. jul. 1, aug. 24. oct. 4.
 Butyin (Boköny), Temes v. apr. 22. jun. 22, oct. 13. marhavásár.
 Csákány, Vas v. febr. 25, sep. 8-án nov. 29.
 Csáktornya, Zala v. apr. 2. Virágvas. ut. hétfőn, Péter és Pál, nov. 25.
 Csákvár, Fejér v. Oculi vas. ut. szerd., Rogate vas. ut. szerd., Anna jul. 25. Miklós dec. 6.
 Csanád, febr. 14, máj. 7, oct. 16. nov. 11-én.
 Csatád, Torontál v. Gergely mart. 12, Fülöp s Jakab máj. 1. Terézia nap oct. 15.
 Csáth (Mező), Borsod v. jan. 1. Urnap, oct. 12.
 Cséffa, Bihar v. mart. 20. jun. 2. aug. 4, dec. 11.
 Csagiovicz, szent György apr. 24. Rogate maj 6. szt. Péter jun. 29.
 Csenger, Szatmár v. szent György apr. 24. Exaud., Péter és Pál jun. 29. Mária Magd. jul. 22. Dénes nap és Tamás napján dec. 21.
 Csernek, máj. 15, jun. 28, nov. 6.
 Csetnek, Gömör v. Orban nap, Ilona aug. 18. Simon és Judás oct. 28.
 *Csokmán, jan. 9. nov. 7. Dem. nap. ó szerint, dec. 27.
 Csokonya, Somogy v. febr. 24. Husv. ut. kedd, jun. 24. jul. 26, sept. 21.
 Csongrád, Csongrád v. a marhavásár mindig hétfőn, kedd. szabad vásár, mart. 1. Fülöp és Jakab máj. 1. Mária mennyb. aug. 15. Judit dec. 10. het.
 Csorna, Sopron v., mart. 12, máj. 3. jun. 24. sept. 29. tart egy nap.
 Csököly, Somogy v., Pál ford. jan. 25. Péter és Pál jun. 29. aug. 2, és Katal. ut. 4 nap.
 Csütörtök hely (Donnersmarkt), Szepes v., jul. 14. oct. 25.
 Csurgó, Somogy v. Husvét kedd és

- Pünkösöd után kedd., Egyed napján sept. 1.
- Czepléd, Pest v., apr. 1. júl. 22. nov. 1.
- Czel (Kis-Mária), Vas v., Bójt 2-ik hetében. máj. 16. és sept. 1.
- Czenk (Nagy-), Soprony v., Husvét ut. csöt., Mindszent előtt csöt. a baromvásár az előtt v. n. szerdán.
- Czibakháza, Heves v., mart. 31. máj. 30. sept. 18. nov. 18.
- Darócz (Király) Szatmár v., Husvét kedden, Pünk. kedden, aug. 21.
- *Darócz, Pünkösöd előtti kedden és aug. 21.
- Debreczen, Bihar v., jan. 14. szt. Györgyi vásár. apr. 24. Nagy B. A. aug. 12. Dénes napi oct. 8. A napokat megelőző hét a vásár előhete, mely april 15. aug. 5. és sept. 30-án a juh-vásárral kezdődik. A sertésvásár a napján délelőtt, a szarvasmarha- és lóvásár pedig ugyanaz nap délután, és utána való nap tartatik.
- *Deés, Hamv. szerd. u. kedd., Urnap ut. kedd aug. 21. s dec. 12.
- Déd (Nemes), jan. 26. Szentháromság ut. hétfőn, aug. 29. sept. 2, dec. 16. Tamás hétfőjén.
- Dengeleg, Szatmár v., Laetare, sept. 17.
- Derecske, Bihar v., Laetare, Áld. csöt., jun. 15, aug. 29.
- Deregyő, Zemplén v., máj. 29. Pünk. ut. szerdán, sept. 5. s Miklós napján.
- *Déva, jan. 14. ó szerint, 1. máj. új Dévaványa jan. 11; — apr. 6. — jul. 11; — október 14. birka és marhavásár szombaton, lóvásár vasárnap.
- Deveser, Veszprém v., jan. 25. máj. 1, aug. 6, nov. 1.
- Dévény, Nograd v., jan. 2—3, máj. 1—2, jan. 25—26. aug. 10—11. oct. 18—19.
- Diószeg, Bihar v., febr. 3. Bójt közep., Áld. csöt. ut. péntek, Sarlós és Egyed napjain, Miklós napján.
- Diós (Alsó-), Pozsony v., Virág v. ut. kedden Szentháromság ut. kedd., Egyed napján, András napján.
- *Ditró, máj. 1. Fülöp és Jakab, nov. 25. Katalin.
- Dob, Szatmár v., jan. 15. Rudolf, Donát, Ferencz.
- Dob (Tisza), Szabolcs v., jan. 10. apr. 17, aug. 5. oct. 3.
- *Dobra, máj. 5. Pünkösöd ut. nap ó szerint, Máté sept. 21. és nov. 7.
- Dobra, Zemplén v., apr. 10. jul. 10. nov. 5.
- Dobravina, Zólyom v., jan. 10. Pünk. sept. 21. dec. 8.
- Domanis, Trencsén v., febr. 2, Vir., vas. máj. 10. jul. 5.
- Dombóvár, Tolna v., Vizkereszt jan. 7. apr. 23, jul. 26, nov. 1. Mindsz.
- Dopsán, Gömör v., febr. 22. máj. 12. Pongrácz nap, jul. 29. Péter és Pál, dec. 8. B. A. fogant.
- Dorog (Hajdu), Szabolcs v., febr. 8. jul. 29. nov. 11. Márton nap.
- Dorozsma (Jász és kun-), febr. 5. jun. 25. aug. 27. nov. 5. — Ezen heteknek mindig hétfő napján.
- *Drág, Zsigmond, jul. 6. Antal, sept. 21. Máté. ev. nov. 7.
- Dubrava, Liptó v., Áld. csöt. u. nap., Anna nap. Szt. Mihály nap. Miklós nap dec. 9.
- Duna-Pataj, Pest v., febr. 19. apr. 15. jun. 29. oct. 4. dec. 13. mindig kedden. — A baromvásár egy nappal előbb.
- Duna-Vecse Pest v. febr. 14. Rogate., jul. 26, Anna, sept. 29. Mihály.
- Ecsed, Szatmár v., Hush. kedden, mart. 4. és Miklós dec. 6.
- *Eczel, febr. 14, szt. György apr. 24. Isván kir. aug. 20. és Miklós dec. 6.
- Eger, Heves v., jan. 8—9, máj. 12—13. jun. 29. Péter és Pál után és Mihály sept. 29.
- *Egerhát, Ujév. jan. 2. gyümölcs oltó Boldog-A. ó szerint Husv. el. csöt., és Illés nap.
- Egerszeg (Zala-), Zala v., Ujév. jan. 1. febr. 14. Bálint nap, Vir. vas. el. hétfőn, Pünk. ut. v. kedd, Maria Magd. jul. 23. kisa. u. vas., Dem. előtti nap. oct. 25. András nap nov. 30.
- Egerszeg (Pusztá), Vas v., jan. 6. febr. 4. Áld. csötörtökön, jun. 15-én. sept. 1. oct. 6.
- Egervár, Vas v., József nap mart. 19. nov. 23.
- Egyed, Sopron v., máj. 1, oct. 30.
- *Egyház (Uj-), Nagy hétfő, Krisztus mennybe menetele utáni nap, Gál ap. ut. első hétfőn.
- *Ekemező (Nagy-, Grosz-Probstdorf), Gyertya szent B. A. febr. 1. Antal jun. 13.

- Élesd, Bihar v., Áld. csöt. el. v. hét., sz. Mihály el. v. hét, Lucza hétben.
- Endre (Szent-), Pest v., apr. 30. máj. 1. jul. 30—31. oct. 15—16.
- *Enyed (Nagy), jan. 25. Pál ford., Exaud. után való nap, oct. 16.
- Enying, Veszprém v. Sexagesim. hetében, Margit napján Kisasz. Apró szentek napján, mindig hétfőn.
- Enyiczke, Abauj v., sz. György, Erzsébet, † felmag., Tamás hetében, mindig hétfőn.
- Eőr (Felső-), Vas v., Bójt más hete, Husv. 2. hete, Portiunk. és Demeter hetében- minden szerdán hetivásár.
- Eperjes, Sáros v., Péter nap 31. jan. † feltalál. maj. 3. Szenthároms. vas. aug. 10. sept. 14. nov. 26. minden vásár 3 napig tart, a marhavásár 3 nappal előbb kezdődik, azonkívül még junius 1—15. és sept. 10—20. gyapjувásár tartatik. Baromvásár a böjtben minden hétfőn.
- Ér (Jász-Kis), febr. 9—10. apr. 15—16. jul. 13—14, nov. 11—12.
- Eresi, Leo pápa, szt. Mihály nap előtt első hétfőn.
- *Erked (Szász), szt. György nap, Gál ap. napján, oct. 16.
- Érd (Hanzsabég), Fejér v., máj. 1-én, aug. 24.
- Erdőbénye, Zemplén v., N. Károly napján, jan. 28. szt. György napján, István király nap aug. 20-án és Lukács napján oct. 18. baromvásárral együtt.
- Erdőd, Szatmár v., Gyertya szentelő utáni csötört., Husv. el. csöt., Sarlós Bolp. A. ut. csöt., † felmag. után. csöt., Mindenszentek ut. csöt. Miklós ut. csöt.
- Erdőszáda, Szatmár v. Oculi. Szenthároms. Istv. k. és Márt. nap nov. 11.
- Erdőtelek Heves v. apr. első hétfőn és okt. Terézia után való hétfőn.
- Érsekujvár (Neuhäusel), Nyitra v. Mátyás, Virág vas., István király oct. 26. nov. 23. dec. 13. hetivásár kedd és péntek.
- *Erzsébetváros (Ebesfalva), jan. 27. gyüm. oltó. B. A. u. v. nap, Áldozó csöt. ut. v. nap, Sarolta jul. 5. Máté sept. 20. és Erzsébet nov. 19.
- Eszék, Verőcze v., jan. 20. szt. Gy. nap, jul. 20. s oct. 19. egy hétig tart a baromvásár, azután a kirakodó.
- Esztergam, Eszt. v., mart. 12—13. máj. 22—24. aug. 10. oct. 29-től nov. 1-ig.
- *Etéd, gyüm. ol. B. A. febr. 2. Szentháromság ut. vas. nap, szt. Mihály.
- Facsét (Oláh-), Krassó v. jan. 17, febr. 19. Virág vas., Áldozó csötört., Péter és Pál, N. B. Assz., Mihály, Démeter, mind ó szeriut.
- Falu (Berettyó-Uj), Bihar v., febr. 14. Miser., Virág. vas. el. csöt., Szent. ut. első vas.
- Falu (Uj-), Neudörfel, Jubil. ut. kedd april. 23. János fővét. aug. 29. Teréz oct. 15. Miklós dec. 1—6.
- Falu (Nagy-), Arva v., jan. 9. febr. 27, apr. 30. jul. 30. a marhavásár megelőző nap.
- *Falu (Szilágy-Nagy-) Vizk. u. v. jan. 6. mart. 3-ik csötört., Zsigmond nap maj. 2. jul. 18. után csöt., szent Mihály héten csöt., nov. 14. utána v. csötörtökön.
- Farkasd, Nyitra v. Szenthároms. ut. szerdán, aug. 13. oct. 1. nov. 4. a baromvásárral együtt.
- Fegyvernek, Heves v., Virág vasárnap.
- *Fejérvár (Károly), Husv. el. kedd Anna napi. Mihály nap, s Erzsébet, Fehérvár (Székes), Fehér v. Invoc. szt. György Kereszt. János. Bertalan és oct. 26.
- Fejértó (Rác-Uj), Szabolcs v., jan. N. Károly hetében, jun. Medard hetében, aug. Sámuel hetében. nov. 20. mindenkor csöt.
- Feketető, Bihar v., Pál ford. után, Apostolok eloszása ut. Gál után mindig hétfőn.
- Félegyháza (Jász és Kun), jan. 20. máj. 27. aug. 18. oct. 4.
- *Felvincz, Oculi utáni hétfőn, Medardnap, aug. 21—23. Barom vásárral együtt, és nov. 19-én Erzsébet napján.
- Fényszaru, (Jászág), mart. 11—12. máj. 12. jul. 29. oct. 25.
- *Fogarasz, Pünkösöd utáni csöt. Illyés, Kisasszony után v. nap sept. 9. és dec. 5.
- *Földvár (Marienburg), mart. 24-én, dec. 14.
- Földvár (Duna), Tolna v. Gyümölcs. oltó B. A. Pünk. ut. szerd., szent István király, Mindszent.

Forró, Abauj v. jan. 10. apr. 10. aug. 15—16. oct. 4.
 Fülel, Nográd febr. 6. máj. 24. aug. 24. nov. 19.
 Füllőpszállás, (Kis-Kunság) apr. 8. jun. 17. dec. 6.
 Füred (Tisza-), Heves v., jan. 4. apr. 15. aug. 4. oct. 5.
 B.-Füred, Zala v., jan. 14. apr. 15. jul. 11. sept. 11.
 Futak, Bács v., apr. 5. Pünk. ó szerint, Demeter ó szer. nov. 6.
 Gács, Nográd v. Jéz. nev. ut. v. hétfőn s kedden, Sándor nap, sept. 1. és nov. 4—5.
 Gács-Varallya, Nográd v. Pál ford. jan. 25. nagy hétfőn, jun. 15. sept. 1. nov. 25. dec. 13.
 Gajár (Gayring), Posony v. József nap ut., jun. 4. jul. 21. aug. 27. nov. 5. dec. 10.
 Galgócz (Freistadt), Nyitra v. Pál ford., Laetare, Husv. kedd. Fülöp Jakab, Pünk. kedd, Péter Pál, Lőrincz, Mihály, Mindszentelek és Tamás napokon.
 Galgócz (Uj-), Nyitra v. Husv. hétf. Galantha, Posony v. mart. 12. Pünk. hétfő, szent István kir. Borbála.
 Gálszécs, Zemplén v. mart. 12. máj. 7. jul. 22. aug. 15. sept. 29. és nov. 6—7.
 Ghimes, Nyitra v., Van vásár szabad. de. nem tartatik, különben a napja febr. 3. jun. 13. dec. 17.
 Giralt, Sáros v., jan. 8. apr. 17. jul. 29. oct. 12.
 Gnézda Szepesv. Epiphania. Cantate után, János fel. v. vas., Bertalan, Mindsz. és adv. 4. vasárnap.
 Gödöllő, Pest v., máj. 20. Péter, Pál, Mihály, és Lucza.
 Gödri, Baranya v., József nap, jul. 22. sept. 21. nov. 5.
 Göncz, Abauj v., jan. 23. Laetare, jun. 18. aug. 17. dec. 10.
 Gorbó (Csáki), Piroska jan. 18. Ambrus apr. 4. ker. János jun. 24. Erzsébet nov. 29.
 Göröcsön, József nap, ker. János jun. 24. Máté sept. 21. s Katalin nov. 25.
 Gothárd (Szent-), Vas v., Nagy péntek, május 1-én, Szenthároms., jul. 22. oct. 13.
 Gradiska (Ó), Mihály nap sept. 29.
 Gradiska (Uj-), Kisasszony ó szerint, oct. 15.
 Grót (Szent-), Zala v. febr. 3. mart. 12. nagy szerdán, jun. 24-én jul. 13. sept. 1. nov. 14. Karácson el. v. szerdán.
 Guta, Komárom v. újév ut. való hétfőn, Judica, László és László és Máté napján,
 Gyarmat (Füzes-), Békés v. József ut. v. kedd, Urnap el. csöt, jul. 15. csöt, oct. 16. Gál. napján csöt.
 *Gyógy (Al-) jan. 1. máj. 5. és Egyed napján sept. 1.
 Gyoma, Békés v., mart. 10. jun. 1, aug. 15. és nov. 15.
 Gyöngyös Heves v., 2. febr. hetében hétfőn, máj. 25. aug. 24-kén nov. 18.
 Győr, Győr v., jan. 15. nagy szerdán Urnap el. szerd., Mária Magd. hétf.
 György, (Jász-Alsó-Sz.), (Jász-Kunság) jan. 8. jun. 3. jul. 29. oct. 14.
 György (Szepesi-Szent) Reminisc. után csötörtökön, szent György nap, szt. János után csötörtök., és Lukács ev. oct. 18.
 György (Szent-), Posony v., apr. 6. apr. 24. jun. 24. jul. 15. oct. 16. dec. 21.
 György (Szent) Vas v., mart. 12. szt. Mihály, Pünk. hétfőn, oct. 26.
 Gyula, Békés v., jan. 25. Exaud. ut. való hétfőn. jul. 22. sept. 8.
 *Hádád, jan. 13. mart. 11. máj. 6. László kir. jun. 27. Mária Magd. jul. 22. Demeter oct. 26.
 Hadház, Hajdu v. mart. 12. jul. 6. sept. 21. mindig csötörtökön.
 Hajós, Pest v., apr. 28. jul. 26. dec. 10.
 Halas, (Kis-Kunság) febr. 28. jul. 29. sept. 10. nov. 19.
 Halászi, Mosony v., Mátyás ut. hétfőn. László után, István után Márton ut. hétfőn.
 *Halmagy, ó szerint nagy hétfőn, apr. 26. jul. 11. sept. 20. dec. 16.
 Halmi, Ugoecs v., jan. 2—3. apr. 24—25. Pünk. el. csötörtök., jul. 13. nov. 30. — Két napig tart a vásár.
 *Halom (Szász), máj. 1. és szt. Márton nap után.
 Handlova (Krikchaj), Nyitra v., febr. 17—25. máj. 19—28. jul. 7—15. nov. 17—25.
 Hanusfalva, Sáros v., jan. 6. apr. 3-án Pünkösd., jun. 22-én. sept. 20. oct. 23. dec. 27.
 Harasztkerék, mart. 12. Gergely nap

Sarlós B, Al jul. 2. Rochus aug. 16. Erzsébet nov. 19.
 Harka (Sopron) Péter és Pál és Bertalan egy nap baromvásár.
 *Hátszeg, Gyertyaszentelő ó szerint febr. 14. — ó szerint N. B. Assz. aug. 27.
 Hatvan, Heves v., febr. 2. apr. 29. jun. 3. aug. 19. oct. 2. nov. 5—6.
 Hédervár, Győr v., Husv. ut. hétfőn.
 Kis. assz. ut. hétfőn. Erzsébet után egy héttel hétfőn.
 Helena (Szent), Zemplén v., máj. 22. sept. 22.
 Helmeccz (Király), Zemplén v., apr. 5. és Lucza n.
 Héthárs, Sáros v., Vizkereszt ut. v. vas., Pünkösd, aug. 29. nov. 25. A vásár 2 napig tart.
 Heves, Heves v., jan. 25. hetében hétf., apr. 18. jul. 18. oct. 25. hetében mindig hétfőn.
 Hidegkut, Vas v., Virágvas., Szentháromság, szent István, s nov. 11.
 Hídvég, (Rábaköz) Vizker. u. vásár. Judic. szent István el. v. vasár. és oct. 4.
 *Hodos, jan. 28. apr. 17. és sept. 21.
 Hodság, Bács v., apr. 9 és szent Mihály nap.
 Högyész Tolna v., Pál ford., József, Péter és Pál, Lipót nap.
 Holits Nyitra v., Pálford. ut., Husv. ut. Szenthároms., Apostolok oszlása ut., István király, Egyed, Mindszent után mindig ketten.
 Homonna, Zemplén v., febr. 6. mart. 25. Rogate, jun. 29. sept. 1. nov. 1. Mindszent, és dec. 7.
 Homorod, febr. 14.
 Hosszúfalva, hamvazó szerda ut. pénteken, Áld. csöt. ut. pénteken, Ker. szt. János és † felmag. sept. 16.
 Hradistya, Nyitra v., jul. 15. és nov. 11. Márton n.
 *Hunyad, (Bánffy) Pál fordulása, Virágvas. ut. v. kedden, Pünk. el. ked. Anna jul. 26. Máté sept. 21. s Katalin nov. 25.
 *Hunyad (Vajda), ó szerint Laetare el. szombaton, Aldozó csöt., szent Péter s Mindenszent nov. 1.
 Huszt, Maramaros v., Fabián nap. jan. 20. Nagy péntek ó szerint, Áld. csöt., ó szerint, nagy B. A. ó szer., nov. 19. és Karácson ó szerint.
 Ida (Nagy). Abauj v., apr. 2. maj. 25. sept. 21. nov. 27.
 Ida (N.-) jul. 24. oct. 16. dec. 22.
 Igal, Somogy v., szt. György, Keresztelő János, Egyed, Simon Jud. oct. 28. Egy nap baromvásár.
 Igló, Szepes v., Hamv. szerda ut. csötört., aug. 15—18. nov. 11.
 Ikervár, Vas v., Virág vasárnap és dec. 21.
 Illava, Trencsén v., Dorottya. mart. 28. Áld. csöt., Urnap, Maria Magd., Máté, és Mindszent.
 *Illye (Maros-), Vízkerezt, Virág vas. Pünk. hétfőn, Antal és Nagy B. Asszony, s oct. 11 én mind ó szerint.
 *Illyefalva, jan. 10. Fülöp Jakab, máj. 1. és Egyed nap sept. 1.
 *Imre (Görgény-Szent-) máj. 5.
 India Szerém v., dec. 16.
 Iregh, Tolna v., jan. 6. mart. 25. jul. 26. aug. 10. sept. 14. octob. 21. dec. 13.
 Istvándi, Somogy v., apr. 27. jun. 8. aug. 29., oct. 8.
 Isztimér, Fehér v., jul. 30. oct. Ferencz nap.
 Ivány, Soprony v., Pál ford. utáni kedden, Jubil., hushagyó 3-ik vas. utáni szerdán, 24-ik aug. után való kedden, Mindszent utáni kedden.
 Izsák, Pest v., mart. 24. jul. 2. oct. 1. — A baromvásár egy nappal előbb.
 *Jakabfalva, máj. 1. Fülöp Jakab, Demeter nap. oct. 26.
 Jankovác, Bács v., apr. 16—17, Rudolf hetében hétfőn, Anna nap jul. 26- és halottak napján nov. 2.
 János (Szent-), Pozsony v., mart. 1. jun. 2. aug. 10. nov. 11.
 Jánosháza, Vas v., József nap, Rogate el. szombat, Bertalan el. szombat és nov. 15.
 Jászó, Abauj v., Rogate hétfő, jun. 24. sept. 29. szent Mihály és dec. 11.
 Jenő (Boros), Arad v., sz. György, sz. Mihály, sz. Miklós ut. csötört.
 Jenő (Kis-), Arad v., Vizkereszt, szt. György és szt. Mihály.
 Jolsva, Gömör v., febr. 9. apr. 7. jun. 24. sept. 1. Egyed nap s nov. 19. Erzsébet napján.
 *Kaál, Vincze, Laetare, Orbán, Ferencz.
 Kaál (Sajtos-), Soprony v., Laetare,

sz. Iván, sz. Gellért, sz. Tamás hetében mindenkor csőtört.
Kálló (Nagy-), Szabolcs v., hamvazó szerda ut. csöt. sz. György hetében csöt., sz. László hetében csöt. szent Mihály hetében csöt., sz. András hetében csöt.
Kalocsa, Pest v., Mátyás, Józsefnap, Urnap, Nagy B. A. és András.
Káloz, Mosony v. Gyertyaszent. el. hétfőn, apr. 22. jul. 2. szt. Mihály hétfő, sept. 30. Karácson hétben hétfőn.
Kanizsa (Nagy-), Zala v. febr. 2. mart. 18. aug. 15. dec. 8. hetivásár szerdán és pénteken,
Kanizsa (Ó-) Bács v., maj. 25. aug. 1. Kanizsa Uj- v. Török, Torontál v., Első maj. el. v. hétfő. 3. aug. után v. hétfőn, nov. 3. Mindig szerdán hetivásár.
Kapi, Sáros v., mart. 12. Gergely napj.
Kápolnás, Krassó v., jan. 1. mart. 9. apr. 23. Pünk. el. hétfő, jun. 24. sept. 8. nov. 8. mind ó szerint.
Kapornak, Zala v. Jéz. nev. hétfőn, Szentháromság, Nagy B. Assz. Mindenszentek.
Kapos (Nagy-) Ung. v., jan. 9. apr. 2. maj. 7. aug. 13. sept. 17. nov. 12.
Kaposvár, Somogy v., jan. 15. mart. 25. sept. 4. nov. 1. Mindszent. — A vásár tart 1. napig.
Káposztafalva, Szepes v., jan. 24. maj. 1. oct. 4.
Kapuvár, Sopron v., I. szt. Pál, napj. jan. 25. II. szt. Józsefnap mart. 19. III. Urnap ut. hétfőn, mindenkor. IV. szt. Anna jul. 26. V. János főv. aug. 29. újvás. VI. Lucza hét, adv., Minden csőtört, hetivásár.
Karád, Somogy v., mart. 12. Jubil. u. v. hétfő, jun. 27. sept. 29. szt. Mih.
Karansebes, Oláh-illyr. ezr., maj. 3. oct. 7-én.
Karczag, Kunság, febr. 19. maj. 20. jul. 8. sept. 23. nov. 25.
*Karczfalva, Invoc. el. hétfőn, mart. 14. Ker. sz. János jun. 24. oct. 16. Gál napján.
Karczfalva, Csik, febr. 23. jun. 24. oct. 19.
Károly (Nagy-) Szathmar v., febr. 6. Pünk., sept. 14. nov. 1. dec. 4.
Kassa, Abauj v., jan. 16. apr. 30. jun. 27. aug. 14. nov. 19.

*Kászon, máj. 1, jul. 2, nov. 27
Kászon (Mező-) Bereg-Ugocsa v., apr. 15, dec. 6.
*Kászon (Nagy-) máj. 1, jul. 2, Boldogasszony fogantatása, és nov. 27.
Káta (Nagy-) Pest v., jan. 25. Pál ford. szt. György, sept. 14.
*Katona, Gyertyaszent. B. A., Gergely, Áld-csöt. ut. nap, aug. 6.
Kecskemét, Pest v., Gergely, Lőrincz, sz. Mihály, Katalin.
*Kecze, máj. 27, László jun. 27. Egyed sept. 1.
Kékkő, Nógrád v., Margit heti, Egyed Mihály, szt. Márton, Borbála dec. 4. mindig kedden szerdán.
*Kéménd, jun. 15. és Egyed nap sept. 1.
*Keresd, Fábíán és Sebestyén, Husvét ut. v. szerdán és jul. 25.
Kereszt (Szent-) Vas v., szt. György ut. vas. és szt. Mihály ut. csöt.
Kereszt (Szent-) Bars v., Gyertyaszentelő ut. hétfőn, szent György ut. hétben, szt. István ut. vas., N. B. A. ut. hétfőn. szt. Mihály, Katalin.
Keresztes (Mező-) Borsod v., Pál fordul. Szenthároms. ut. pénteken, Husv. ut. csöt., Urnap ut. csöt., aug. 10. sept. 21. szt. Márton el. csöt., Karácsony el. vasárnap.
Kereszt (Szent-) Varasd v., † feltalál., Nepom. János, Bertalan, Terézia nap.
Keresztur (Bodrog-) Zemplén v., Máty. mar. 21. máj. 3. Szenth., jul. 13. aug. 6. sept. 14. nov. 25.
*Keresztur (Sztítás vagy Székely-) Mátyás, Florián, Eszter, † felmag.
Keresztur (Német), Sopron, † felt. és † felmag.
Kertes, Vas v., Áldoz. csöt. és Nagy B. Asszony.
Kesmárk, Szepes v., Invocat., Urnap u. nap, † felmag., Lucza.
Keszi, Komárom v., mart. 12, jul. 26. aug. 24, nov. 11.
Keszthely, Zala v., Vizkereszt, Husv. ut. csöt., Urnap ut. csöt., aug. 10. sept. 21. szt. Márton el. csőtört.
Kéthely, Somogy v., Vizker. 1-ső vas. ut. hétfőn, Adorján nap után hétfőn, Szentháromság ut. hétfőn, Demeter hetében hétfőn. — Tart egy nap.
Keve, (Rác-) Pest v., Pál ford., Márk. jul. 15. nov. 5.

Kikinda (Kis-), Torontál v., sept. 8. ó szerint.
Kikinda (Nagy-), Torontál v., Kisassz. nap ó szerint.
Kiniz, Vizker. ut. vas., Cantate. aug. 24. Mihály ut. vas., Mindszent.
Király (Nemes-Sz.), Baranya v., Áld. csöt. jun. 27, sept. 21, nov. 2.
*Királyfalva, jun. 24, nov. 11.
Kis Ujszállás, Nagy-Kun, József nap jun. hó ut. hétfő, sept. 3—4. dec. 10. előtte való nap baromvásár.
Klenócz, Gömör v., Dorottya, sz. György. júly 26. Anna és oct. 26.
Kőbánya, Steinbruch, Pest mellett, 1860. jul. 1-től, minden héten szerdán hetivásár.
Kőhalom, Reps, Vizk. ut. hétfőn, Virágvas. ut. hétfőn, Jakab, oct. 10.
*Kolozs, ó szerint Husv. ut. szerdán, Imre napján nov. 5.
*Kolozsvár, Szörény Apát, Gergely, Antal, jul. 20-tól aug. 3-áig, a napja aug. 1, és Mindszent.
Komárom (Kis), Zala v., Ferencz napján, oct. 4-én.
Komárom (Mező), Veszprém v., Judica, Benjamin, Klára, sept. 7. és nov. 20.
Komárom (Rév), Komárom v., Fül. és Jakab napján máj. 1. Péter és Pál, aug. 16. oct. 4, nov. 30. — Tart 3 nap, 1-ső nap marha elővásár.
Komjáthi, Nyitra v., jan. 26, mart. 25. máj. 10. jul. 11—14. aug. 2—5, oct. 25—28.
Komlós B., Torontál v., mart. 5, jun. 15, sept. 1.
Köpcsény, Mosony vármegye, Vizkereszt. máj. 12, Sárlos B. A. ut. vas. Simon Juda el. vas.
Körmend, Vas v., Vizkereszt, mart. 12—15, máj. 10, jun. 24, aug. 24, sept. 8, oct. 18, nov. 11, dec. 13.
Körmöcbánya, Bars v., szt. György, aug. 2, sept. 29. napok után való csöt.
Korond, Pál ford., Servátz máj. 13. jul. 4, aug. 25. Lajos.
Körös (Kis-) Pest v. febr. 24. máj. 1—3. august. 1—2, october 18. A vásár tart 3 nap.
Körösmező M.-Sziget, Mármaros vármegye. febr. 15. apr. 19, jul. 23, dec. 5.
Körös (Nagy-) Pest v. mar. 5, apr. 27. jun. 27, oct. 26. — A marhavásár egy nappal előbb.

Körös-patak, Mátyás, jun. 16, oct. 4.
*Körös-pataka, febr. 24, oct. 4.
Korpona, Zólyom v., febr. 6, Virág vas, Rogate jun. 24. aug. 28, oct. 29, Adv. 4-ik vas.
Kőszeg, Vas v., Quinquag. vas. ut. pént. Urn. ut. hétf. jul. 24, aug. 31, oct. 20, Első Adv. vas. ut. hétfőn.
Kosztolán, (Ketzer-) Sáros v., mart. 13, jun. 27, sept. 9, dec. 24.
Kosztolán (Nagy-) Nyitra v., Virág vas. Áld. csöt. Lőrincz, Máté.
*Köszvényes, febr. 9, máj. 3, István kir., Halottak napja.
*Kovászna, febr. 11. Mária M. és Márton.
Kövesd (Mező-) Borsod v., Józsa, máj. 5. jun. 27. nov. 11.
Köveskál, Zala v., Husv. ut. kedd, Lajos kir. ut. hétfő s kedd.
Kozár (Rác-) Baranya v., Gergely † feltal. Iván, és Lukács.
*Kozmás Csik, jan. 25, aug. 21.
*Kozmás, n. hétben hétfőn, Karácson el. hétfőn.
Krasznabrod, Zemplén v., maj. 26-tól 31-éig.
Kraszna, Kraszna v., Vizkereszt' Fülöp és Jakab, Mária, Magd. Miklós dec. 6.
Kropach, Szepes v., apr. 26. sept. 20—21.
Kubin Alsó, Árva v., Virágvas. ut. hétfőn, Ker. János ut. hétfőn. Kisasszony ut. Katalin ut. hétfőn.
*Küküllővár, Újév ut. hétfőn, bushagyó el. hétfőn. Husv. el. hétfőn, ó szerint Pünk. ut. hétfőn, István kir. és Karács. hét. el. hétfőn.
Kun-Hegyes, Kunság, Gyertyaszentelő, Pad. Antal, Sámuel és Lukácsnapján.
Kun-Szent Márton, Kunság febr. 14. maj. 21. aug. 21. nov. 12.
Kun-Szt. Miklós, Kunság, jan. 30. maj. 14. aug. 21. dec. 24.
Kurima, Sáros v., jan. 24, mart. 6, apr. 26, august. 14—15. septemb. 29. szt. Mihály, nov. 11. dec. 28.
Laborez, (Mező-) Zemplén v., apr. 22. sept. 4. nov. 8.
Laczháza, Jász-Kuns. febr. 27. maj. 21. jul. 30. és oct. 15.
Ladány (Jász-) Jászság, jan. 18. apr. 5. Sárlos B. A. és nov. 22.
Ladány, (Püspök-) József hétben csöt.

törtökön, Margit'el. hét. csöt., Mihály hét. csöt., Márton hét. csöt.
Lak (Nagy), Arad v.) apr. 18, és szt. Mihály.
*Lápos (Magyar-Nagy), jan. 18. Pongrácz máj. 12. ó. szerint Ker. János jul. 6. ó. szerint † feltalál. sept. 26.
László (Szent), Zala v., Husv. ut. kedd., Áld. csöt., László kir. jun. 27.
Lekence. Szatmár v., mart. 1, és ó szer. Ker. János.
Lelesz, Zemplén v., Vizkereszt, Benedek, † feltalál, Lőrincz, † felmag. és Erzsébet napján.
Lenárd, Csernik mellett, Áld. csöt. ut. vas. és Lenárd nap nov. 6.
Lendva Alsó-, Zala v., Pál ford., Misere hetében csöt., nagy héthen, csöt., Szenthároms. ut. hétfőn. Simon és Judás napján és Karács. el. csöt.
Letenye, Zala v., Mátyás ut. hétfőn.
Áldozó csöt. ut. hétfőn, Mária Magd. ut. hétfőn István ut. hétfőn. és Ferencz után oct. 4. hétfőn.
Léva, Levenez, Bars v., Vizkereszt, fekete vásár. Urnap, Jakab, szt. Mihály és Lucza napján.
Lévárd (Nagy), Pozsony v., Vizkereszt, Gergely, Rogate, Jakab el. hétfőn, Lőrincz ut. hétfőn, Máté, Márton ut. hétfőn.
Libet-Bánya, Zólyom, v., Gyertya sz. utáni napon. Fülöp és Jakab, Mária Magdolna jul. 22. sz. Mihály napján.
Leibitz, Szepes v., Gyertya szentelő, jul. 2, és nov. 1. Mindszent.
Lipcse (Német-), Liptó v., Vizkereszt, József nap, Áld. csöt., szt. Mihály, András.
Lipcse (Tót-) Zólyom v., Vizkereszt, Gyertya szt. Jakab jul. 25. Ferencz oct. 4.
Lipótvár, Ujváros, Nyitra v., Rem. Antal, Oculi, Pünk. el. vas., Henrik, Máté.
Lippa, Lipova, Temes v., máj. 12, jul. 24, aug. 20, nov. 25.
Liszka (Olasz-), Zepplér v., mart. 21. jun. 27, sept. 27. nov. 30.
Lőcse, Szepes v., jan. 1. Ujév, Rogate Jakab Gál.
Locsmád, Sopron v., Virágvas jun. 15. oct. 18. Karács el. hétfőn.
Lök (Tisza-), Szabolcs Zsófia, Pius, aug. 19, sept. 26, és András nap.

Losonc, Nógrád v., febr. 14. máj. 7.
Urnap jul. 1, † felmag. oct. 18, decz. 10.
Losonc (Tupár-), Nogr. v., jan. 4. apr. 4. aug. 2. oct. 4. előtte való nap baromvásár.
Lovasberény, Eejér v., apr. 22, máj. 22. jul. 31, és nov. 22.
Lövő (Nagy-), Sopron v., szt. György, Nagy B. A. Márton nap, tart a vásár 1 nap.
Lövő, Pozsony v., Vizkereszt, Gergely, máj. 13. jul. 23, hétfőn, aug. 13, hétfőn sept. 21, és nov. 12.
Lövő, Zala v., jan. 10. apr. 1, jun. 13. nov. 5.
Lubló, Szepes v., I. Ujévi vásár. II. Quinquag., III. Virág vas. után IV. Pünk. el. vas. V. Sarló. B. A. ut. héthen, VI. Nagy B. A. ut. héthen, VII. Szent-Mihály hetében, VIII. Demeter héthen IX. Bold. A. fogant. ut. héthen.
Lugos, Krassó v. jan. 2—3. Judica után Sarlós B. A. előtti szerdán, Gál ap. után szerd.
Mád, Zemplén v., Vir. vas. héten szerdán, Rogate el. szerdán, Apost. oszlás, héten szerdán Tobiás héthebe szardán és Borbála héten szerdán.
Máda N., Szab. v., jul. 18, aug. 28. dec. 17.
Madaras N.-Kunság, jan. 22. s 23-án, máj. 13. s 14-én, jul. 22 s 23-án. oct. 21 s 22-én.
Majsa Jász-Kun, Gyertyaszent., jun. 4. aug. 27. nov. 12. baromv. együtt mindég hétfőn.
Majthény (Nagy-), Szatmár v., Gyertyaszent. ut. Husv. el., Pünkösöd el., Sarlós Bold. Assz. ut., † felmag. ut. Minszentek, u., Miklos ut. mindég szerd.
*Makkfalva, jan. 2, szt. György. Kér. sz. János és sept. 9.
Makó, csanád v., Judic., jun. 24, aug. 19. nov. 19.
Maklár, Heves v., Gyertya szent. jun. 4. Szentháromság. vas. Demeter oct. 26.
Malaczka Pozsony v., Mátyás, kedden Husv. ut., † feltalál., kedden Pünk. ut. † felmag. Márton.
Mándok, Szabolcs v., Judic. ut. v. nap. Péter Pál, Sim. Jud., első Adv. vas. ut. hétfőn.

Marczali, Somogy v., Gyüm. oltó Jakab Fülöp, Jakab apost. Kisassz. napján s Imre. Tart egy nap.
Marczaltó, Veszprém v., Pál, ford. apr. 28, jul. 10. és Imre nap.
Margit (Sz.-), Sopron v., Gyüm. oltó, Böjt kezd., szt. György, jul. 13, sept. 14, nov. 4.
Margita, Bihar v., Böjtközi vásár, mart. 14. szt. György, Sarlós B. A. jul. 11. Dióverő vásár sept. 12. szüreti vásár nov. 7. 3 napig tart
Mária Pócs, Szabolcs v., Vizkereszt után, † feltalál., aug. 21, Mária neve ut. hétfőn.
Marja (Kis-), Bihar v., Vizkereszt ut. hétfőn, Pünk. szerdán, dec. 8.
Maros (Nagy-), Hont v., József nap, Jakab apostol., oct. 8, dec. 10.
Markt (Nagy), jul. 2.
*Márton (Dicső-Sz.), apr. 13—30, nov. 25-én.
*Márton (Homorod-Szent), febr. 14. Nep. János., János. fejtétele.
Marton (Kis = Eisenstadt), Sopr. v., Oculi ut. hétf., Exaud. ut. hétfőn, vasas. szt. Péter, Máté.
Márton (Nagy), Sopron v., n. csöt., Szenthárom. ut. hétfőn, Jakab, és Márton.
Márton (Szalk-Szent), Pest v., Nagy Károly, Pünk., ut. szerd., Illés jul. 20, Lukács oct. 18.
Márton (Szent), Turócz v., Mátyás, Pünk., Lőrincz, Bertalan, Kisasszony Márton.
Mártonvásár, Fejér v., mart. 25. jun. 13. sept. 14. dec. 21. hétfőn baromv. kedd kirakóvásár.
*Méhes, jan. 30. Pünk. ut. hétfő, aug. 24. mind ó szer.
Megyer (Nagy), Komárom v., Pál fordul., aug. 5—6, dec. 6.
*Megyes (Szász), Invoca. ut. csöt., Margit., szent Mihály el., András.
Mernye, Somogy v., febr. 25, máj. 5, aug. 2, nov. 5. — Mindig hétfőn.
Metzenzéf (Alsó), Abauj v., nagy csöt., jul. 2, Kisassz. el. csöt., Advent első vas. el. csöt.
Metzenzéf (Felső), Abauj v., Vizkereszt, apr. 15, Mária Magd., dec. 17.
Mező (Hosszu), Máramaros v., febr. 15—16, aug. 10—11.
*Mező (Sós), febr. 27, máj. 20, jun. 15. és Demeter oct. 26.

Miava, Fel-Nyitra v., Pál ford. ut. kedd és szerda, József ut. kedd és szerda, Pünk. ut. kedd és szerda, Jakab ut. kedd és szerda, Kisasszony ut. kedd és szerda, Simon Judás, és Miklós ut. kedd. és szerda.
Micske, Sopron v., máj. 3, septemb. 14. dec. 8.
Mihály (Nagy), Zemplén v., febr. 2. Virág vas., máj. 13. jun. 13. aug. 18. oct. 19. dec. 18.
Mihály (Német-Szent), Vas v., Cantate. Bertalan el. vas és szt. Mihály. Mihályfalva (Er), Észak-Bihar v., mart. 14, jun. 27, sept. 5, dec. 10. Azon héten, midőn e napok esnek szerdán csötörtökön.
Mihályi, Sopron v., jan. 6, jun. 13. aug. 6. Fer. után kedd.
*Miklós, (Gyergyó-Szent), Virág. vas. el. szombat, Vítál, jun. 15, és Lucza nap.
Miklós (Szent), Liptó v., Reminise. el. hétfőn Pünk. hétfő, Bertalan és Miklós napokon.
Miklós (Szent), Sopron v., Sexages. Exaud., Pünk. hétfő, sept. 21, dec. 6. Miklós.
Miske, Vas v., mart. 25, jul. 2, aug. 15. sept. 8, oct. 4, nov. 25. és Lucza napján.
Miskolcz, Borsod v., Julianna, Áld. csöt., Sámuel hetében, Lukács hét, és Lázár hetében. — Az orsz. vásárok mindig hétfőn tartatnak azon héthen, melyre esnek.
Mocsonok, Nyitra v., jan. 28. Jozsef nap, jun. 27. aug. 24. oct. 21. nov. 23. De csak a két bucsuvásárt tartják maj. 3. és sept. 14.
Modor (Modern), Pozsony v., Gyertya szent., Misere, jun. 24. Bertalan előtti vas., Máté, sept. 25, és Márton. Mindig — kedden.
Mohács, Baranya v., Mátyás, apr. 17, jun. 24, nov. 11, Márton. dec. 21.
Moór, Fejér v., apr. 27, Szenthároms. jul. 17, aug. 2.
Monor, Pest v., mart. 12. Gergely, jun. 1. aug. 18. dec. 8.
Mosgó, Somogy v., Husv. kedd, jun. 24. sept. 28, oct. 31.
Mosóc, Turócz v., Fábian Sebestyén, máj. 7. Szenthároms., sept. 24, nov. 7.
Mosony, Mosony v., jul. 13, oct. 4. ut. valo vas.

Munkács, Bereg v., jan. 6. mart. 19.
József, apr. 1. 2 jun. 27. aug. 29.
nov. 11.

Murányallja, Gömör v., mart. 31, jun.
20, aug. 22, dec. 9.

Musina, febr. 12, Gyertya szt., jul. 22,
aug. 22. és szt. Mihály.

*Nádasd (Szász), Ágota febr. 5, Vitál
apr. 28. Farkas oct. 31.

Nádudvar, Szabolcs v., jan. 9, apr. 16.
aug. 6, sept. 29. Mihály.

Nágoos, Somogy v., mart. 19. József,
máj. 16. jul. 26. sept. 21. Tart
1 nap.

Nagyfalva, Árva v., jan. 6, febr. 26, aug.
1. A baromvásár megelőző napon
tartatik.

Namény (Vásáros), Szatmár v., febr.
14. jun. 18. sept. 21. dec. 12.

Namesztó, Árva v. oct. 28.

Nánás (Hajdu), Szabolcs v., mart. 9.
jul. 18. sept. 14. dec. 5. mindig
szerdán.

Nyárasd (Alsó), Pozsony v., apr. 26.
jul. 26, sept. 12. dec. 5.

Nyiregyháza, Szabolcs v., mart. 7.
Pünk. el. való hétfőn s kedden,
sept. 8, dec. 13.

Nyitra, Nyitra v., jan. 10. Oculi, Jud.,
nagy csöt. Urnap, jul. 2. oct. 18.
dec. 21.

Németi, Hont v., Jéz. nev., Laetar.,
szt. György el. Szenthároms. aug.
6, nov. 1.

Németi (Szatmár), Vizker. ut., Miseric.,
† feltal. maj. 3. oct. 6.

Nezidér, Mosony v., Judic., jul. 25.
Egyed ut. vas. oct. 16. dec. 6.
Miklós.

Nyék, Soprony v., Pünk. hetében.

Novoszelicza (Kis-Lutska), Bereg v.,
Gyertya szt. apr. 5. Ald. csöt.,
Anna, sept. 13.

Ólad, Vas v., febr. 4, máj. 5, jun. 8.
nov. 6.

Ófalu (Altendorf), Szepes v., Gyer-
tyaszent, Virágvas, Pünkösöd, és
Péter Pál el. kedden mindig.

Olaszi (Wallendorf), Szepes v., Sep-
tuagesima, Husv. hétfő, jun. 24.
nov. 6.

Ónod, Borsod v., Ujévut., József, máj.
10, jul. 3, oct. 4.

*Órményes Vizker., sz. György ut. nap
ó szerint, Péter és Páluj szerint, Bold.
A. fogant. ut. nap.

Oroszi (Nagy), Nograd v., József nap,
Ald. csöt., Urszine vált., Miklós.

Osgyán, Gömör v., febr. 14, máj. 7, jul.
13, aug. 10, nov. 30.

Oszlány, Bars v., Vir. vas., Fülöp s
Jakab ut. vas., Istv. kir. ut. vas.,
Miklós ut. vas.

Ottok, jun. 17. és Miklós.

Óvár (Magyar), Mosony v., Vizker.
hetében, szt. Gothárd, vas. szt. Péter
ut. vas., Máté, Simon Juda, oct.
29. — Tart a vásár 2 nap. Minden
héten heti vásár kedd.

Ozora, Tolna v., Jéz. nev., szt. György
Szenthátr., Máté el. szerdán.

Pácza, Somogy v., Ujév, nov. 11,
Paks, Tolna v., Nepom. János, jul. 15.
sept. 21, nov. 19. Mindig hétfőn s
kedden.

Palánka (Német), Bács v., máj. 3.
oct. 4.

Palasnak, Zala v., nov. 30.

Palocsa, Sáros v., Vizker. ut. vas.,
József, jun. 4 jul. 16. oct. 1. nov.
12. mindig hétfőn.

Palota, Veszprém v., aug. 5, nov. 11,
dec. 8.

Palota (Alsó), Veszprém v. sept. 17.
nov. 1.

Páncsova (Német-Banát) Péter és Pál
s Kisasszony ó szerint.

Pankota (Ó és Uj), Arad v., † feltal.
hétfőn, vasas szt. Péter hétfő, Te-
rezia hétfő.

Pápa, Veszprém v., Gyertya Szentelő,
gyüm. oltó B. A., Szenthároms.,
Sarlós B. A., Nagy B. A. Kisass-
zony., Boldog A. fogant. — Min-
dig kedden és szerdán, — ha pe-
dig e napokban ünnepe lenne, ugy
a következő hétre — ugyan ezen
napokra — tétetik át a vásár.

Pápóc, Vas v., febr. 14, Pünk. el.
vas. aug. 10, oct. 26.

*Papolecz, Bálint ut. hétfőn, Pünk.
el. hétfőn, Lőrincz el. hétfőn, De-
meter ut. hétfőn.

Párdány, Torontál v., máj. 16, sept. 26.

Párkány, Esztergam v., szt. György,
jun. 24. oct. 28. dec. 15. — A leg-
nagyobb káposzta vásár az oct.

Pásztó, Heves v., Husv. nagy kedd,
László kir. jun. 27. Lőrincz aug.
10. Tamás dec. 21.

Pataj (Duna-), Pest-Solt v. febr. 19.
apr. 15. jun. 29. oct. 4. dec. 13.

Patak (Sáros-), Zemplén v., mart. 8.
Exaud, junius 27. aug. 10. dec. 8.

Patona (Lovász-), Veszprém v. apr.
17. jun. 13. aug. aug. 28. nov. 19.

Pécs, (Baranya v.) Gyertya szt., Pünk.
el. hét, sz. István előtt hét, Katalin
hétfőn, mind hétfőn.

Pécska (Magyar-), Arad v. Cantate
ut. hétfőn, sept. 14-én, † felmag.

Pécsvárad, Baranya v. sz. György,
sz. István hetében és Lukács nap.

Pelsőcz, Gömör v. febr. 22, mart. 5,
apr. 10. máj. 24. sept. 17. dec. 20.

Pentele (Duna-), Fejér v. sz. György
el. hétfőn, Szenthároms. előtt hétfőn,
Kiasszony hét hétfőn, első Advent
utáni hétfőn.

Pest vásárai: I. József napi. Az elővá-
sár kezdődik mart. 10., a fővásár
17—19. II. Medárdnapi. Az elővásár
máj. 26, a fővásár jun. 2—4. III. Já-
nos fővételi. Elővásár aug. 18, fővá-
sár 25—27. IV. Lipót napi. Elővá-
sár nov. 3, fővásár 10—12.

Péter, (Sajó sz.-), Borsod v. Gergely,
sz. György, László, Máté és Borbála.

*Péter (U.-Szent-), (A mezőségen) jul.
20-án. Ez a leghiresebb ló és marha
vásárok egyike Erdélyben, kezdődik
jul. 13-án tart 20-áig.

Pétevár, (Pétevar. ezs.) febr. 24. Má-
tyás jul. 29. Péter Pál. és nov. 11.
Márton.

Pétevársár, Heves v. jan. 2. mart 9
és sept. 27.

Petrovácz, mart. 11, maj. 13. aug. 26.
nov. 11. vásár kezdete előtte való
hétfőn.

Pilis, Pest v. Vizkereszt, apr. 5. jul.
2. oct. 5. — Mindig hétfőn.

Piskolt, É.-Bihar v. Vizkereszt ut.
vas., Judic. maj. 10. sept. 16. nov.
24. dec. 12.

Podolin (Pudlein) Szepes v. Pál ford.
hétfőn, Gyüm. oltó B. A. ut. hétben,
† feltalál. hétben, Sarlós B. A. hét-
ben, és Jakab. — Az országos vá-
sár mindig csötörtökön és pénteken.

Polgár, Szabolcs v. Vizkereszt, Jó-
zsef nap. Pünkösöd utáni csöt., Máté
sept. 21.

Poprád (Deutschendorf), Szepes v.
mart. 27. kedden, jun. 26. oct. 16.
dec. 6. — Barom vásárral együtt.

Poroszló, Heves v. febr. 9. jun. 1.
Egyed, és nov. 5.

Posega, Posega v. jan. 17. Virág vas.
Pünk. jun. 7. Lőrincz és oct. 15.

Posony. Posony v. mart. 25—30, jun.
27—29. sept. 20—28. dec. 9—14.

Pöstyén, Nyitra v. Ut. farsang, Hus-
vét el. maj. 2—3. Szenthároms. Mar-
git napi, István kir. — Simon Judás,
Karácson el. dec. 19—20.

Privigye, Nyitra v. Pál ford., mart.
10. 40 vértanu, † feltalál., László
kir., Lőrincz, † felmag., Lukács,
András nov. 30. — Marhavásár min-
dig egy héttel előbb.

Próna (Tót-), Nyitra v. Invoc. előtti
keddtől febr. 28—20. — Nagy hétf.
kedd, Gothárd ut. vas. Ker. János,
jun. 18—25. Jakab apost. jul. 25.
Rozalia sept. 3., Imre hrg. és Kará-
cson előtti szombat.

Puchó, Trencsén v. Ujév ut. vas. hét-
főn, Quasim. ut. hétfőn, Exaud. ut.
hétfőn, Mindszent ut. hétfőn.

Putnok, Gömör v. jan. 28—29. Vir.
vas. ut. hétfőn s kedden, Pünk. el.
v. hétfőn, Nagy B. A. el. hétfőn s
kedden, nov. 1. és Karács. el. hétfőn
s kedden. — Első nap baromvásár.

*Radnóth, jan. 18. Laet. utáni hétfőn,
Boldog A. fogant. és Károly napján.

Radistya, Borsod v. jul. 13, nov. 11.

Radosócz, Nyitra v. Vizkereszt, maj.
3. Exaud, jun. 26. jul. 2. sept. 14.

Radvány, Zólyom v. Szentháromság.
vas. ut. 2-dik vas., sept. 8. nov. 30,
Rajecz, Trencsén v. Mátyás ut. hétf.,
sz. György ut. hétfőn, Zsófia ut. hét-
főn, László ut. hétfőn, Orsola ut. hét-
főn, Miklós ut. hétfőn, minden szom-
baton hetivásár.

Rakonicz, Gömör v. dec. 12.

*Rákos (Alsó-) mart. 30, szent György,
jun. 25. sept. 2. nov. 4. Károly.

Ratkó, Gömör v. jan. 25. † feltalál.
szent István, Lucza.

*Régen (Szász-), febr. 19. Zsuzs. maj.
12. Lőrincz, s oct. 23.

Remete (Einsiedl), Szepes v. Gyertya
szent., apr. 17. jul. 10. dec. 6.

Rendek, Zala v. oct. 25.

*Retteg, maj. 7. jul. 11. sept. 28. sz.
Mihály előtt való nap.

Rőcze (Nagy-), Gömör. József nap,
jun. 1. sept. 21. dec. 16. baromvásár
egyszerre.

Rohonc, Vas v. Laet., jul. 13. aug.
24. nov. 25. dec. 24.

Rosnyó-Bánya, Gömör v. Gábor nap mart., Márk nap jun., Gellért nap sept., Lázár dec. hétfőn baromvásár, kedden a vásár napja.
 Rózsahegy (Rozenberg.) Liptó v. Vizkereszt. József, Áldozó csütörtök, sz. Mihály és András napokon.
 Ruszt, Sopron v. Gyertyaszent. Bold. A. napján. maj. 12. Egyed, Mindsz. utáni hétfőn.
 Ság, Vas v. maj. 15. aug. 15. sept. 21. és nov. 5. Imre.
 Saárd, Somogy v. maj. 24. Sarlós B. A., Urszine vált, aug. 6.
 Ság (Ipolság,) Hont v. Mátyás nap, Gyüm. oltó, sz. Orbán, sz. Margita Nagy B. A., sz. Máté, Imre, és Aprószentek.
 Sajó, Gömör v. febr. 12—14. Husvét nap el. hétfőn, jul. 3. dec. 17. előtte való nap baromvásár.
 Sámberk Pest-Pilis v. febr. 4. apr. 16. jun. 24. nov. 29.
 Sarkad, Dél-Bihar v. sz. György.
 Sárköz, Szathmár v. febr. 16. maj. 15. jul. 20. sept. 21. Miklós, mindig hétfőn és kedden.
 Salló, (Nagy-), Bars v. Jézus neve ut. v. szerd., Pünk. el. Sarlós B. A. ut., Máté hetében. Karácson előtti hétben mindig szerdán.
 Sándorf, Nyitra v. apr. 2. maj. 29. Maxim., Kalaz. József, Raph. oct. 24.
 Sáros (Nagy-) Sáros v. apr. 6. jul. 13. nov. 9. mindig pénteken.
 Sárosd, Fejér v. maj. 1. jun. 27. jul. 15. nov. 11.
 Sárvár, Vas. v. Husv. ut. Hétfőn, jun. 27. oct. 28. Adv. első vas. ut. kedd.
 Sasvár (Sastyin), Nyitra v. Pál ford., József nap, Szaniszló, Péter és Pál, Urszine vált. † felmagaszt., Gál ap., András utáni szerdán.
 Sebes (Alsó-), Sáros v. Nagy péntek, aug. 2. Joziás. nov. 24.
 Sebes, (Boros) apr. 21. sept. 29. Mihály s dec. 17.
 *Sebes, (Felső-) jan. 29. sz. György, Bertalan.
 Segesd (Felső-) Somogy v. jul. 2. sept. 8. nov. 25. Katalin.
 *Segesvár (Schäszburg) Inv. hétfőn, Szentháromság ut. 7 nappal, Károly.
 Sellye, Nyitra v. Dorottya, Quasimodo, Orbán, Margit, † felmagaszt., Katalin.

Sellye, Somogy v. Fülöp Jakab, Lő. rincz, és dec. 3.
 Selmezbánya, Hont v. Invocavit Pünkösöd, sept. 15. Lucza napján.
 Seregélyes, Fejér v. Gyertya szent., fekete vas., jul. 15. oct. 4.
 Siklós, Baranya v. József, Szenthároms., Nagy B. A., nov. 30. András.
 Simontornya, Tolna v. Laetare. Exaud, Rozalia, Hubert, nov. 3.
 Solna. Trencsén v. Dorottya ut. vas. hétfő, Fejér vas. ut. v. hétfő, Florián ut. hétfő, Gál apát hétfőn, Lucza ut. vas. hétfő, az előtte való nap baromvásár.
 Solt, Pest v. jan. 17. Áldozó csütört., Rokus, Márton nov. 11.
 Somlyó-Vásárhely, Veszprém v. Benedek napi hétben hétfőn s kedden, Margit hetében, Lambert hetében, Karács. héth. mindig hétf. s kedden.
 *Somkut, mart. 22. jun. 14. aug. 16. nov. 8
 Somlyó, (Szilágy-), Kraszna v., jan. 2. apr. 25. jun. 13. aug. 22.
 Sopron, Sopron v. Invoc. ut. kedden, maj. 1. aug. 6. nov. 19.
 Soroksár, Pest v. mart. 25. jun. 27. sept. 29. Mihály és nov. 25.
 Sümeg, Zala v. Laetare, Virág vas., Áldozó csütörtök, Sarlós B. A., Bertalan, s Erzsébet napokon.
 Szabadja (Sz.-Király-), Baranya v. Áld. csöt. el. nap, sz. László kir. előtti nap, Máté nap, Halottak emléke, nov. 2.
 Szabadka, Bács v. Mátyás, maj. 16. sept. 8. Mindszent előtti vasárnap.
 Szakcsán, (Nyitra v.) jan. 13. apr. 24. sz. György, jul. 3. sept. 14. nov. 5.
 Szakolecza (Szkalicz,) Nyitra v. Gyertya szentelő. Rogate, jul. 2. sept. 8. és Lucza napi.
 Szaláncz (Nagy), Abauj v. mart. 14. jun. 20. sept. 5. nov. 28. mindig szerdán.
 Szalatna (Nagy-), Zólyom v. nem tartja vásárjait.
 Szalka (Ipoly-) jan. 25. mart. 5. apr. 22—24. jun. 22—24. nov. 16—18.
 Szalka (Máté-), Szathmár v. jan. 22. jul. 27.
 Szalka (Mező-), Hont v. jan. 27. mart. 5. jun. 27. nov. 19.
 Szállás (Kis Kun szabad-), apr. jul. 7. oct. 28.

Szállás (Kis Uj-), Jász Kunság Gergely, jun. hó ut. hétfőjén, sept. 4. és Lucza napján.
 Szalonta, Bihar v. Pál ford., Virágvasárnap el. héten, Pünköszt csonka hetében, nov. 11.
 Szántó (Nagy-), Abauj v. nagy csöt., jul. 13. oct. 4. dec. 6.
 Szarvas, Békés v. febr. 24. jun. 24. oct. 19. dec. 21.
 *Szászváros, (Bross) ó szer. Bőjt első szombat, mart. 12. Pünköszt ut. csöt., Ferencz oct. 4. Miklós dec. 6.
 Szatmár-város, jul. 2. sept. 29. nov. 15.
 Szék, Mátyás, Boldog Assz. fogantat., sept. 27. András.
 Szekeléb, Hont v. jan. 25. Judic. ut. hétfőn, maj. 1. jun. 14. sept. 26.
 *Szeben, Vizkereszt utáni első hétfőn, † feltalál., és † felmag.
 Szeben (Kis-), Sáros v. sz. György, jun. 24. sept. 14. és dec. 6.
 Szécs (Rima-) Gömör v. Pál ford., apr. 25—26. jun. 20—21. sept. 26—27.
 Szécsény, Nográd v. Pál ford., Gergely, sz. György, Antal, Apost. oszl., János fővét., Katalin nov. 25.
 Szeged, Csongr. v. ó szer. sz. György, jul. 21. oct. 10. nov. 30. A vásár mindig hétfőn kezdődik.
 Szegszárd, Tolna v., Virágvas., Áld. csöt., jul. 2, sept. 14, nov. 19.
 Szekcső, Baranya v., Gergely, Szentháromság vas., és Egyed napi, s még nov. 5-éni.
 Székelyhid, Bihar v., febr. 19. máj. 1. junius 24, sept. 29, nov. 25. mindenkor pénteken.
 Szendrő, Borsod v., jan. 23. maj. 26. jul. 30. oct. 30.
 Szentes, Csongrád v., Gyüm. oltó B. A., szent György, jul. 22, sept. 21. mindig hétfőn.
 Sz.-György (Alsó-) Jász-Kuns. jan. 8—9. jun. 3—4. jul. 29. oct. 14—15.
 Széplak, Bihar v., Gerg., sz. György, N. B. A., Dénes előtti hétben, huszagyó hét után kedden.
 Szepsi (Moldau), Abauj v. Hamv. sz. Oculi utáni hétfőn, jul. 11. oct. 30.
 Szerdahely, Pozsony v., jan. 18. Áld. csütört., sz. László, jul. 22, nov. 11.
 Szered, Nyitra v. febr. 2, máj. 1. jun. 18, jul. 2-ig, aug. 15, oct. 8—22. fenyőfa vásárok.
 *Szereda (Csik-) Sexagesim. el. való

péntek, Áldozó csütörtök után való pénteken, Margit, sz. Mihály.
 Szerencs, Zemplén v. jan. 4, apr. 24. jun. 29, jul. 13. aug. 6. nov. 1—2.
 Szerednye, Ung v. maj. 1—2. jun. 12. jul. 17. aug. 28. sept. 21. nov. 1.
 Sziget (Máramaros), febr. 15. Pünk., Illyés, és aug. 1. Mih., s oct. 10—12.
 Szigetvár, Somogy v. Pál ford., sz. György, Antal, Mihály s nov. 16-án.
 Szikszó, Abauj v. febr. 6. máj. 1, jul. 22, sept. 8, nov. 11.
 Szinye, Zemplén v. jan. 30. mart. 26. jun. 25. sept. 18.
 Szirák, Nógrád v. mart. 5, maj. 15. sept. 8. nov. 25. mindig hétfőn s kedd.
 Sziszek, Varasd v. febr. 8. apr. 3. máj. 14—18. jul. 16. aug. 13, sept. 17. nov. 19.
 Szoboszló (Hajdu-), Szabolcs v. Vir. vas. Áld. csöt., jul. 2, oct. 26.
 Szobráncz, Ung. v. jan. 3, apr. 4, máj. 16, jun. 4, aug. 16. nov. 8.
 Szögyén (Magyar), Esztergom v. József, jun. 4—5. sept. 29. Mihály, oct. 28. dec. 3—4.
 Szöllős (Garam-), Gyertya szent., József, Ker. János. † felmag. Borbála.
 Szöllős (Nagy-), Ugocsa v. Pál ford., mart. 25. Áld. csöt. jun. 24. sept. 8. oct. 28. dec. 21. mindig hétfőn.
 Szolnok, Heves v. Mátyás, maj. 12, jun. 1. sept. 12, nov. 5.
 Szombat (Rima), Gömör v. jan. 6. máj. 15. jul. 13. aug. 29. oct. 21. Első nap marhavásár.
 Szombat (Nagy-, Tyrnau), Nyitra v., jan. 22. Invocav., apr. 23. jun. 15. jul. 25. Kisassz. után, oct. 28. dec. 6. minden vásár pénteken.
 Szombathely, Vas v. Sexages. szent György, Szenthár. sept. 8. nov. 30.
 Szomolnok (Schmölnicz), Szepes v. Nagy csöt., Urnap ut. szombat., Sarlós B. A., Katalin el. nap és Tamás napokon.
 Szöny (Ó-), Komárom v. mart. 5. maj. 16. jul. 17, sept. 13.
 Sztara, Zemplén v. jan. 2. jun. 24. jul. 26. s dec. 30.
 Szwedlér (Bányaváros) Szepes v. jun. 8. jul. 16. oct. 1.
 Tállya, Zemplén v. jan. 22. apr. 4. jun. 21. oct. 15.
 Tamási, Tolna v. Reminisc., Pünkösöd kedd, sept. 28. dec. 27.

- Tapolcsán (Nagy-), Nyitra v. jan. 7.
 Pünk. hétfő, jul. 22. aug. 22. Máté
 sept. 21. Lipót nov. 15. és Miklós dec.
 6. — Gyapjувásár: I. máj. 15. előtt
 és után egy hétig sz. Iván napi.
 II. Máté napi: sept. 24. előtt és után
 egy héttel.
- Tapolcsán (Kis-), Bars v. jan. 6. Má-
 tyás. máj. 1. jun. 24. aug. 14. nov. 15.
- Tarczal, Zemplén v. Gyertya szent.
 B. A., Gergely, Szaniszló, Urszine v.,
 szent Mihály, Márton.
- Tarján (Tisza-), Borsod v. mart. 31.
 Ignátz, sept. 8. nov. 3. mindig hétfőn.
- Tata, Komárom v. Quasim., Szenthá-
 roms., aug. 29. nov. 5. egy nappal
 előbb a barom vásár.
- Técső, Máramaros v. Virág vas. Pé-
 ter Pál, Urszine vált., Kisasszony,
 Sylvester mind ó szerint mindig hét-
 fón és kedden a vásár.
- Temerin, Bács v. febr. 25, máj. 5.
 sept. 4. nov. 22.
- Temesvár, Temes v. Reminiscé, jun. 4.
 Mihály el. vas., Miklós dec. 6.
- Teplicz (Teplicza), Trencsén v. mart.
 1, jun. 29, sept. 1. Egyed, dec. 8.
- Terebes, Zemplén v. jan. 10. máj. 5.
 aug. 1, oct. 13.
- Terebes, jan. 10. máj. 5, aug. 1.
 Tersztina, Árva v. febr. 6. Pünk.
 kedd, sz. István, Márton.
- Tihany, Veszprém v. sz. György.
- Tisza Nána, Heves m. febr. 23, május 1,
 aug. 4, october 10.
- Tisolecz (Theisholz), Gömör v. jan.
 17. máj. 19. aug. 10. nov. 5.
- Tó (Fekete-), Bihar v. Pál ford. ut.,
 Apost. eloszlása után, Gál után.
- Tokaj, Zemplén v. mart. 25. jun. 24,
 jul. 26. sept. 27. oct. 26. dec. 21.
- Tolna, Tolna v. sz. György el. szer-
 dán, maj. 3. jun. 13. szent István,
 Máté előtti szerdán, nov. 5.
- *Torda, Hamv. szerda ut. szombaton,
 sz. György, Ker. Ján., sept. 19., Mikl.
- Torna, Abauj v. jan. 31. József, †
 felt., Anna, oct. 24. Demet. nov. 23.
- Tornalja, Gömör v. mart. 15. máj. 22.
 oct. 14. dec. 2. Az első nap bar. vás.
- Tornya, Csanád v. Gergely, maj. 25.
 jul. 26. sept. 24. dec. 6.
- Török-szent-Miklós, Heves v. apr. 17,
 jul. 26. oct. 4.
- Trencsén, Trencsén v. febr. 2. Judic.
 Pünk., jul. 2. aug. 11.
- Túr (Mező-) Szolnok-Heves v. jan.
 1. maj. 1. aug. 1. nov. 1. birka és
 marhавásár szombaton, lóvásár va-
 sárnap.
- Tura (Ó-), Nyitra v. Vizkereszt., Ju-
 dic., sz. Iván, Kisasszony, sz. Mihály,
 Katalin után kedden.
- Turkeve, (N. Kuság) jan. 10. Virágvas
 ut. hétfőn, jun. 1. aug. 10.
- Túrje, Zala v. sz. György, sz. Mihály.
- Udvard, Sopron v. jan. 22. Virágvas.,
 sept. 14.
- *Udvarhely, (Székely-), Böjtközepe,
 Urnap utáni hétfő, Ferencz, Tamás.
- Uj-Bánya, Bars v. Vizkereszt után,
 Áldozó csőtört. utáni nap, sz. János,
 jun. 14-én, aug. 15. sept. 8. Kisasz-
 szony nap. Erzsébet nap.
- Ujkécske, febr. 20. máj. 15. jul. 31. nov. 3.
- Ujhely (Kiszuczsa-). Trencsén v. Do-
 rotyta el. hétfőn, hamv. szerda utáni
 szerdán, sz. György el. hétfőn, Jak.
 el. hétfőn, Kalliszt el. hétfőn oct. 14.
- Ujhely (Sátor-Alja-), Zemplén v. jan.
 25. Virágvasárnap, jul. 2. sept. 1.
 nov. 5. dec. 24.
- Ujlak, Zemplén v. jan. 18. mart. 24.
 jul. 14. oct. 17. és Tamás nap dec. 21.
- Ujváros, Szabolcs v. febr. 2. maj. 25.
 aug. 14. nov. 19.
- Ujváros (Tót-), Szab. v. apr. 6. jul. 5.
- Ungvár, Pál ford., Gergely, Áld, csöt.
 Vác, mart. 24. Sárlos B. A. jul. 2. Te-
 réz oct. 15. Tamás előtt, héten, min-
 dig hétfőn, vasárnap kezdődik.
- Vaja, (Szabolcs v.) aug. 1.
- Várad (Nagy-), Bihar v. martiusban,
 juliusban, szeptemberben, december-
 ben mindenkor a harmadik kedden.
- Várda (Kis-), Szabolcs v. mart. 17.
 Áld. csöt., jun. 16. sept. 1. nov. 5.
 dec. 28.
- Vásárhely (Hold-Mező-), Csongrád v.
 Jézus neve. József napi. Urnap. A-
 postolok eloszlása, Gál napja.
- Verpelét, Heves v. Pál ford. után,
 maj. 1, aug. 1. nov. 4.
- Veszprém, Veszprém v. Vizkereszt,
 Gergely, aug. 10. Miklós.
- Zemplén, Zemplén v. jan. 4. Mátyás
 nap, András nov. 30.
- Zenta, Bács v. aug. 17. nov. 19.
- Zircz, József, maj. 1. jul. 25. Mihály
 és dec. 4.
- Zombor, Bács v. mart. 23. ó szerint
 Áld. csöt., ó szerint N. B. A.